

NUORET & MAASEUTU

NUORTEN MAASEUTUASENTEET
-HANKKEEN TULOKSIA 2022

- NOORA RATILAINEN -

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

MAASEUTU 2020

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	4
2	NUORET JA MAASEUTU -KYSELYN TOTEUTUS JA TAUSTAMUUTTUJAT	5
	Toteutus.....	5
	Taustamuuttajat.....	5
	Sukupuoli	5
	Asuinpaikka ja kaupunki-maaseutu-luokitus.....	6
	Harrastukset.....	9
	Vietätkö aikaa maaseudulla	10
3	NUORTEN MIELIKUVIA MAASEUDUSTA.....	11
	Mitä tulee mieleen sanasta maaseutu	11
	Miten suhtaudut seuraaviin väitteisiin	13
4	NUORTEN MAASEUTUASIOIDEN TUNTEMUS JA KIINNOSTUKSEN KOHTEET	18
	Maaseutuasioiden tuntemus.....	18
	Mistä tietoa maaseudun työllistymismahdollisuuksista.....	20
	Nuorten kiinnostuksen kohteet.....	22
	Nuorten tiedonhakukanavat	24
5	NUORTEN KOULUTUSPOLUT JA YRITTÄJYYS.....	27
	Toiveammatti.....	27
	Kiinnostavat koulutusalat	30
	Kiinnostus maaseutuammatteja kohtaan	31
	Yrittäjyys urapolkuna.....	35
6	NUORTEN VAIKUTTAMINEN KOTIKUNNASSA JA ASUMISEN HAAVEET	38
	Nuorten vaikuttamisen keinot.....	41
	Oletko ylpeä kotikunnasta	43
	Kotikuntaan vaikuttaminen.....	43
	Haave tulevaisuuden asuinpaikasta	45
	Asuinpaikan valintaan vaikuttavat tekijät.....	47
7	MONTA MAHISTA – NUORTEN TYÖPAJAT	50
	Luonnonvara-alan tuntemus ja kiinnostuksen kohteet.....	50

Maaseudun vetovoimatekijät ja muutoskohteet	52
Ryhmätyöt.....	53
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	55
LÄHTEET	60
LIITTEET.....	62
LIITE 1: KYSELYLOMAKE	
LIITE 2: VASTAAJAT TAUSTAMUUTTUJITTAIN	
LIITE 3: KAUPUNKI JA MAASEUTU -LUOKKIEN KUVAUKSET	
LIITE 4: NUORTEN MONTA MAHISTA -TYÖPAJAN OHJELMA	

1 JOHDANTO

Suomen pinta-alasta 95 % on maaseutua, minkä vuoksi maaseutu on lähellä silloinkin, kun asuu kaupungin ytimessä. Sen merkitys on kaikille tärkeä, vaikka ei maaseudulla itse viihtyisikään, esimerkiksi se näkyy jokaisen arjessa ruokana pöydässä. Maaseudun merkitys ja tarve tiedostetaan myös muuttuvassa maailmassa, jossa se tarjoaa ratkaisuja biotalouteen, uudistumiseen, hyvinvointiin, ympäristö- ja ilmastokysymyksiin. Elinvoimainen maaseutu on Suomen valtti, jonka eteen tehdään kehitystyötä niin paikallisesti kuin valtakunnallisestikin.

Nuoret ovat eri tehtävissään tulevaisuuden vastuunkantajia maakunnan kehittämisessä ja he ovat monin tavoin avainasemassa siitä, miten maaseudun mahdollisuuksia jatkossa hyödynnetään. Pohjoissavolaisten nuorten arvoilla, asenteilla, osaamisella ja tekemisellä on merkittävä vaikutus maaseudun ja laajemminkin oman maakunnan menestymiseen. Pohjoissavolaisten nuorten maaseutua koskevien näkemysten, asenteiden ja mielikuvien selvittämiseksi Maaseutuammattiin ry sai myönteisen hankepäätöksen Nuorten maaseutuasenteet -hankkeelle vuonna 2021.

Maaseutuammattiin ry on pohjoissavolainen vuonna 2011 perustettu yhdistys, jonka tarkoituksena on edistää uusien yrittäjien ja osaavien ammattilaisten saatavuutta maa- ja metsätalouteen sekä lisätä alan tunnettavuutta ja verkostoitumista. Tarve hankkeen selvitykselle nähtiin Maaseutuammattiin ry:n yhteistyöverkostossa ja alan toimijakentässä, sillä yläkouluikäisten nuorten maaseutua ja luonnonvara-alaa koskevista näkemyksistä, mielikuvista ja tulevaisuuden haaveista on olemassa hyvin vähän tietoa. Tässä raportissa esitellään tuloksia hankkeen kahdesta toimenpiteestä: 1) sähköinen Nuoret ja maaseutu -kysely kevään 2021 kahdeksaluokkalaisille sekä 2) kyselyn tuloksia syventävät Monta mahista -työpajat syksyn 2021 ja kevään 2022 yhdeksäsluokkalaisille.

Selvityksestä saadaan tietoa nuorten maaseutumielikuvista, maaseudun asioiden viestimisestä nuoria kiinnostavalla tavalla ja nuorten roolin lisäämisestä maaseudun kehittämistyössä. Raportti antaa hyvän pohjan seurata nuorten mielikuvia ja tuntemusta maaseudusta, sen elinkeinoista sekä luonnonvara-alan koulutus- ja työllistymismahdollisuuksista. Lisäksi selvitys edistää myös laajemmin koko alan tietämystä ja osaamista elinkeinojen ja toimialojen uusista tuulista, kun hankkeessa saadaan nuorten tuoreita näkemyksiä alasta.

Hanke rahoitettiin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2014–2020 ja sitä tukivat Leader-ryhmät Kalakukko ry, Mansikka ry ja Ylä-Savon Veturi ry. Maaseutuammattiin ry toimi hankkeen vastuullisena toteuttajana, ja kyselytutkimuksen yhteistyöorganisaatiot olivat Turun Yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskus sekä Savonia-ammattikorkeakoulu. Hankkeen toteutusajankohta oli 1.1.2021-30.6.2022 ja projektipäällikkönä toimi restonomi ja agrologi (AMK) Noora Ratilainen.

2 NUORET JA MAASEUTU -KYSELYN TOTEUTUS JA TAUSTAMUUTTUJAT

Toteutus

Selvityksen kohderyhmänä ovat pohjoissavolaiset 8-luokkalaiset nuoret. Kyselytutkimus oli kvantitatiivinen, eli määrällinen tutkimus ja se toteutettiin Webropol -kyselylomakkeella (liite 1). Tässä luvussa esitellään lyhyesti Nuoret ja maaseutu- kyselyn toteuttamisprosessia ja keskeisimmät taustamuuttajat. Liitteessä 2 on yhteenveto kyselyyn vastanneista erilaisten taustatekijöiden mukaan. Kysely valmisteltiin yhdessä Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen tutkimusjohtaja Tuomas Kuhmosen ja projektitutkija Pertti Ruuskan sekä Savonia ammattikorkeakoulun agrologiopiskelijöiden Janita Riekkisen, Jonna Häkkisen ja Taru Tannisen kanssa.

Nuoret ja maaseutu -kysely toteutettiin 7.4.-21.4.2021. Kyselyyn vastasi 1241 nuorta, mikä on 44 % koko ikäluokasta. Pohjois-Savossa peruskoulun 8. vuosiluokalla aloitti 2831 oppilasta vuonna 2020 (Tilastokeskus, koulutus 2020). Hyvän otoksen taustalla on opinto-ohjaajien tiedotus sekä sähköpostitse että puhelimitse. Saimme 28 yläkoululta ennakoilmoittautumisen kyselyyn ja Webropolin seurantatyyökalu osoitti, että kysely linkki oli avattu 2001 kertaa sekä vastaaminen aloitettu 1479 kertaa. Kysely oli vapaaehtoinen.

Kysely lomakkeella oli yhteensä 23 kysymystä, joista viisi oli taustakysymyksiä. Kysymykset olivat pakollisia lukuun ottamatta kysymyksiä ”Mikä on toiveammattisi?” ja ” Mitä muutoksia tekisit kotikuntaasi, että se olisi mielekkäämpi paikka asua? Kerro lyhyesti.” Kysymysten asettelussa ja rakenteessa kiinnitettiin erityisesti huomiota niiden selkeyteen ja helposti ymmärrettävyyteen, koska kohderyhmänä olivat yläkouluikäiset nuoret. Kysely testattiin kahdella pilottiryhmällä, jotta saimme nuorilta sekä opinto-ohjaajilta palautteen kyselystä.

Aineiston analysoinnissa on käytetty tilastollisia menetelmiä sekä aineiston kuvailussa perinteisiä tilastotieteen kuvailevia menetelmiä, kuten vastausjakaumia ja kuvailevia tunnuslukuja. Ryhmien välisien erojen ja luokiteltujen muuttujien välisiä yhteyksiä on analysoitu ristiintaulukoinnilla. Taustamuuttujat on saatu vastaajilta itseltään, eikä niitä ole haettu rekisteristä. Ne kertovat nuoren oman käsityksen asiasta.

Taustamuuttujat

Sukupuoli

Kyselyyn vastanneista nuorista oli poikia 45 % ja tyttöjä 45 %. Vastanneista 10 % vastasi ”muu” tai ”en halua sanoa”. Pohjois-Savossa syksyllä 2020 peruskoulun 8. vuosiluokan aloittaneita oppilaita oli yhteensä 2831, joista poikia 52 % (1484) ja tyttöjä 48 % (1347) (Tilastokeskus, koulutus 2020). Kyselyn otos on edustava, koska kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma on tasainen. Saadut vastaukset edustavat melko hyvin ikäryhmän nuorten perusjoukon sukupuolirakennetta (taulukko 1).

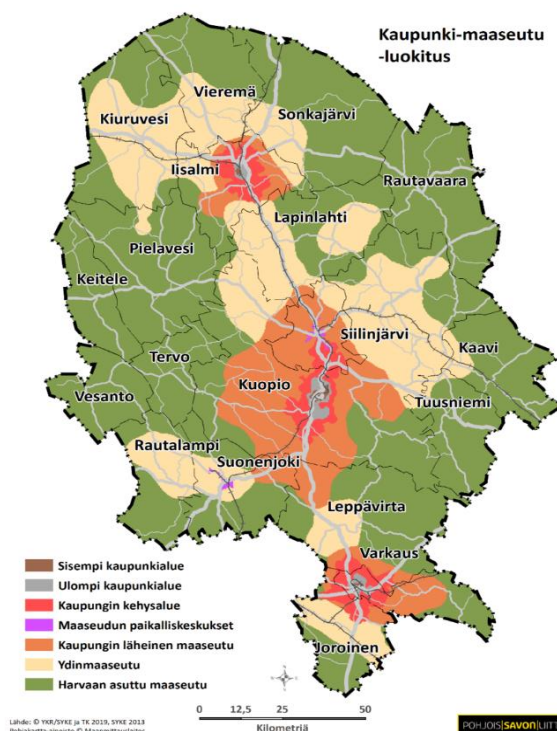
Taulukko 1. Vastaajien sukupuolijakauma

SUKUPUOLI	PERUSJOUKKO N (%)	VASTANNEET N (%)	VASTAUSPROSENTTI
POIKA	1484 (52)	562 (45)	37,9
TYTTÖ	1347 (48)	556 (45)	41,3
YHTEENSÄ	2831 (100)	1241 (100)	43,8

Asuinpaikka ja kaupunki-maaseutu-luokitus

Vastaajan asuinpaikkaan liittyviä taustakysymyksiä olivat asuinkunta ja asuinpaikan sijoittuminen kaupunki-maaseutu-alueuokituksessa. Selvityksessä tarkastellaan asuinpaikan merkitystä nuorten mielikuviin ja tietämykseen maaseudusta. Valitsimme paikkatietopohjaisen kaupunki-maaseutu-luokituksen, koska perinteinen kuntarajoihin perustuva kaupunki-maaseutu-luokitus on kuntien koon kasvaessa osoittautunut epätarkaksi. Luokitus on kuntarajoista riippumaton, mikä mahdollistaa vastaajan asuinpaikan tarkemman tunnistamisen ja luokittelun maaseutu- tai kaupunkialueeksi. Paikkatietopohjainen luokitus perustuu pääosin 250 neliömetrin ruututietoihin, jossa kukin ruutu luokitellaan sisemmäksi kaupunkialueeksi, ulommaksi kaupunkialueeksi, kaupungin kehysalueeksi, maaseudun paikalliskeskukseksi, kaupungin läheiseksi maaseudeksi, ydinmaaseudeksi tai harvaan asutuksi maaseudeksi (Helminen ym. 2020; Suomen ympäristöhallinto 2020). Luokkien kuvaukset liitteessä 3.

Kyselyssä käytettiin kuvaa Pohjois-Savon vuoden 2018 kaupunki-maaseutu-luokituksista, jonka perusteella vastaaja valitsi vastausvaihtoehdoista mielestään sopivimman vaihtoehdon (kuva 1). Suomen pinta-alasta kaksi kolmas osaa on harvaan asuttua maaseutua. Siellä asuu nykyisin noin viisi prosenttia väestöstä ja alueella sijaitsee valtaosa luonnonvaroista. Myös Pohjois-Savon pinta-alasta suurin osa on harvaan-asuttua maaseutua, jonka jälkeen tulevat ydinmaaseutu ja kaupungin läheinen maaseutu. Maakunnan kaupunkialueet ovat suurusjärjestyksessä Kuopion ja Siilinjärven yhtenäisen kaupunkiluokkien alue (338,2 km²), Varkauden, Joroisten ja Leppävirran yhtenäinen kaupunkiluokkien alue (276,9 km²) sekä Iisalmen kaupunkiluok-

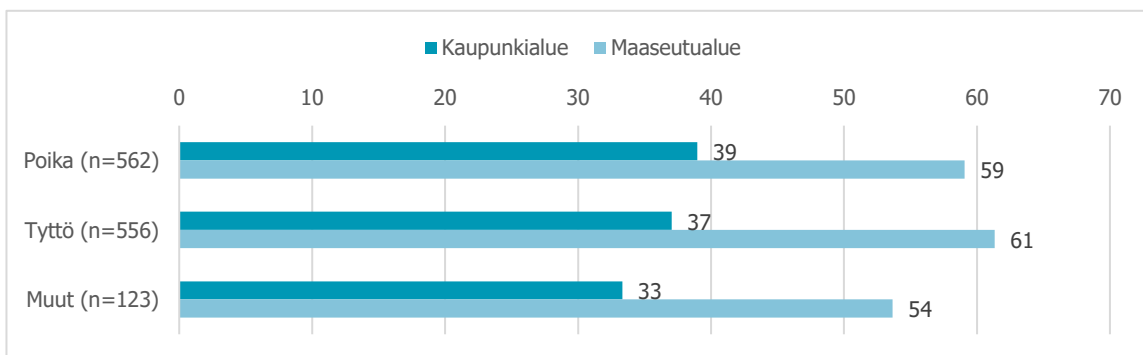
Kuva 1. Kaupunki-maaseutu-luokitus 2018 (lähde Pohjois-Savon aluerakenne).

kien alue (220,1 km²). Kaupunkialueita ympäröi pääsääntöisesti kaupungin läheinen maaseutu, joka liittää kaupunkiluokat yhteen maakunnan läpi kulkevien keskeisimpien liikennereittien ja vesistöjen mukaisesti. (Pohjois-Savon liitto 2020.)

Kyselyyn vastanneista nuorista (n=1241) kolme viidestä (60 %) asuu maaseutualueilla ja lähes kaksi viidestä (38 %) kaupunkialueilla. Maaseutualueita ovat maaseudun paikalliskeskukset, kaupungin läheinen maaseutu, harvaan asuttu maaseutu ja ydinmaaseutu. Kaupunkialueita ovat ulompi kaupunkialue, sisempi kaupunkialue ja kaupungin kehysalue. Kysymyksen vastausvaihtoehdoissa huomattiin virhe, joka koski vaihtoehtoa ”ulkomaat”. Tätä vaihtoehtoa ei olisi pitänyt olla kysymyksen ”Minkälaisella alueella asut tällä hetkellä?” valikossa. Vastajista noin kolme prosenttia oli valinnut vaihtoehdon ulkomaat.

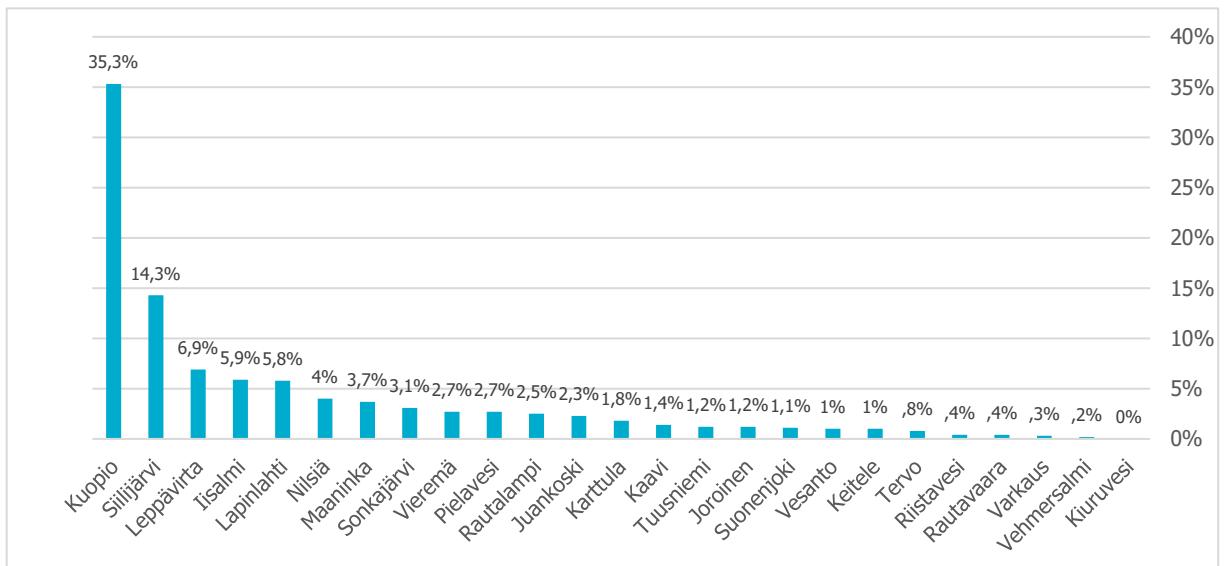
Kyselyyn vastanneista pojista 59 % asuu maaseutualueella ja 39 % kaupunkialueella (kuvio 1). Tytöistä maaseutualueilla asuu 61 % ja kaupunkialueella 37 %. Pojat ja tytöt ovat vastanneet kaupunki- ja maaseutualueilta lähes yhtä aktiivisesti. Kaupunkialueilta (n=466) vastanneista oli poikia 47 % ja tyttöjä 44 %, kun puolestaan maaseutualueilta (n=739) poikien osuus oli 45 % ja tyttöjen 46 %.

Kuvio 1. Vastajien asuinpaikka sukupuolen mukaan (% , n=1241) * ulkomaat ei mukana

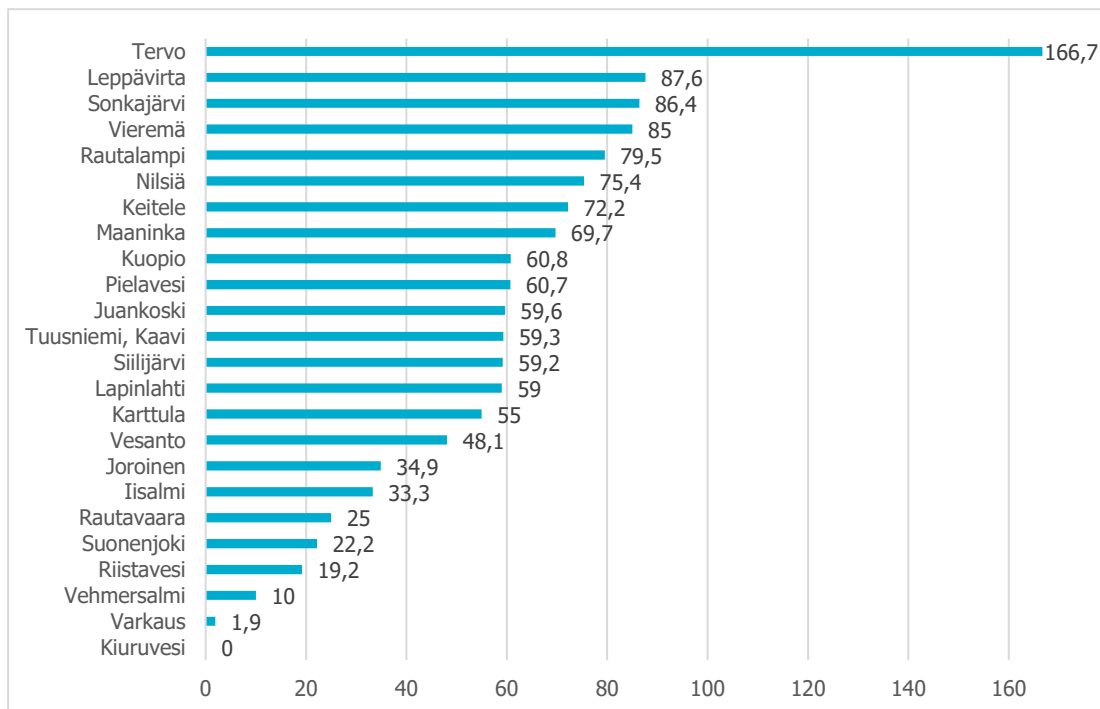

Kyselyyn saatiin vastauksia lähes jokaisesta Pohjois-Savon kunnasta. Määrällisesti eniten vastauksia saatiin Kuopiosta (35 %) ja Siilinjärveltä (14 %) (kuvio 2). Vastajien määrä suhteutettuna kunnan kokonaisoppilasmäärään olivat aktiivisimmat kunnat (vastausprosentti yli 80 %) Tervo, Leppävirta, Sonkajärvi ja Vieremä (kuvio 3). Oppilasmäärät kunnittain kerättiin tilastokeskuksen tietokannasta (Tilastokeskus, koulutus 2020.) Lukemat kertovat, että Pohjois-Savon maaseutualueiden koulut ovat vastanneet kyselyyn aktiivisemmin.

Kuvio 2. Vastaajien asuinkunnat (% , n=1241)

Kuvio 3. Vastaajien määrä suhteutettuna kunnan 8-vuosiluokan oppilasmäärään (% , n=1241) (Tilastokeskus, koulutus 2020)

Kuviossa 3 Tervon prosenttiosuuden osalta ei löytynyt selkeää syytä, miksi vastaajia on yli 100 %. Tilastokeskuksen antama lukema on pienempi kuin kyselyyn asuinkunnakseen Tervon vastanneiden määrä. Tuusniemi ja Kaavi yhdistettiin kaaviossa, koska Kaavilla ei ole omaa yläastetta.

Analysissa verrattiin nuorten vastauksia kaupunki-maaseutu-luokituksen mukaisesta asuinpaikasta heidän vastaaman paikkakunnan kanssa, minkä perusteella havaittiin nuorten vastauksissa epävarmuutta

siitä, onko nuori osannut hahmottaa asuinpaikkansa maaseutu-kaupunki luokkien välillä. Raportin tarkasteluissa nähtiin mielekkääksi tarkkuudeksi tarkastella nuorten asuinpaikkaa yleisesti maaseutu- ja kaupunkialueiden välillä, koska tarkastelun perusteella nuori osasi varmemmin määritellä itsensä joko kaupunki- tai maaseutualueella asuvaksi.

Harrastukset

Useat vapaa-aikatutkimukset ovat osoittaneet lasten ja nuorten harrastusaktiivisuuden olevan korkealla, esimerkiksi vuoden 2020 Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimuksessa yhdeksän kymmenestä vastaajasta kertoo harrastavansa jotakin. Harrastaminen on yhtä yleistä tyttöjen ja poikien keskuudessa eikä asuinympäristöllä ole juurikaan vaikutusta harrastavuuteen. (Salasuo, 2020.)

Nuoret ja maaseutu -kyselyssä nuorille annettiin harrastusten osalta vaihtoehdot vapaa-ajan liikunta, joukkuelajit, luonnossa liikkuminen, metsästys/kalastus/eräily, suunnistus/vaeltaminen, kuvataide, musiikki, teatteri, lukeminen, tietotekniikka/media, mopot/koneiden korjaus, moottoriurheilu ja käsityöt. Lisäksi nuoret saivat vastata halutessaan avoimeen kenttään, mikäli harrastus ei ollut vaihtoehdoissa. Kaikista vastaajista yli puolet (54 %), pojista 51 % ja tytöistä 61 %, harrastaa vapaa-ajanliikuntaa, joka oli selkeästi yleisin valinta. Kyselyyn vastaajilla painoutuivat maaseutuympäristöön liitettävät harrastukset, kuten luonnossa liikkuminen (24 %), mopot ja koneiden korjaus (20 %) sekä metsästys, kalastus ja eräily (17 %).

Harrastusvalinnoissa oli eroavaisuuksia sukupuolten välillä. Pojilla koneisiin, pelaamiseen ja metsästämiseen liittyvät harrastukset olivat yleisempiä kuin tytöillä: mopot ja koneiden korjaus (pojat 33 % / tytöt 8 %), metsästys, kalastus ja eräily (28 % / 9 %), moottoriurheilu (23 % / 5 %) sekä tietotekniikka ja media (22 % / 5 %). Puolestaan luovat harrastukset olivat yleisempiä tytöillä kuin pojilla: musiikki (tytöt 22 % / pojat 9 %), kuvataide (24 % / 3 %), käsityöt (11 % / 7 %) ja teatteri (3 % / 1 %). Myös lukeminen harrastuksena oli tytöillä (19 %) yleisempi kuin pojilla (7 %). Luonnossa liikkumista harrastaa tytöistä 28 % ja pojista 22 %.

Maaseutualueilla asuvilla nuorilla kaupungissa asuvia nuoria yleisimpiä harrastuksia olivat: luonnossa liikkuminen (maaseutu 26 % / kaupunki 23 %), mopot ja koneiden korjaus (24 % / 13 %), metsästys, kalastus ja eräily (22 % / 11 %) sekä moottoriurheilu (16 % / 9 %). Kaupunkialueilla asuvilla puolestaan: vapaa-ajan liikunta (kaupunki 59 % / maaseutu 52 %), joukkuelajit (24 % / 21 %) ja kuvataide (17 % / 13 %). Eroa ei juuri ollut lukemisen, musiikin, tietotekniikan ja median, käsityöiden sekä teatteri harrastusten osalta.

Vastaajista 24 % vastasi ”Muu harrastus”, jonka avoimesta tekstikentästä vastauksia luokiteltiin 283 kappaletta. Luokiteltuja harrastuksia olivat ratsastus ja hevosharrastukset (19 %), pelaaminen ja tietokoneet (11 %), kamppailulajit, voimistelu ja kuntosali (9 %), tanssi (5 %) ja skeittaus (5 %). Vastaajista 3 prosenttia vastasi, ettei harrasta mitään.

Vietätkö aikaa maaseudulla

Nuorten taustaa suhteessa maaseutuun selvitetiin kysymyksellä, "vietätkö aikaa maaseudulla?". Kaikista vastaajista 41 %, pojista 41 % ja työtöistä 40 % vastasi asuvansa maaseudulla. Kysymyksen tulos nuoren kokemuksesta asua maaseudulla antaa erisuuntaista tietoa kuin nuoren määrittämä kaupunki-maaseutu-luokituksen mukainen asuinpaikka. Kaupunki-maaseutu luokituksen mukaisen asuinpaikan valinnan perusteella vastaajista 60 % asuu maaseutualueilla. Tämä viittaisi siihen, että maaseudun ja kaupungin raja ei ole niin selkeä ja tarkastelukulmalla on väliä siihen, kokeeko nuori asuvansa maaseudulla vai ei.

Nuorista 30 % vierailee sukulaisen luona maaseudulla ja 25 %:lla nuorten perheistä on maaseudulla kesämökki tai loma-asunto. Nämä sidokset olivat yleisempiä kaupunkialueilla asuville kuin maaseudulla asuville nuorille. Vähäisempi merkitys maaseudulla vietettyyn aikaan on puolestaan harrastuksilla (13 %) ja kavereiden luona vierailulla (12 %), jotka olivat yleisempiä maaseudulla asuvilla nuorilla. Nuorten perheillä 11 %:lla on metsätila ja 8 %:lla on yritys maaseudulla.

Vastaajista 20 % vastasi, ettei vietä aikaa maaseudulla. Vastauksen osalta ei ollut eroa sukupuolten välillä. Oletetusti asuinpaikan osalta tulos eroaa, mutta erikoisena havaintona nousee esiin, että 19 % kaupunki-maaseutu-luokituksen mukaan maaseutualueilla asuvista ei koe viettävänsä aikaa maaseudulla. Myös tämä tulos viittaa siihen, ettei maaseudun ja kaupungin raja ole selkeä. Maaseudun mieluinen kuva vaikuttaa siihen kokeeko nuori asuvansa maaseudulla vai ei. Kaupunkialueilla asuvista nuorista 29 % ei vietä aikaa maaseudulla.

Vastaajista vain kuusi prosenttia vastasi "Muu vaihtoehto", jonka avoimesta tekstikentästä vastauksia luokiteltiin 54 kappaletta. Luokitellut vaihtoehdot olivat lähes samoja, kuin jo tarjolla olleet vaihtoehdot: asuminen maaseudulla (19 %), vierailu maaseudulla (17 %), harrastus (9 %) ja mökkeily (9 %).

3 NUORTEN MIELIKUVIA MAASEUDUSTA

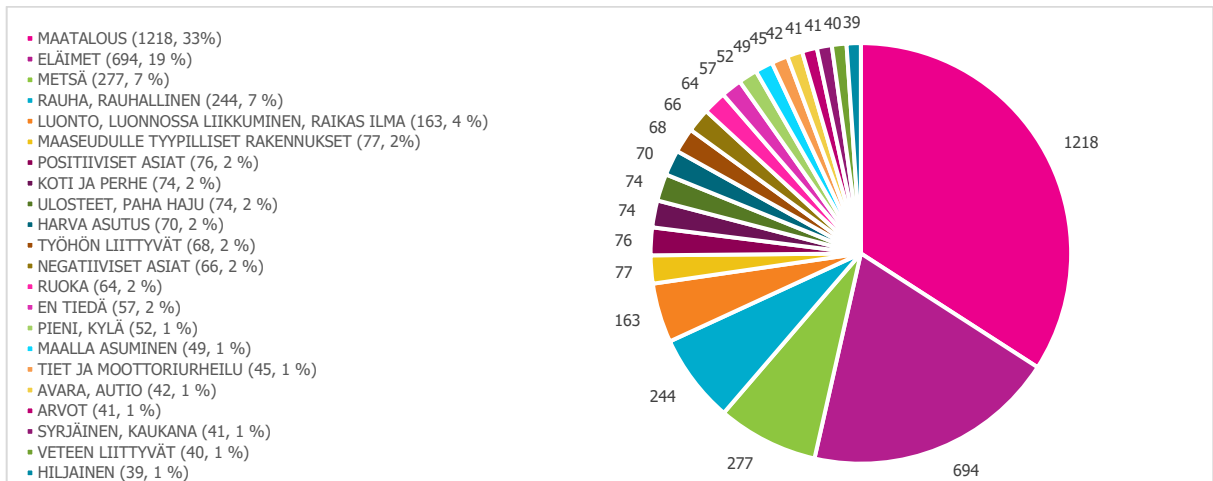
Ihmisellä on kyky tuottaa mielessään kuvia asioista ja kohteista. Mielikuvan muodostuksessa kokemukset ja tieto ovat totuudenmukaisia, kun taas asenteet, uskomukset ja tunteet voivat olla ihmisen mielessä, vaikka kokemusta tai tietoa ei olisikaan. Maaseutumielikuva rakentuu henkilökohtaisesti opituista, omakohtaisista kokemuksista ja ympäristönvirikkeistä, joihin sekoittuvat myös yhteisöllisesti tuotetut ja julkisuuteen jaetut maaseutukuvat. Mielikuvat voivat muuttua riippuen henkilön omasta historiasta, ominaisuuksista, kyvykkyydestä ja persoonallisuuden piirteistä, missä määrin hän käyttää erilaisia aineksia maaseutumielikuvansa rakentamiseen. (Hyyryläinen & Ryyänen 2018.)

Useissa tutkimuksissa on todettu idyllisen ydinmaaseudun mielikuvan hallitsevan suomalaista maaseutukuvaa. Maaseutukuva on maiseman, luonnon, maaseudun elinkeinojen ja yleisen elämänmenon näkökulmista perinteinen, johon erottamattomana osana ovat kuuluneet lomavietto ja mökkikulttuuri. Maaseutukuvat ja -mielikuvat maaseudun kehittämisessä – artikkelissa Torsti Hyyryläinen ja Toni Ryyänen Helsingin yliopiston Ruralia instituutista analysoivat yhteisöllisesti tuotettuja ja jaettuja maaseutukuvia sosiaalisina representaatioina. Aineiston perusteella suomalaista maaseutukeskustelua on tarkoituksellisesti pyritty uudistamaan ja monimuotoistamaan 2000-luvulla. Perinteistä kaupungin ja maaseudun vastakohtaisuutta, maaseudun nostalgista ja paikalleen jämähtänyttä kerrontaa on pyritty etäännyttämään ja suunnata mielikuvaa uusiin yhteyksiin, kuten kansainvälisyyteen ja uudistuvan biotalouden tematiikkaan. Toisaalta nostalgisuuden sävyttämää maalaisidyllin kuvaa halutaan pitää yllä esimerkiksi matkailun markkinoinnissa. Maaseutukuvan rakentamisessa keskeisiä toimijoita ovat nykyisin uudet elinvoimakunnat brändi- ja imago työn tultua keskeisiksi kuntien strategisen kehittämisen työkaluiksi kilpailussa uusista asukkaista, yrityksistä ja resursseista. Kiinnostavana yksityiskohtana Hyyryläinen ja Ryyänen (2018) tekivät havainnot suomalaisten identiteettiä käsittelevästä julkaisusta, jossa ei enää käytetä lainkaan sanaa maaseutu. Sana oli korvattu maaseutumerkityksiä kantavaan sanaan, kuten kylä tai maaseudun ja kaupungin vastakkainasettelun ohittavana ilmaisuna ”kaupungit ja kunnat”, jossa kunta sana kantaa suurin piirtein samaa merkityssisältöä kuin maaseutu. (Hyyryläinen & Ryyänen 2018.) Tässä luvussa esitellään kyselyssä saatuja tuloksia nuorten maaseutua koskevista mielikuvista ja asenteista.

Mitä tulee mieleen sanasta maaseutu

Nuorten maaseutua koskevien mielikuvien ja asenteiden selvittämiseksi pyydettiin vastaajaa kertomaan kolmella sanalla tai asialla, mitä tulee mieleen sanasta ”maaseutu”. Kyselyssä kysymys esitettiin ensimmäisenä, jotta muut kysymykset eivät johdattaisi vastaajan ajatuksia mihinkään suuntaan. Sanoja vastattiin yhteensä 3723 kappaletta, joista Tutkimustie Oy teki aineistolähtöisen luokituksen (kuvio 4). Kuviossa näkyvät luokat, joissa vastauksia oli vähintään yksi prosentti.

Kuvio 4. Nuorten mielikuvat maaseudusta (kpl / %, n=3723)

Maaseutu on nuorten mielikuvissa maatalojen, peltojen, metsien ja kylien hallitsemaa aluetta. Mielikuvaan yhdistyy vahvasti myös luonnonläheisyys ja rauha. Kymmenen eniten vastattua yksittäistä sanaa olivat pelto, eläin, lehmät, maatila, metsä, traktori, rauha ja rauhallisuus, luonto, navetta ja hajua. Mielikuvista (n=3723) suurin osa (33 %) linkittyy vahvasti maatalouteen. Maatalouteen liittyvistä sanoista (n=1218) painottuivat eniten pelto (38 %), maatila ja maatalous (23 %), traktori ja muut koneet (17 %) sekä viljely ja viljelijä (9 %). Lisäksi ryhmään liitettiin maatalouteen liittyviä rakennuksia, tavaroita ja asioita. Seuraavaksi suurin ryhmä olivat eläimet (19 %). Eläimiin liittyvistä sanoista (n=694) eniten vastattiin eläimet yleisesti (47 %), jonka jälkeen yksittäinen eniten vastattu eläin oli lehmä (39 %), joka myös liittyy nuorten maaseutumielikuvan vahvasti alkutuotantoon. Kiinnitimme huomiota kuitenkin siihen, että vaikka nuorten mielikuva maaseudusta on vahvasti maatalouspainotteinen, oli ruokaan liittyviä sanoja vain kaksi prosenttia (2 %). Tämä viestii, että maatalous kuvautuu nuorille hyvin teknisenä tuotantoympäristönä. Yllättävä havainto nuorten maaseutukuvasta on, että metsään tai puihin liittyviä sanoja oli vain noin seitsemän prosenttia, eikä metsäelinkeinoon liittyviä sanoja juuri ollut vastauksissa. Sanoista neljä prosenttia liittyi luontoon, luonnossa liikkumiseen ja raikkaaseen ilmaan.

Tuloksen mukaan suurimmalle osalle vastaajista maaseutu piirtyy mieleen ydinmaaseutuna tai harvaan asuttuna maaseutuna, vaikka todellisuus ei ole niin yksinkertainen. Sen perusteella esimerkiksi kaupunginläheistä maaseutua, saaristoa tai pikkukaupunkeja ei mielletä maaseuduksi, vaikka ne sitä ovatkin kaupunki-maaseutu -määritelmien mukaan ovatkin. Käsitystä tukee myös taustakysymyksestä "Vietätkö aikaa maaseudulla?" saatu tulos, jossa nuorista vain 40 % vastasi asuvansa maaseudulla, vaikka lukema oli huomattavasti korkeampi (60 %) nuoren vastaaman kaupunki-maaseutu-luokituksen mukaan. Nuorista noin 20 % ei vastauksen perusteella tunnistanut asuvansa maaseudulla.

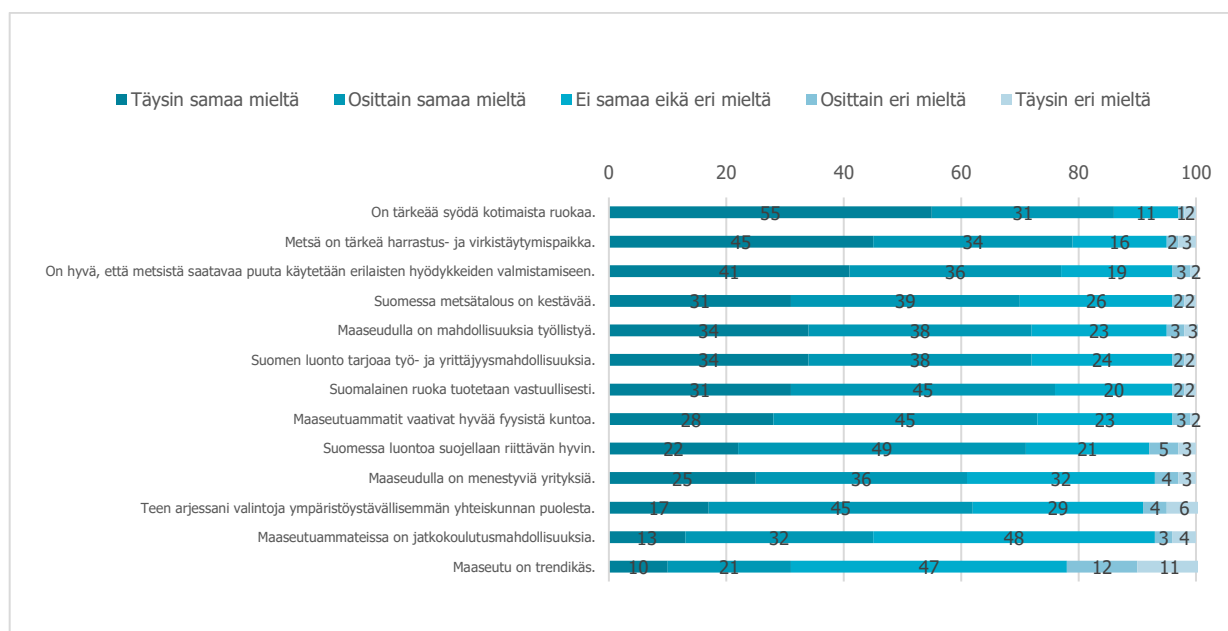
Suurin osa maaseutuun liitettyistä sanoista oli tavallisia, neutraaleja sanoja. Kokonaiskuva on myönteinen ja positiiviseksi mielletäviä asioita löytyy runsaasti. Positiivisia määreitä ovat mm. rauha (7 %), koti ja perhe (2 %) tai muu positiivinen ilmaus (2 %), kuten tärkeä, kiva paikka, mukava asua, rento tunnelma, hyvinvointi, parempi, turvallisuus ja unelma. Negatiivisia maaseutuun liitettyjä sanoja olivat

paha haju (8 %), syrjäinen ja kaukana (1 %) sekä negatiivisia ilmauksia (2 %), kuten tylsä, tylsyys, ei nettiä, ei kulje joukkoliikenne, ei kulkuyhteyksiä, vähän palveluita, ei kiinnostava ja masentava. Sana haju voidaan myös liittää maatalouteen.

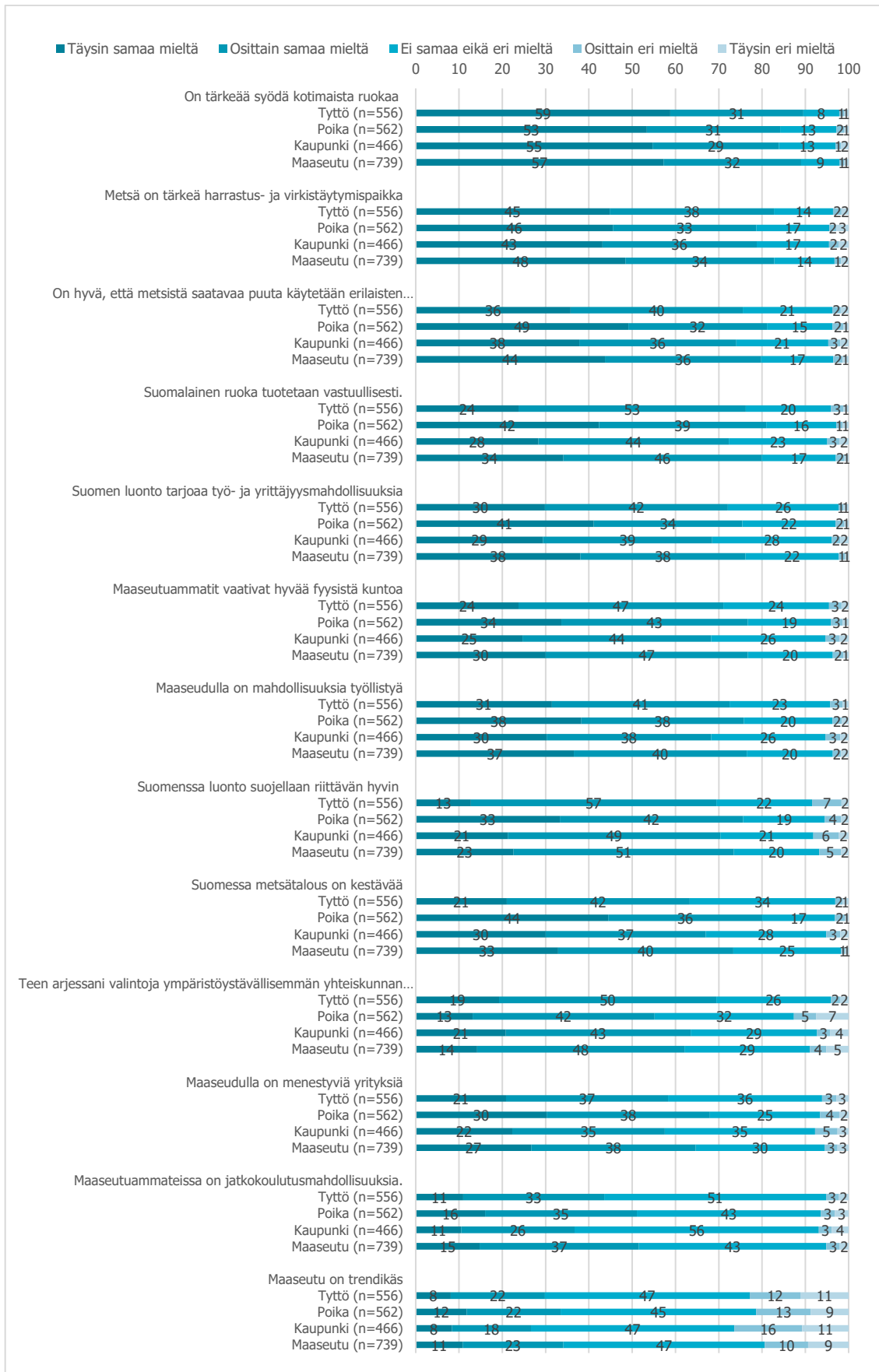
Miten suhtaudut seuraaviin väitteisiin

Nuorilta kysyttiin viisiportaisella vastausasteikolla, kuinka he suhtautuvat erilaisiin heille esitettyihin väittämiin maaseudusta. Vastausvaihtoehdot olivat täysin samaa mieltä; osittain samaa mieltä; ei samaa eikä eri mieltä; osittain eri mieltä ja täysin eri mieltä. Väittämät koskivat ennen kaikkea maaseudun työmahdollisuuksia, elinkeinoja ja koulutusta, joiden kautta haluttiin saada lisätietoa nuorten maaseudun näkemyksistä ja asenteista. Enemmistöllä nuorista maaseutua koskevat näkemykset näyttävät tuloksen perusteella varsin myönteisiltä (kuvio 5). Väittämien saamat keskiarvot ovat välillä 1,6–2,9 ja pääpaino on valinnoissa ”täysin samaa mieltä” tai ”Osittain samaa mieltä”. Tästä poikkeuksena väittämät ”Maaseutuammateissa on paljon jatkokoulutus mahdollisuuksia” ja ”Maaseutu on trendikäs”, joissa valinta painottui ” Ei samaa, eikä erimieltä” väittämään. Kuviossa 6 on esitetty nuorten suhtautuminen väittämiin sukupuolen ja asuinpaikan mukaan.

Kuvio 5. ”Miten suhtaudut seuraaviin väitteisiin?” (% , n=1241)

Kuvio 6. Miten suhtaudut seuraaviin väittämiin sukupuolen (% n=1118) ja asuinpaikan mukaan (% n=1205)

Peräti 86 % kyselyyn vastanneista nuorista allekirjoittaa väitteen kotimaisen ruoan syömisen tärkeydestä. Tytöt suhtautuivat hieman poikia myönteisemmin, mutta kokonaisuutena sukupuolten väliset erot suhtautumisessa eivät ole merkitseviä. Myöskään asuinpaikalla ei ollut merkitystä nuorten suhtautumiseen (taulukko 2). Khiin neliötestin p-arvo on 0,103 (10,3 %) eli suurempi kuin 0,050 (5,0 %), jota pidetään riittävänä näyttönä perusjoukossa olevan riippuvuuden tai eron puolesta. Khiin neliö -testin tukee nollahypoteesia, jossa kaupungissa asuvien (n=466) ja maaseudulla asuvien (n=748) nuorien mielipiteessä ei ole väittämän osalta eroa: $df=4$; $X^2(4)=7,69$; $p=0,103$.

Taulukko 2. Havaintojen lukumäärä ja odotettufrekvenssi kaupunki- ja maaseutualueen nuorten mielipiteistä väitteeseen "On tärkeä syödä kotimaista ruokaa"

Havaitut ja odotetut lukumäärät			
	Kaupunki (n=466)	Maaseutu (n=748)	Yhteensä (n=1241)
Täysin samaa mieltä			
Vastaajien määrä (havaitut)	255	423	678
Odotettu lukumäärä	260,3	417,7	
Osittain samaa mieltä			
Vastaajien määrä	136	235	371
Odotettu lukumäärä	142,4	228,6	
Ei samaa eikä eri mieltä			
Vastaajien määrä	61	66	127
Odotettu lukumäärä	48,7	78,3	
Osittain eri mieltä			
Vastaajien määrä	6	16	22
Odotettu lukumäärä	8,4	13,6	
Täysin eri mieltä			
Vastaajien määrä	8	8	16
Odotettu lukumäärä	6,1	9,9	
Yhteensä	466	748	1214

Maaseudun elinkeinoja koskevia väittämiä oli useampia. Nuorista 76 %, pojista 81 % ja tytöistä 77 %, on sitä mieltä, että suomalainen ruoka tuotetaan vastuullisesti. Pojista täysin samaa mieltä oli 18 % enemmän kuin tytöistä. Asuinpaikan osalta samaa mieltä väitteen kanssa oli maaseutualueen nuorista 80 % ja kaupunkialueiden nuorista 64 %. Kysymys ruoan arvostuksesta ja vastuullisuudesta nousee aika ajoin esiin uutisotsikoissa ja julkisessa keskustelussa hyvin erilaisien näkökulmien kautta, minkä vuoksi haluttiin selvittää asiasta myös nuorten näkemystä.

Nuoret arvostavat luontoa, puhtautta ja rauhaa, mikä näkyy myös heidän arjen valinnoissaan. Metsä on tärkeä virkistäytymispaikka 80 %:lle vastaajista. Tytöt (83 %) kokivat sen hieman poikia (79 %) tärkeämpänä. Nuorista 62 %, pojista 55 % ja tytöistä 69 % tekee arjessaan valintoja ympäristöystävällisemmän yhteiskunnan puolesta. Myös enemmistö nuorista (71 %), pojista 75 % ja tytöistä 70 % kokee, että Suomen luontoa suojellaan riittävän hyvin. Suhtautumisen voimakkuudessa oli sukupuolen välisiä eroja, sillä täysin samaa mieltä luonnonsuojelua koskevan väitteen kanssa oli pojista yksi kolmesta (33 %) ja tytöistä 13 %. Khiin neliö -testi vahvistaa poikien (n=562) ja tyttöjen (n=556) mielipide-eron väittämän osalta: $df=4$; $X^2(4)=69,06$; $p<0,001$. Asuinpaikan osalta khiin neliö -testi tukee

puolestaan nollahypoteesia, jossa kaupungissa asuvien (n=466) ja maaseudulla asuvien (n=748) nuorien mielipiteessä ei ole eroa Suomen luonnonsuojelua koskevan väittämän osalta: $df=4$; $X^2(4)=1,67$; $p=0,796$.

Luontoarvojen lisäksi nuoret näkevät metsän tärkeyden myös elinkeinon näkökulmasta. Vastaajista puun käytön erilaisten hyödykkeiden valmistamiseen näkee hyvänä 77 % ja metsätalouden kestäväenä 70 %. Väittämän "Suomen metsätalous on kestävä" osalta sukupuoliero täysin samaa mieltä olevien kesken oli verrattain iso, sillä pojista täysin samaa mieltä oli 44 % ja tytöistä 21 %. Tytöistä 42 %:lla valinta painottui osittain samaa mieltä valintaan ja 34 % ei osannut ottaa selkeää kantaa, mikä viestii tyttöjen kokeneen kysymyksen hankalammaksi määritellä. Tuloksella voidaan olettaa olevan yhteys myös siihen, että tytöt kokivat Suomen luonnonsuojelun riittämättömämmäksi kuin pojat.

Koulutusta koskevien väittämien osalta 45 % vastaajista, pojista 51 % ja tytöistä 44 %, on samaa mieltä väitteen "Maaseutuammateissa on jatkokoulutusmahdollisuuksia" kanssa. Nuorten vastausten painopiste oli kuitenkin valinnassa "ei samaa, eikä eri mieltä", jolloin he eivät ole osanneet ottaa väitteeseen selkeää kantaa. Tuloksen perusteella voi tehdä johtopäätöksen, etteivät nuoret tunne hyvin maaseutuammattien jatkokoulutusmahdollisuuksia. Tätä käsitystä vahvistaa väite, jossa nuorien (70 %) näkemyksen mukaan maaseutuammatit vaativat hyvää fyysistä kuntoa. Tulos viittaa siihen, että alan toimistotyöluontoiset ja fyysisesti kevyemmät ammatit ovat nuorille tuntemattomampia. Mielikuva fyysisistä kuntoa vaativista maaseutuammateista viitanee perinteisiin maa- ja metsätalouden ammatteihin, kuten maatalousyrittäjä, lomittaja tai metsuri, jotka mielletään hyvin fyysisiksi. Nuorten mielikuvaan fyysisistä kuntoa vaativista ammateista voi liittyä myös jo vanhentuneita käsityksiä, esimerkiksi koneellistuminen ja teknologia ovat tuoneet muutosta perinteisesti fyysisistä voimaa vaativiin ammatteihin.

Nuorien mielikuva maaseudun työllistymismahdollisuuksista ja menestyvistä yrityksistä näyttäytyi tuloksissa rohkaisevalta. Nuorista suurin osa (72 %) on täysin tai osittain samaa mieltä väitteiden "Maaseudulla on mahdollisuuksia työllistyä" ja "Suomen luonto tarjoaa työ- ja yrittäjämahdollisuuksia". Poikien ja tyttöjen mielipide eroa väitteestä "Maaseudulla on mahdollisuuksia työllistyä" testattiin vertaamalla nollahypoteesiin, ettei sukupuolella ole vaikutusta nuorten mielipiteeseen maaseudun työllistymismahdollisuuksista. Vastahypoteesina sukupuolella on vaikutusta mielipiteeseen. Khiin neliö -testin tukee nollahypoteesia, jossa poikien (n=562) ja tyttöjen (n=556) mielipiteessä maaseudun työllistymismahdollisuuksista ei ole eroa: $df=4$; $X^2(4)=6,16$; $p=0,187$. Asuinpaikalla puolestaan huomattiin olevan vaikutusta mielipiteeseen. Kaupungissa (n=466) ja maaseudulla (n=748) asuvien nuorien mielipiteessä on tilastollisesti merkitsevä ero: $df=4$; $X^2(4)=11,74$; $p=0,019$. Kolme viidestä kyselyyn vastanneesta nuoresta (61 %), pojista 68 % ja tytöistä 58 % mieltää maaseudulla olevan menestyviä yrityksiä.

Nuoret olivat vähiten (31 %) samaa mieltä väitteen "Maaseutu on trendikäs" kanssa. Väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli 10 % ja täysin eri mieltä 11 %. Mielikuva maaseudun trendikkyydestä, mietitytti selkeästi nuoria, sillä lähes joka toinen nuorista vastasi, ettei ole samaa, eikä eri mieltä väittämän kanssa, mikä viestii siitä, ettei nuorella ole selkeää mielipidettä asiasta. Nuorten maaseutumielikuvia käsittelevässä luvussa maaseutu piirtyi nuoren mieleen hyvin perinteisenä ja maatalouspainotteisena

ydinmaaseutuna, jossa korostui etenkin fyysinen ympäristö. Maaseudun trendikkyyttä koskevan väitteen tulos johtaakin kysymykseen, mitä mielikuvia maaseudusta tulisi päivittää, että se nähtäisiin trendikkäänä?

Kokonaiskuva nuorten maaseutua koskevista näkemyksistä ja asenteista on myönteinen. On hyvä pitää kuitenkin mielessä, että kyselyyn vastanneista nuorista kolme viidestä (60 %) asuu maaseutualueilla, jonka on osoitettu vaikuttavan osassa väittämistä myönteisempään suhtautumiseen. Kaupungistumisen ja kontaktien puutteen maaseudulle tiedetään vieraannuttavan maaseudusta ja sen todellisuudesta, mikä johtaa epäilyyn maaseudun elinvoimaisuudesta ja maalla elämisen mahdollisuuksista. Työtä tarvitaan edelleen uskomusten muuttamiseen, jotka liittyvät alan jatkokoulutusmahdollisuuksien tai maaseudun työpaikkojen olemattomuuteen. Osaamista, ammattilaisia ja yrittäjiä tarvitaan alalle, jotta myös tulevaisuudessa maan ruokaomavaraisuus säilyy turvattuna ja siirtyminen fossiilitaloudesta bio- ja kiertotalouteen onnistuu. Tuloksen perusteella huomiota tulisi suunnata erityisesti nuorten tiedon lisäämiseen myös alan jatkokoulutusmahdollisuuksista sekä maaseudun imagokuvan eteen tehtävään työhön.

4 NUORTEN MAASEUTUASIOIDEN TUNTEMUS JA KIINNOSTUKSEN KOHTEET

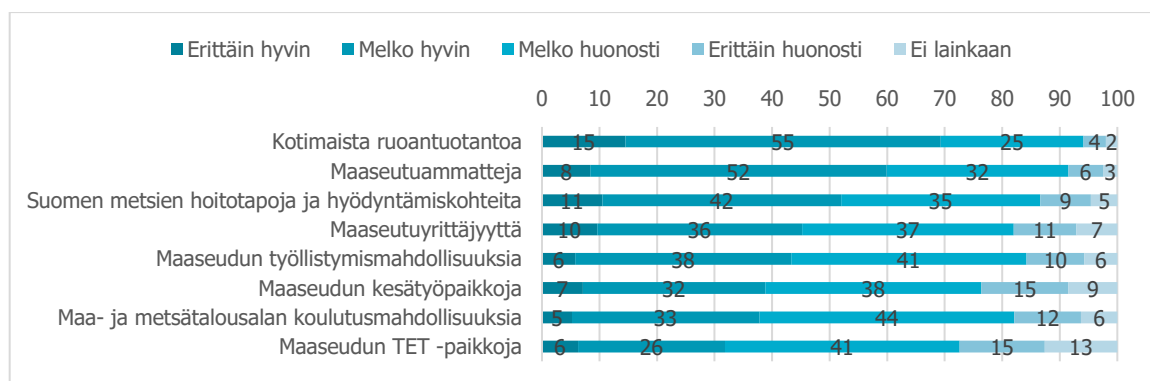
Peruskoulusta siirryttäessä toiselle asteelle nuoret tekevät omaa koulutus- ja työpolkuaan määrittävän valinnan. Valinnan onnistumisessa auttavat tietämys alasta, ammatin työtehtävistä, koulutusvaihtoehdoista sekä tietoisuus omista ominaisuuksista, jotka tukevat valitun alan opiskelua. Tähän tietoon nojaten Nuoret ja maaseutu -kyselyssä selvitettiin nuorten luonnonvara-alan elinkeinojen, työmahdollisuuksien ja koulutuksen tuntemusta.

Alan viestinnän ja markkinoinnin näkökulmasta tarvitaan myös ajantasaista tietoa nuorten mielenkiinnonkohteista ja tiedonhankinta tavoista. Viestinnän näkökulmasta nuoria ei tule käsitellä yhtenä ryhmänä, sillä mielipiteet eroavat toisistaan samoin tavoin kuin aikuisten keskuudessa, vaikka kiinnostuksen aiheet voivat olla erilaisia. Kyselyssä kysyttiin nuorilta itseltään, millaisista aiheista he ovat kiinnostuneita, ja miten he haluavat saada aiheesta tietoa. Tuloksista saadaan suuntaviivoja ja tietoa alan toimijakenttään, miten maaseudun asioista viestitään nuoria kiinnostavalla tavalla. Tässä luvussa esitellään kyselyssä saatuja tuloksia nuorille suunnattavan viestinnän suunnittelun tueksi.

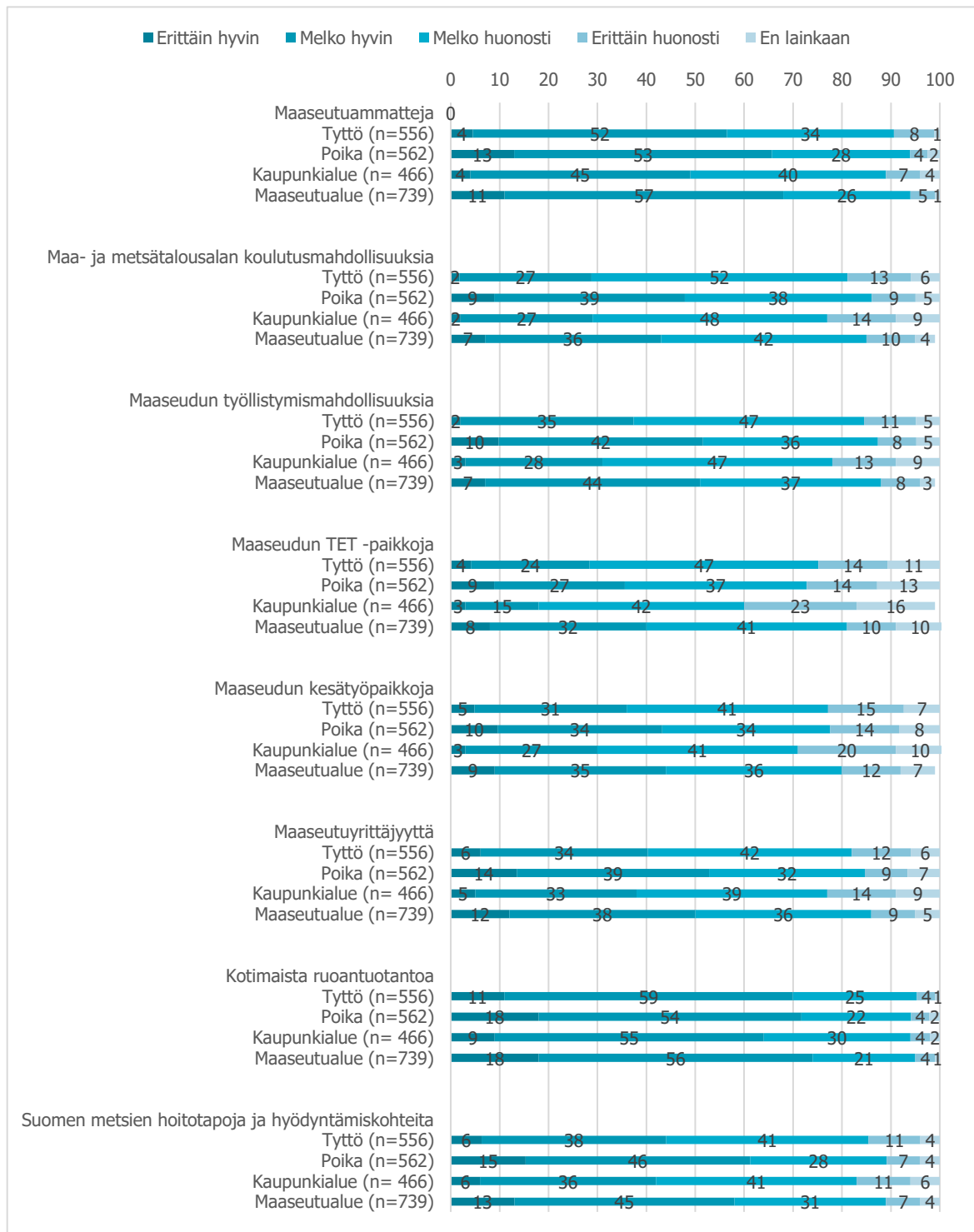
Maaseutuasioiden tuntemus

Nuoret vastasivat viisiasteisella portaikolla, kuinka hyvin he tuntevat maaseudun elinkeinoja, koulutus- ja työllistymismahdollisuuksia. Vastausvaihtoehdot olivat erittäin hyvin; melko hyvin; melko huonosti; erittäin huonosti ja ei lainkaan. Väittämien saamat keskiarvot ovat välillä 2,2–3,0 ja pääpaino on valinnoissa ”melko hyvin” tai ”melko huonosti”. Kuviosta 7 käy ilmi, että kyselyyn vastaajista lähes kolme neljästä (70 %) tuntee erittäin tai melko hyvin kotimaista ruoantuotantoa, kolme viidestä (60 %) maaseutuammatteja ja joka toinen (53 %) Suomen metsien hoitotapoja ja hyödyntämiskohteita. Heikoiten nuorten tiedossa olivat maaseudun TET-paikat (32 %), maa- ja metsätalousalan koulutusmahdollisuudet (38 %) sekä maaseudun kesätyöpaikat (39 %).

Kuvio 7. ”Kuinka hyvin tunnet seuraavat asiat?” (% , n=1241)

Kuvio 8. Maaseutuasioiden tuntemus sukupuolen (% , n=1118) ja asuinpaikan mukaan (% , n=1205)

Kuviosta 8 käy ilmi, että pojat tuntevat useampia kyselyn kohteena olleita maaseudun asioita tyttöjä enemmän. Vähäisin (2 %) sukupuolten välinen ero oli kotimaisen ruoantuotannon tuntemuksessa, kun taas puolestaan merkittävin (17 %) Suomen metsien hoitotapojen ja hyödyntämiskohteiden tuntemuksessa. Poikien ja tyttöjen maa- ja metsätalouseläminen koulutusmahdollisuuksien tuntemuksen eron suuruutta testattiin vertaamalla hypoteettiseen tilanteeseen, ettei sukupuolella ole vaikutusta siihen kuinka hyvin nuoret tietävät maa- ja metsätalouseläminen koulutusmahdollisuuksia. Vastahypoteesina sukupuolella

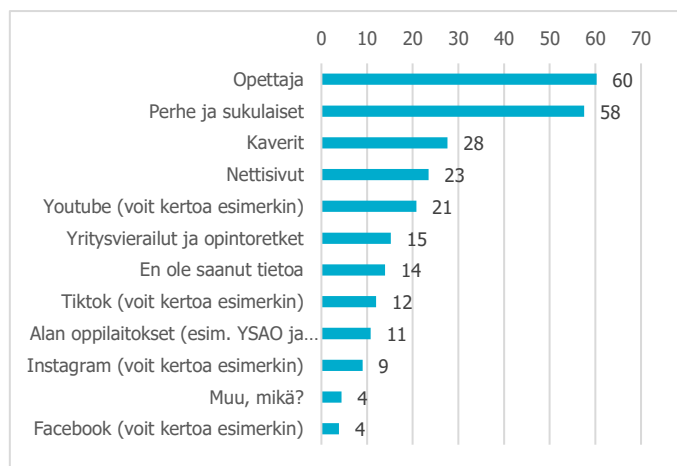
on vaikusta alan koulutusmahdollisuuksien tuntemukseen. Poikien ja tyttöjen alan koulutusmahdollisuuksien tuntemuksessa on tilastollisesti merkitsevä ero: $df=4$; $X^2(4)=55,33$; $p=<0,001$.

Asuinpaikan osalta jokaisen valinnan kohdalla maaseutualueiden nuorille maaseutuasiat olivat tutumpia, kuin kaupunkialueiden nuorille. Maaseutu- ja kaupunkialueilla asuvien nuorten maaseutuammattien tuntemuksen eron suuruutta testattiin vertaamalla nollahypoteesiin, ettei asuinpaikalla ole vaikutusta siihen kuinka hyvin nuoret tietävät maaseutuammattiteja. Vastahypoteesina asuinpaikalla on vaikusta maaseutuammattien tuntemukseen. Odotettujen frekvenssien lukumäärä ei ole liian pieni, mikä tekee testistä luotettavan. Khiin neliö -testin mukaan kaupunkialueiden ($n=466$) ja maaseutualueiden ($n=739$) nuorien maaseutuammattien tuntemuksessa on tilastollisesti merkitsevä ero: $df=4$; $X^2(4)=53,44$; $p=<0,001$.

Tulosten perusteella on tarvetta tehdä työtä nuorten maaseututuntemuksen sekä alan koulutus- ja työllistymismahdollisuuksien tiedon lisäämiseksi. Keväällä 2020 alkanut koronapandemia vaikutti Maaseutuammattiin ry:n toimintaan, minkä vuoksi kyselyyn vastanneet nuoret ovat juuri sitä kohderyhmää, joiden osalta suuri osa opintoretkestä ja tapahtumista jouduttiin perumaan vuosina 2020–2021. Tulos vahvistaa myös tarpeen Maaseutuammattiin ry:n suunnittelemaalle ”Nuoret maalle hommiin” -hankkeelle, jonka tavoitteena on lisätä nuorten maaseudun TET- ja kesätyöpaikkojen tuntemusta.

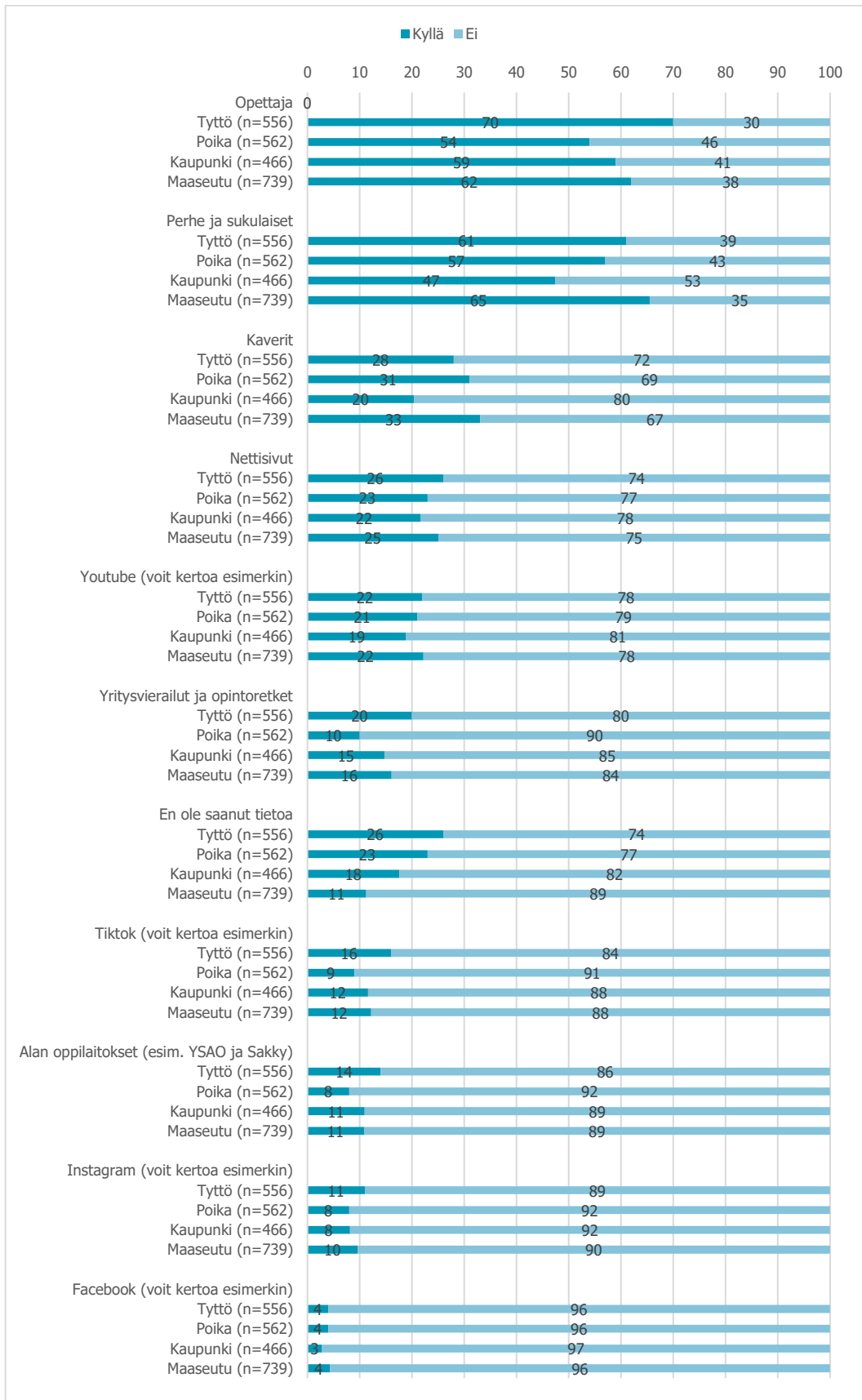
Mistä tietoa maaseudun työllistymismahdollisuuksista

Kyselyyn vastaajat ($n=1241$) antoivat yhteensä 3214 vastausta kysymykseen ”Mistä olet saanut tietoa maaseudun työmahdollisuuksista?”. Selvästi tärkein tietolähde maaseudun työmahdollisuuksista on nuorten vastausten mukaan opettaja, jonka vastasi 60 % nuorista (kuvio 9). Perheen ja sukulaisten merkitys tiedon lähteenä on lähes yhtä merkittävä. Kavereilta tietoa on saanut lähes joka kolmas (28 %), nettisivuilta joka neljäs (23 %) ja YouTubea viidesosa (21 %). YouTube kanavista muutamia mainintoja tuli muun muassa Maalaisjärki -kanavasta. Yritysvierailuiden, opintoretkien ja alan oppilaitosten merkitys vaikuttaa jäävän huomattavasti vähäisemmäksi. Merkityksen vähäisyyden yhtenä merkittävänä syynä nähdään vuonna 2020 alkanut koronapandemia, mikä rajoitti ryhmien vierailuita yrityksiin ja oppilaitoksiin. Huomion arvoista on myös sosiaalisen median merkityksen vähäisyys tiedonlähteenä.

Kuvio 9. Mistä olet saanut tietoa maaseudun työmahdollisuuksista (% , $n=1241$)

Kuvio 10. Tiedonlähteet sukupuolen (% , n=1118) ja asuinpaikan mukaan (% , n=1205)

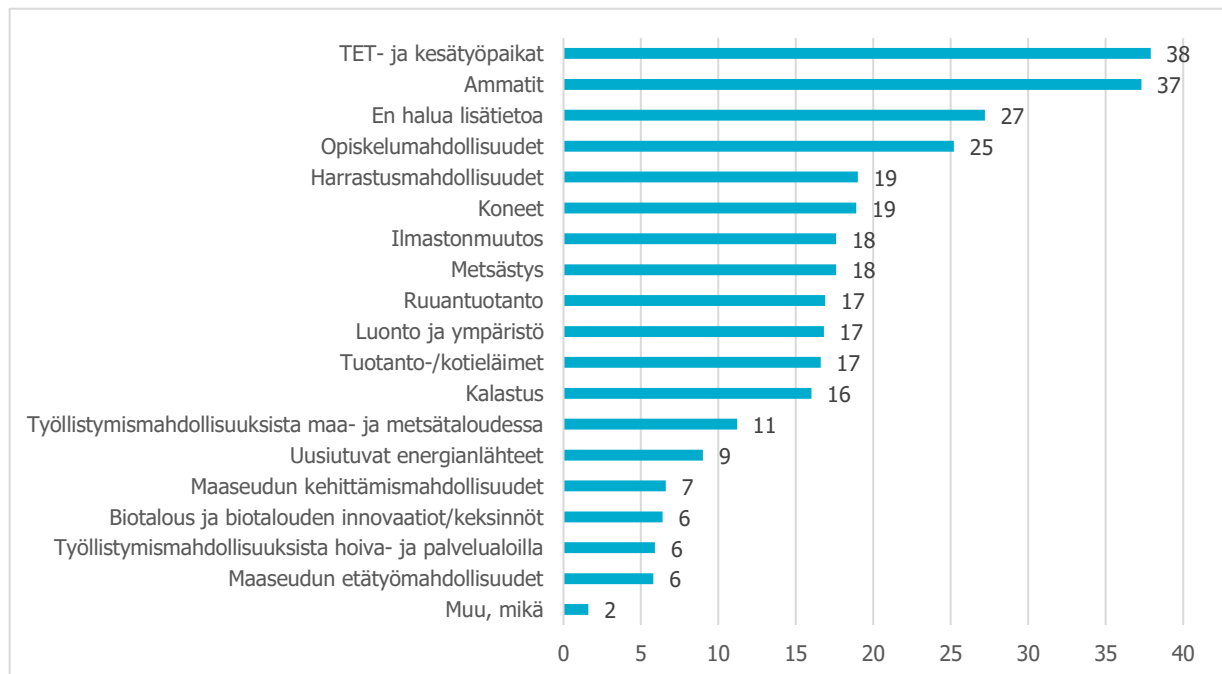

Tytöt vastasivat poikia useammin saaneensa tietoa maaseudun työmahdollisuuksista opettajalta, yritysvierailuista, opintoretkiltä tai alan oppilaitoksilta, kun taas pojat tyttöjä useammin kaverilta tai YouTubea (kuvio 10). Kaupunki- ja maaseutualueiden nuorille opettaja oli lähes yhtä merkittävä tietolähde, kun puolestaan perhe ja sukulaiset tietolähteenä oli huomattavasti merkittävämpi maaseutualueiden nuorille. Vastaajista 14 %, kaupunkilaisnuorista 18 % ja maaseutunuorista 11 %, ei ole saanut tietoa maaseudun työmahdollisuuksista.

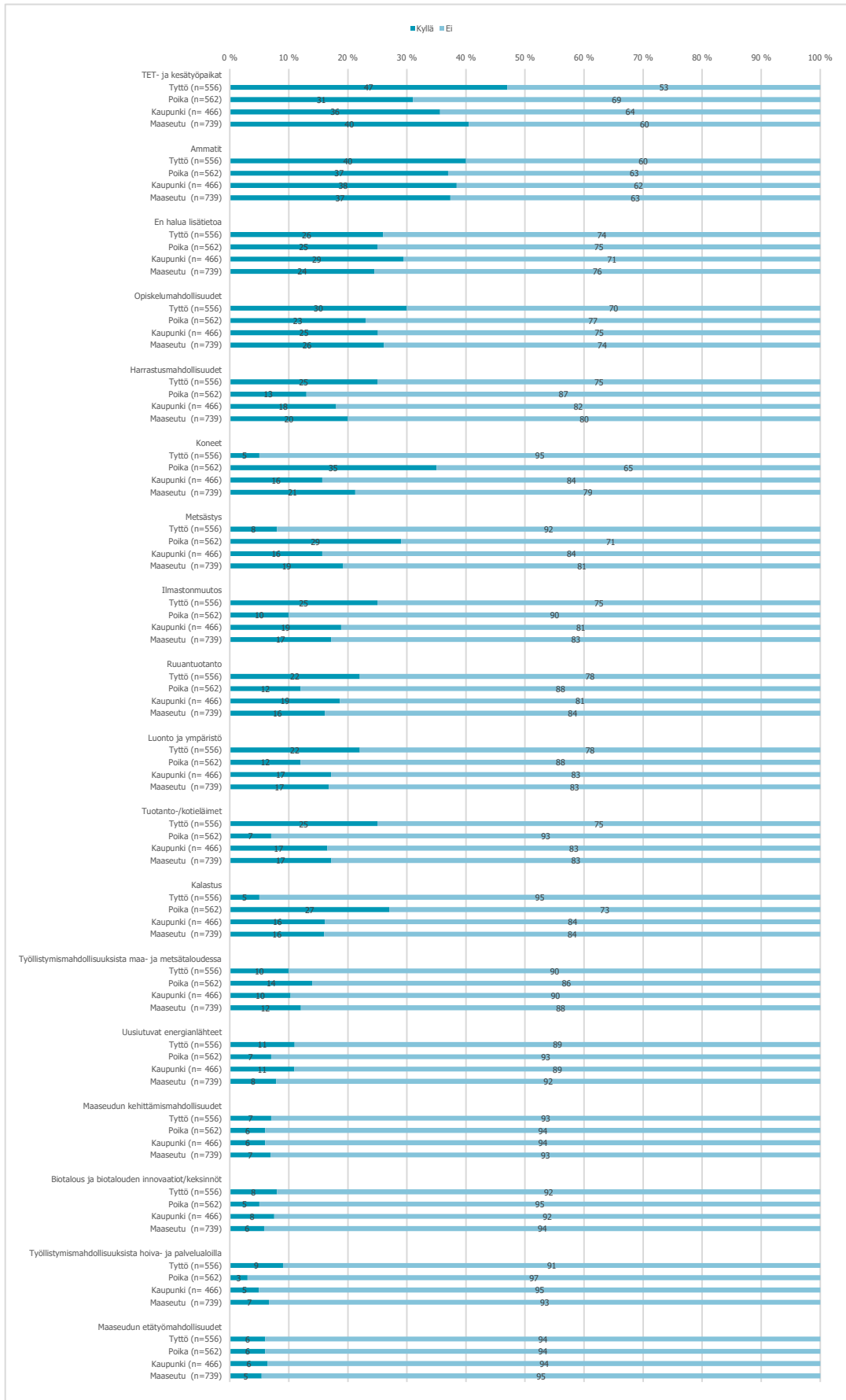
Nuorten kiinnostuksen kohteet

Kyselyssä selvitettiin nuorilta, mistä maaseudun aihealueista he haluaisivat lisätietoa (kuvio 11). Vastatessa sai valita useamman vaihtoehdon, jolloin vastauksia saatiin 3893 kappaletta. Nuoria kiinnostavimmat aihealueet olivat TET- ja kesätyöpaikat (38 %) sekä ammatit (37 %). Vastaajista 27 % ei halua tietoa vaihtoehtoina olleista maaseudun aihealueista. Alan koulutusmahdollisuudet kiinnostivat neljäsosaa vastaajista (25 %) ja alan työllistymismahdollisuudet joka kymmenettä nuorta (11 %). Maaseudun aihealueiden mielenkiinnon kohteissa oli eroja poikien ja tyttöjen välillä (kuvio 12.). Poikia enemmän kiinnostavat aihealueet olivat koneet, kalastus, metsästys sekä työllistymismahdollisuudet maa- ja metsätaloudessa. Muiden aihealueiden osalta kiinnostuneista suurempi osa oli tyttöjä. Suurimmat erot aihealueissa, jotka kiinnostivat enemmän tyttöjä, olivat tuotanto- ja kotieläimet, TET- ja kesätyöpaikat, luonto ja ympäristö, harrastusmahdollisuudet ja ilmastonmuutos. Avoimeen tekstikenttään ei juuri tullut vastauksia, mutta muutamia mainintoja oli saada lisätietoa hevosista ja alan palkoista.

Kuvio 11. Nuorten kiinnostus maaseudun eri aihealueita kohtaan (% , n= 1241)

Kuvio 12. Maaseudun aihealueiden kiinnostavuus sukupuolen (%; n=1118) ja asuinpaikan mukaan (%; n=1205)

Kuviosta 12 voidaan nähdä, että TET- ja kesätyöpaikoista lisätietoa halusi pojista joka kolmas (31 %) ja tytöistä lähes joka toinen (47 %). Kuvio 7. osoitti, että maaseudun aihealueista juuri TET- ja kesätyöpaikat ovat nuorilla heikoiten tiedossa, sillä nuorista heikosti tai ei lainkaan vastasi tuntevuansa reilusti yli 60 % vastaajista. Suomessa on pula osaavista tekijöistä useilla aloilla, myös maa- ja metsätaloudessa, joten yritysten panostaminen nuoren myönteiseen ensikosketukseen työelämässä on keskeisessä roolissa nuoren kiinnostuksen heräämisessä alaa kohtaan. Talous ja nuoret TAT:n (2020) julkaiseman tutkimuksen mukaan suuri osa nuorista (37 %) innostui TET-kokemuksensa myötä toimialasta. Kyselyyn vastasi yli 700 TET-jakson suorittanutta 9-luokkalaista eri puolilta Suomea ja suurimmaksi TET-paikan valintaan vaikuttavaksi kriteeriksi osoittautui sijainti ja hyvät kulkuyhteydet. Tytöillä tärkeä valintakriteeri oli lisäksi kiinnostus alaa kohtaan ja tytöt myös toivoivat poikia useammin saavansa kesätöitä TET-paikastaan. (TAT & T-Media, 2020.)

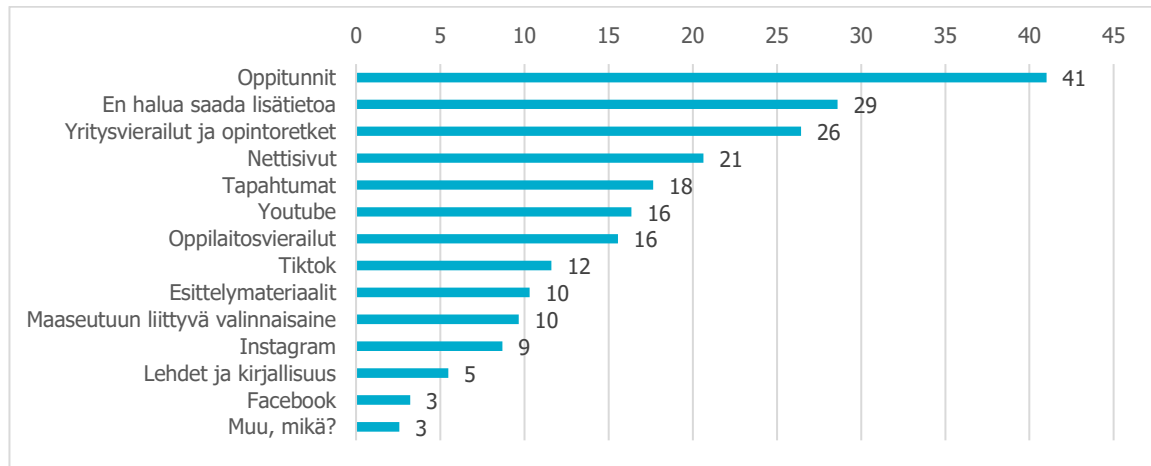
Maaseutuammattiin ry:llä on suunnitteilla hanke, jonka tavoitteena on kerätä maaseudulla tarjolla olevat TET- ja kesätyöpaikat samaan paikkaan helposti löydettäväksi. Lisäksi suunnitteilla on nuoret mahdollisimman kattavasti tavoitettava markkinointikampanja, joka omalta osaltaan parantaisi maaseudun imagoa. Yhdeksi hankkeen innoittajaksi on Maaseutuammattiin ry:n toiminnanjohtaja Niina Mäntyniemi sanonut kuopiolaisen yläkoululaisen antaman palautteen opintoretken jälkeen: ”Oli hyvä nähdä maaseudun työpaikkoja, kun kuvittelin, että niitä ei ole”. Nuoret ja maaseutu -kyselystä saadut tulokset puoltavat tarvetta hankkeelle, sillä maaseudun TET- ja kesätyöpaikat ovat nuorille tällä hetkellä näkymättömissä, mutta kiinnostusta niitä kohtaan löytyy.

Maaseudun aihealueiden kiinnostavuutta tarkasteltiin myös kaupunki-maaseutu-luokituksen mukaisen asuinpaikan mukaan (kuvio 12). Erot olivat kaupunki- ja maaseutualueiden nuorien vastauksissa odotettuja pienemmät. Esimerkiksi maaseudun ammatit ja opiskelumahdollisuudet kiinnostivat lähes yhtä paljon niin kaupungissa kuin maaseudulla asuvia nuoria.

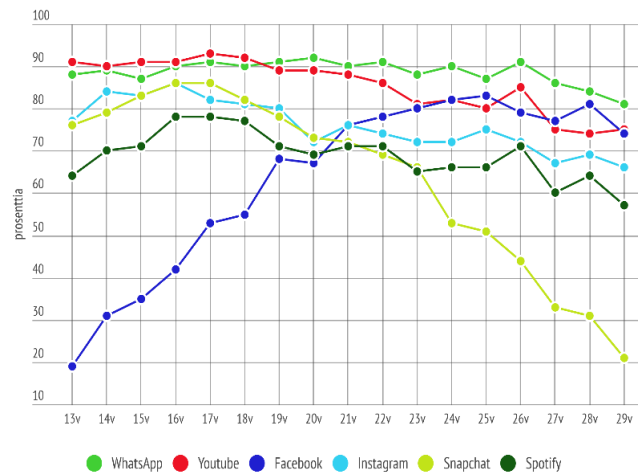
Nuorten tiedonhakukanavat

Kiinnostuksen kohteiden selvittämisen jälkeen nuorilta kysyttiin, mitä kautta he haluaisivat aiheista lisätietoa (kuvio 13). Nuorista 41 %, pojista 37 % ja tytöistä 46 %, haluaisi saada lisätietoa maaseutuun liittyvistä asioista oppituntien kautta. Yritysvierailut ja opintoretket olivat nuorista 26 %:n mielestä toivottu tapa saada lisätietoa. Tytöistä, joka kolmas (35 %) halusi lisätietoa yritysvierailuiden ja opintoretkien kautta, kun taas pojista vain joka viides (20 %). Tytöt kokivat poikia useammin myös oppilaitosvierailut ja tapahtumat mielekkäänä tapana saada lisätietoa (kuvio 14). Vastaajista 29 % ei halua saada lisätietoa vastausvaihtoehtoina olleista aihealueista.

Kuvio 13. "Mitä kautta haluat lisätietoa?" (% , n=1241)

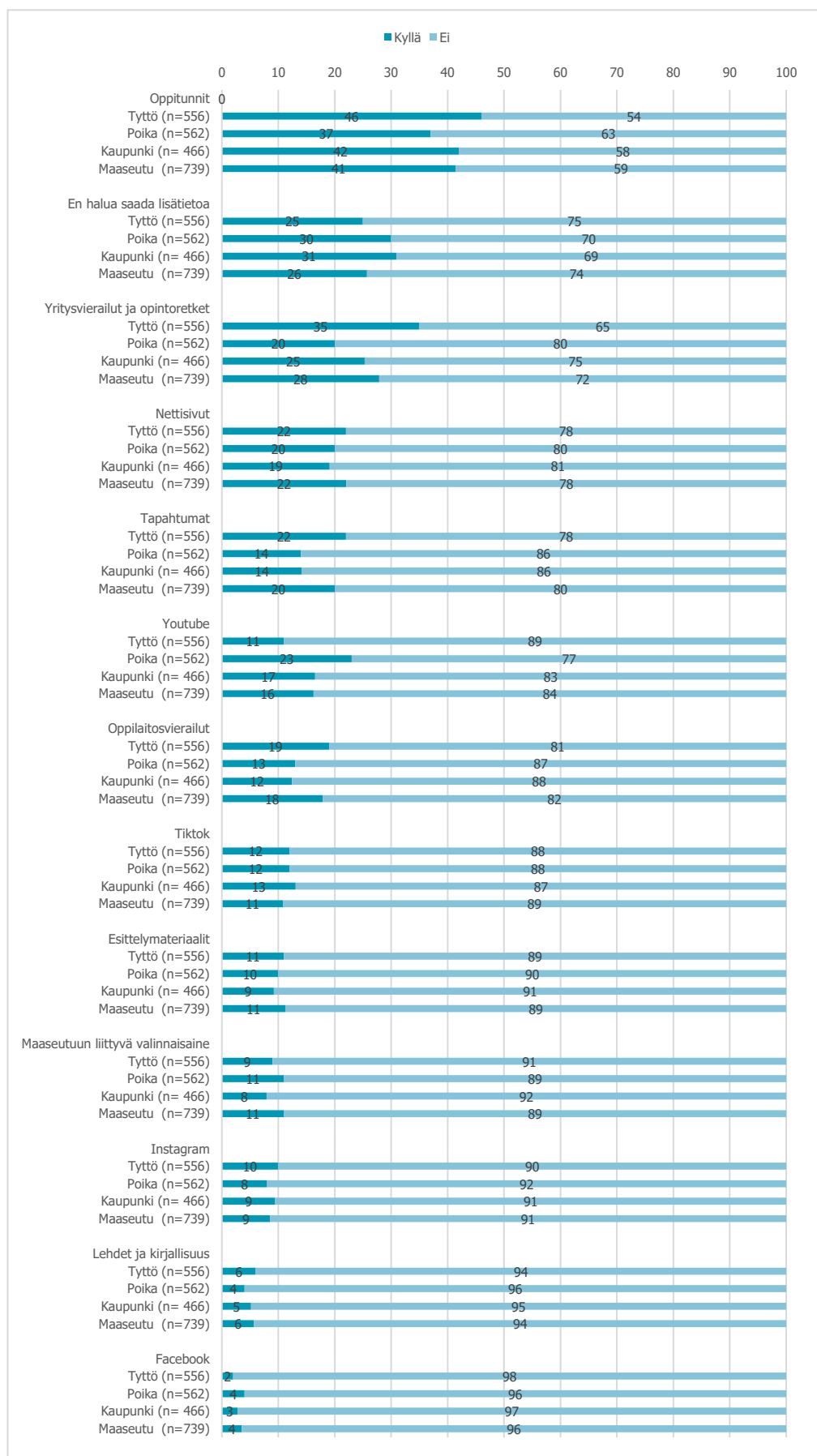
Kyselyssä annetuista vaihtoehdoista sosiaalisen median kanavien odotettiin olevan suuremmassa roolissa. Ebrand Groupin Oy ja Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluiden 13–29-vuotiaille toteuttaman Some ja nuoret -kyselyn (2019) mukaan nuorten suosituimmat sosiaalisen median palvelut ovat WhatsApp, YouTube, Instagram, Snapchat, Spotify, Facebook, Facebook Messenger, Pinterest, Steam ja Discord. Kaaviosta 1 voidaan nähdä, että yläasteikäisten nuorten keskuudessa Facebookin käyttö on hiipunut, kun puolestaan YouTube on suosituin palvelu 13–18-vuotiaiden parissa. Tämä selittää osaltaan Nuoret ja maaseutu -kyselyn tulosta, jossa nettisivut (21 %) ja YouTube (16 %) lisätiedon hakukanavana tulivat ennen sosiaalista mediaa. Pojat (23 %) halusivat tyttöjä (11 %) enemmän saada tietoa YouTuben kautta. On myös hyvä huomioida nuorten sosiaalisen median käyttötavat, joissa tärkeimmäksi käytön motiiviksi 84 %:lla vastaajista (n= 6247) nousee keskustelu ystävien kanssa, minkä jälkeen (74 %) tulevat ajanviete ja tiedon etsiminen (eBrand, 2019). Näiden tietojen valossa yläasteikäisiä nuoria parhaiten tavoitettava sosiaalisen median palvelu on YouTube. Vuoden 2019 jälkeen suosituimpiin palveluihin on noussut myös TikTok, joka ei näy vuoden 2019 tutkimuksessa.

Kaavio 1. Palveluiden käyttö ikäryhmittäin (eBrand 2019)

Tuloksen perusteella koululla on merkittävä rooli alan viestijänä ja nuorten maaseututuntemuksen edistäjänä. Maaseutuammattiin ry:n kouluille tarjoamien opintoretkien ja luentojen kohderyhmää ovat niin alasta kiinnostuneet ryhmät, kuin opintoretken varanneen koulun koko ikäryhmän kattavasti. Tiedon ja aitojen kokemusten tarjoaminen myös nuorille, jotka eivät ole kiinnostuneita alasta, on tärkeää niin alan imagon kuin mahdollisen kiinnostuksen heräämisen kannalta.

Kuvio 14. "Mitä kautta haluat lisätietoa?" sukupuolen (% , n=1118) ja asuinpaikan mukaan (% , n=1205)

5 NUORTEN KOULUTUSPOLUT JA YRITTÄJYYS

Tässä luvussa tarkastellaan nuorten kiinnostusta luonnonvara-alan koulutusta, ammatteja ja yrittäjyyttä kohtaan. Lisäksi kartoitimme kaksiosaisella kysymyssarjalla maaseutuammattien kiinnostavuutta ja mahdollisia syitä, miksi ammattia ei koeta kiinnostavana.

Nuorten koulutusvalintoihin vaikuttavia tekijöitä on selvitetty laajasti Valtion nuorisoneuvoston nuorisobarometreissä jo useita vuosia. Esimerkiksi nuorten käyttämiä tiedonlähteitä koulutusvalintojen tueksi on selvitetty Opinpolut ja pientareet -nuorisobarometrissa, jossa nuorten oman kokemuksen mukaan selvästi tärkein tietolähde peruskoulun jälkeisistä koulutusvaihtoehdoista on opinto-ohjaaja. Tämän jälkeen tulevat vanhemmat ja muut opettajat. (Pekkarinen & Myllyniemi 2017.) Tätä tukee myös Nuoret ja maaseutu -kyselyn tulos, jossa opettajat ja vanhemmat olivat nuorille tärkeimmät tiedonlähteet maaseudun työmahdollisuuksista (kuvio 9). Tulos vahvistaa opinto-ohjaajille ja kouluille suunnatun viestinnän tärkeyttä sekä toimia, joilla alaa tuodaan tutuksi koulupäivien aikana. Nuoret ja maaseutu -kyselyssä nuoret vastasivat, että he halusivat tietoa maaseutuasioista oppituntien aikana (kuvio 13).

Lisäksi on hyvä huomata, että ensikosketus työelämän käytäntöihin on nuorille merkityksellinen. Nuorisobarometrin ”Hyvää työtä!” (2019) selvityksessä kävi ilmi, että eniten vaikutusta alanvalintaan nuorten mielestä on kesätöillä ja työharjoittelulla. Vastaajista lähes puolet (47 %) koki kesätöillä tai työharjoittelulla olleen ainakin melko paljon vaikutusta ammatin, toimialan tai uran valintaan. Selvityksen kohderyhmää olivat 15–29-vuotiaiden Manner-Suomessa asuvat henkilöt.

Nuorten kiinnostusta yrittäjyyttä kohtaan selvitettiin, koska yrittäjyyden edistäminen ja yrittäjyyskasvatusta ovat keskeisessä asemassa maaseudun elinvoiman näkökulmasta. Teema on tärkeä, koska yrittäjyyden merkitys yhteiskunnalle on suuri ja esillä myös poliittisessa keskustelussa, jossa yrittäjyyteen kannustetaan ja sen kannusteista pidetään huolta. Työn ja yhteiskunnan muutokset ja niihin vastaaminen määrittää sitä, millainen toimintaympäristö tulevilla yrittäjillämme on ja kuinka houkuttelevia erilaiset tavat tehdä töitä ja yrittää ovat. (Haikkola & Myllyniemi 2019.)

Toiveammatti

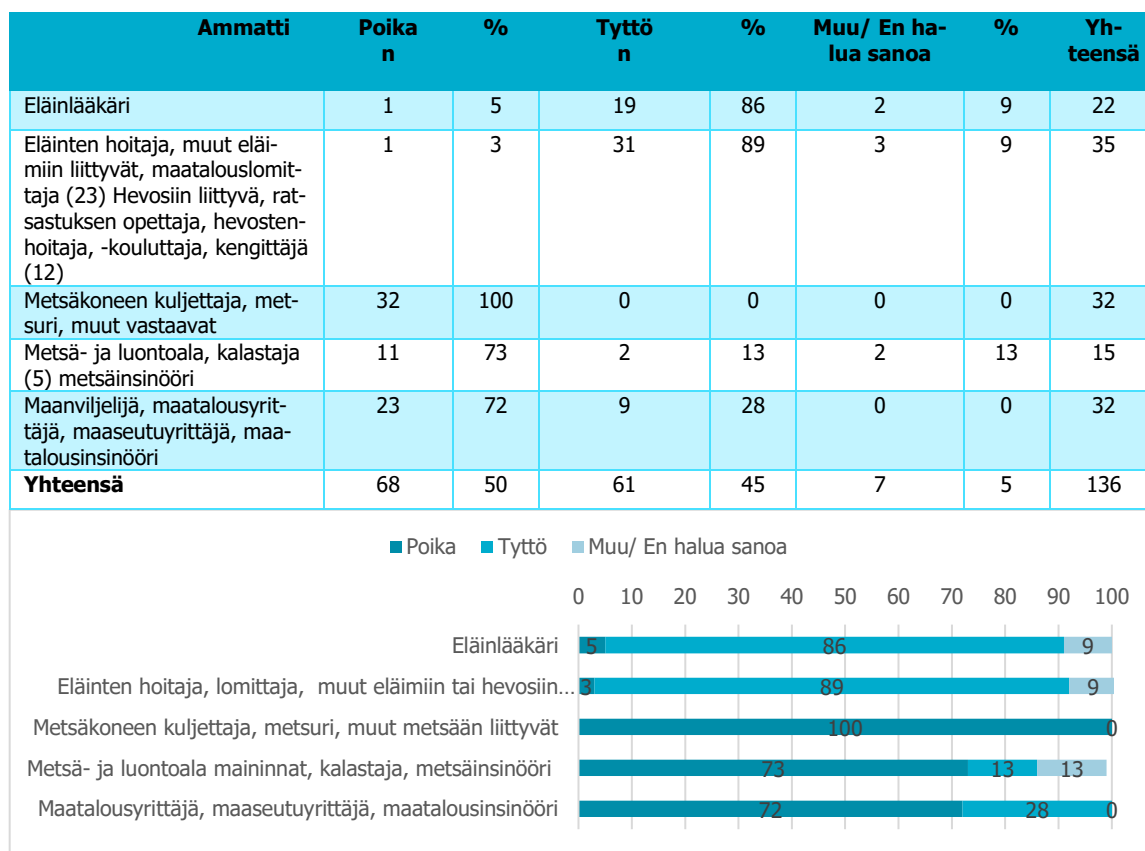
Nuorilta kysyttiin heidän toiveammattiaan avoimella tekstikentällä. Vastaaminen kysymykseen oli vapaaehtoista. Kyselyyn osallistuneista 1241 nuoresta 1097 vastasi kysymykseen toiveammattista. Tutkimustie Oy luokitteli nuorten vastaamat toiveammatit aineistolähtöisesti. Tämän jälkeen luonnonvara-alan ammatit yhdistettiin omaksi luokakseen, jolloin niitä voitiin tarkastella eri muuttujien osalta. Aineisto luokiteltiin siltä osin, kun vastaukset olivat selkeästi alaan yhdistettävissä. Esimerkiksi vastauksista kuten tutkija, asiantuntija ja yrittäjä ei voitu tietää, mihin alaan nuori viittaa.

Kyselyyn osallistuneista nuorista (n=1241) lähes 40 % ei määritellyt toiveammattiaan, mikä erottui selkeästi muista vastauksista. Heistä 26 % ei tiennyt toiveammattiaan tai sellaista ei ollut ja 12 % jätti vastaamatta kysymykseen. Puolestaan osa vastaajista oli nimennyt useamman kuin yhden toiveamma-

tin. Toiveammatteja luokiteltiin kaiken kaikkiaan yli 800 kappaletta, joista muodostettiin ammattiryhmät. Lisäksi luokkaan muut tuli 116 vastausta, jotka eivät sopineet tehtyihin luokkiin. Kyselyn tulokset vahvistavat, että koulutusvalinnan tekemiseen liittyy vielä 8-luokan keväällä paljon epävarmuutta. Nuoren valinnan tekemisessä erilaisten koulutusmahdollisuuksien monipuolisen tiedon saannin tärkeys koulussa korostuu.

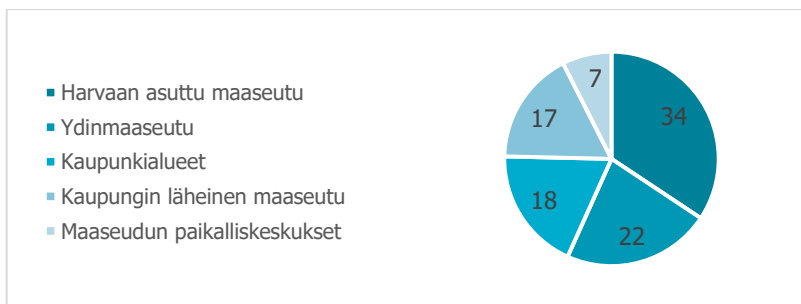
Toiveammateista selvitimme luonnonvara-alan ammattien osuuden. Tässä kyselyssä luonnonvara-alan ammatteiksi luettiin maatalous-, metsä-, luonto- hevosalan ammatit. Luonnonvara-alan ammatiksi tulkittavia ammatteja esiintyi aineistossa yli 130 kappaletta eli nuorista noin 10 prosenttia vastasi toiveammattikseen alaan liittyvän ammatin (taulukko 3). Näistä maatalousalan ammatteja oli 65 % ja metsä- tai luontoalan ammatteja 35 %. Luonnonvara-alan ammatin vastanneista poikia oli 50 % ja tyttöjä 45 %. Ammattikohtaisessa kiinnostuksessa oli sukupuolieroja ja vastaukset mukailevatkin yhteiskunnassa vallitsevaa näkemystä jaosta nais- ja miesvaltaisiin ammatteihin. Työillä painottuivat eläimiin liittyvät ammatit, kuten eläinlääkäri, eläinten- tai hevostenhoitaja, kun taas pojilla koneisiin liittyvät, kuten metsäkoneenkuljettaja ja maatalousyrittäjä. Selkeitä sukupuolieroja löytyi myös alakohtaisesti, sillä kyselyyn vastanneista metsäalan ammatin toiveammattikseen nimenneet olivat yksinomaan poikia. Maatalousalalla puolestaan eläinlääkärin tai eläintenhoitoon liittyvän ammatin nimenneistä suurin osa (89 %) oli tyttöjä. Puolestaan maatalousyrittäjyydestä kiinnostuneista suurin osa (72 %) oli poikia.

Taulukko 3. Luonnonvara-alan ammatin vastanneiden nuorten sukupuolijakauma (% , n=136).

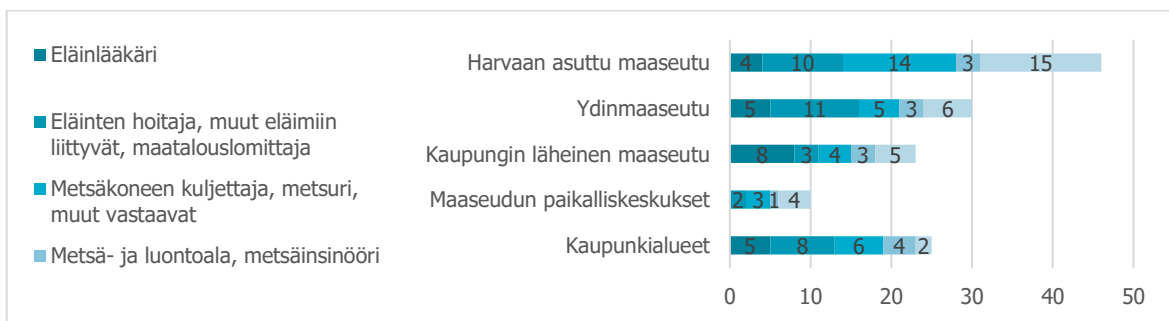

Luonnonvara-alan vastanneiden taustatekijöistä tarkasteltiin sukupuolijakauman lisäksi asuinpaikka ja harrastukset. Vastaajista suurin osa (80 %) asuu maaseutualueilla ja 17 % kaupunkialueilla (kuvio 15). Vastatuista ammasteista maaseutuyrittäjyys painottui selkeästi maaseutualueilla asuvien nuorten toiveammattiksi (kuvio 16). Tulos viittaisi käsitykseen siitä, että maatalousyrittäjyys nähdään edelleen vahvasti perheyrittäjyytenä, jossa tilan toimintaa jatkaa perheenjäsen. Alan ammasteista kiinnostuneiden neljä eniten vastattua harrastusta ovat vapaa-ajan liikunta (17 %), luonnossa liikkuminen (14 %), metsästys, kalastus tai eräily (13 %) sekä mopot ja koneiden korjaus (13 %).

Kuvio 15. Luonnonvara-alan ammattien vastaajien asuinpaikka (% , n=136)

Kuvio 16. Luonnonvara-alan ammattien jakauma asuinpaikan mukaan (% , n=136)

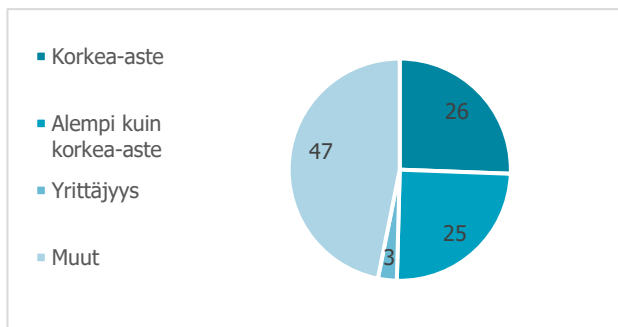

Toiveammattia koskevat vastaukset luokiteltiin myös koulutustason mukaan luokkiin korkea-aste, alempi kuin korkea-aste, yrittäjä ja muut (kuvio 17). Korkea-aste -luokkaan kuuluvat yliopisto, ammattikorkeakoulu tai ylempään ammattikorkeakoulu koulutuksen vaativat ammatit. Alempi kuin korkea-aste -luokkaan kuuluvat lukio, ammattikoulu ja opistot. Lähes puolet (47 %) toiveammattia koskevista vastauksista oli sellaisia, että niitä ei voitu luokitella koulutustason osalta, jolloin ne kuuluvat luokkaan "Muut". Tällaisia olivat esimerkiksi symbolit, tyhjä vastaus, en tiedä ja ilmaukset "johonkin alaan tai asiaan liittyvä".

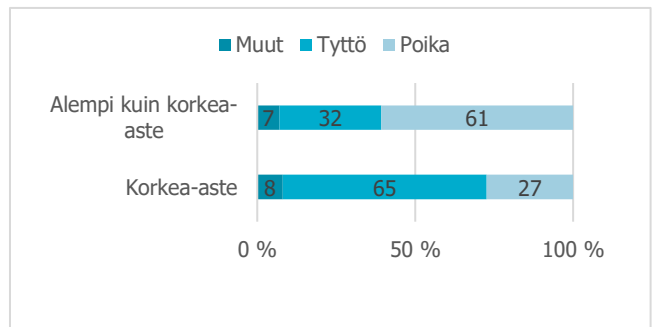
Ammasteista puolet (51 %) voitiin luokitella koulutustason mukaan ja ammattien jako oli tasainen korkea-asteen ja alemman asteen koulutuksen kesken. Nuorten kolme eniten vastaamaa yksittäistä toiveammattia olivat korkea-asteen koulutuksen vaativia ammatteja; lääkäri (7 %, 91), asianajaja/lakimies (2,5 %, 32) poliisi (2,4 %, 30) ja ensihoitaja (2,4 %, 30). Tyttöjen ja poikien vastaamien ammattien koulutustason välillä on nähtävissä selkeä ero (kuvio 18). Korkea-asteen tutkinnon vaativan ammatin vastanneista 65 % oli tyttöjä, kun vastaavasti alemman kuin korkea-asteen koulutustason ammatin

vastanneista 61 % oli poikia. Tulos vahvistaa samaa näkemystä kuin Nuorisobarometrin (2017) koulutustilastoissa, joissa tyttöjen koulutustaso on keskimäärin poikia korkeampi, ja tytöistä suurempi osa suuntautuu lukioon, pojista vastaavasti ammattioppilaitoksiin. (Pekkarinen & Myllynen 2017.)

Kuvio 17. Toiveammattien koulutustason jakautuminen (% , n=1313)

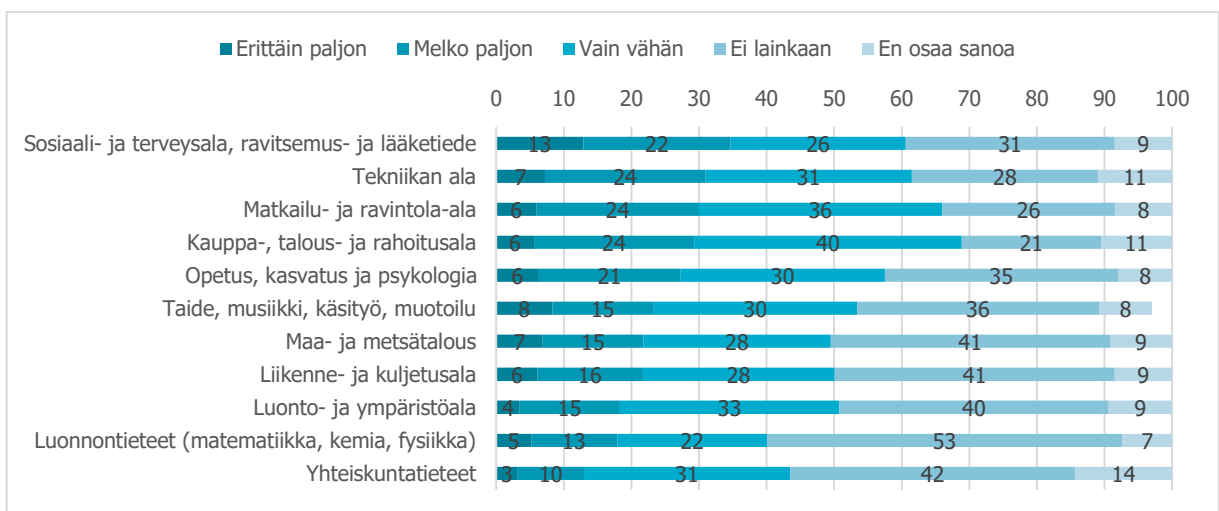
Kuvio 18. Toiveammattien koulutustason sukupuoli-jakauma (% , n= 662)

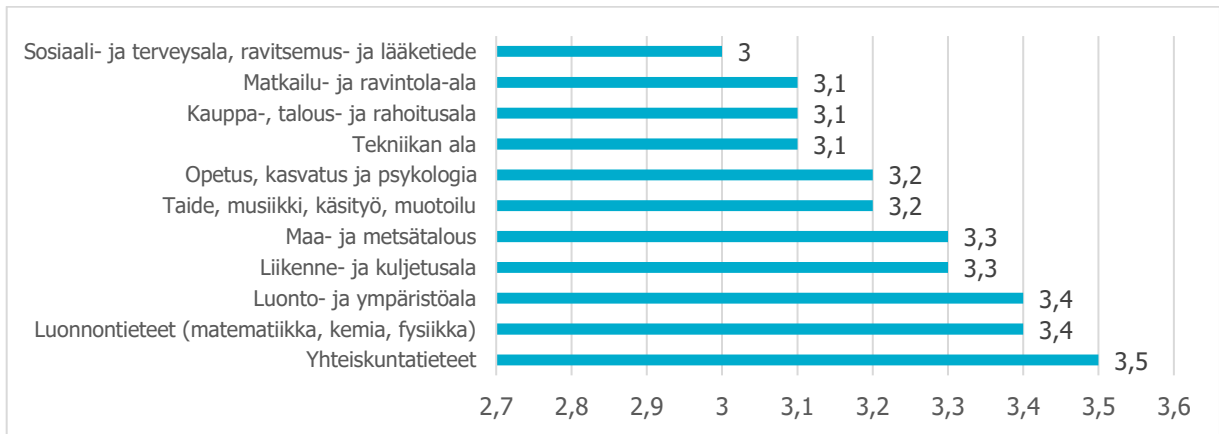
Kiinnostavat koulutusalat

Kyselyssä selvitettiin vastaajien kiinnostusta eri koulutusaloja kohtaan (kuvio 19). Vastausten jakauma viisiportaisella asteikolla muodostaa normaalijakauman, jossa keskimääräinen arvo on yleisin ja äärimmäiset harvinaisia. Koulutusalojen saamat keskiarvot ovat 3,0–3,5 välillä (kuvio 20). Sosiaali- ja terveysala, tekniikanala, matkailu- ja ravintola-ala sekä kauppa-, talous- ja rahoitusala ovat keskijakauman mukaan eniten vastaajia kiinnostavia koulutusaloja.

Kuvio 19. Koulutus alojen kiinnostus (% , n=1241)

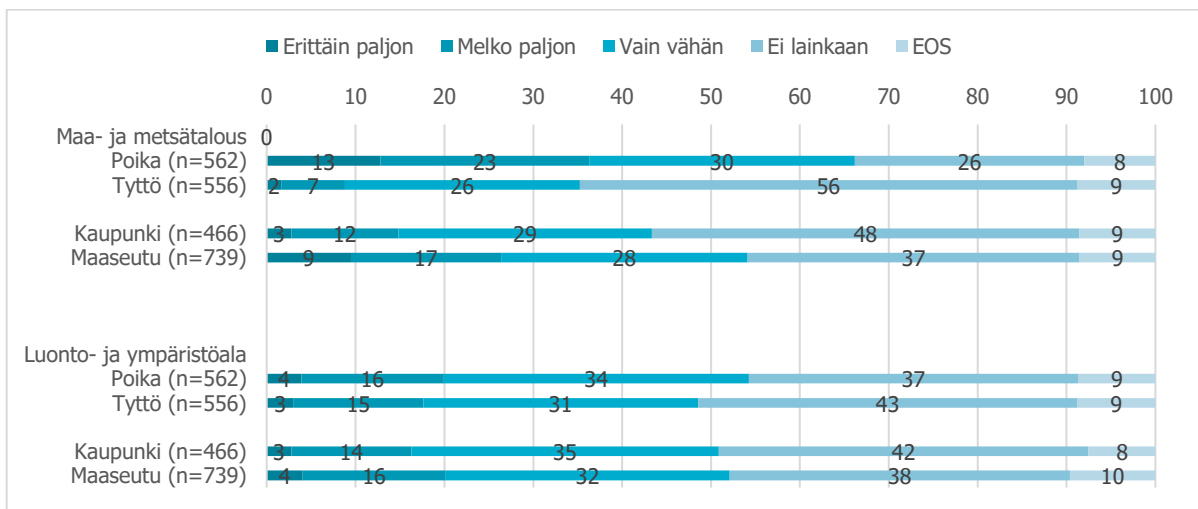

Kuvio 20. Koulutus alojen kiinnostus keskiarvojakauma (n=1241)

Koulutusaloja koskevan kysymyksen tulokset osoittavat, että luonnonvara-alasta kiinnostuneiden määrä on suurempi, kuin mitä toiveammattia koskevan kysymyksen tulokset osoittivat. Kyselyyn vastanneista nuorista maa- ja metsätalousalasta kiinnostuneita nuoria oli 22 % (271 hlö) ja luonto- ja ympäristöalasta 19 % (227 hlö). Verrattaessa kiinnostuneiden määrä viimevuotisiin hakijamääriin alan oppilaitoksiin, on kiinnostuneiden määrä lähes kaksinkertainen. Pohjois-Savossa luonnonvara- ja ympäristöalan koulutuksen (1. hakutoive) hakeneiden määrän keskiarvo vuosien 2016–2020 välillä oli 156 hakijaa (Mäntyniemi 2021, Maaseutuammattiin ry vaikuttavuustilasto). Kyselyyn vastasi 44 % koko ikäluokasta, jolloin alasta kiinnostuneiden määrä lienee tätäkin suurempi. Maa- ja metsätalousalan kiinnostuksessa oli selkeä ero poikien ja tyttöjen välillä, sillä pojista alasta kiinnostuneita oli 36 % kun tytöistä vastaava määrä oli 9 % (kuviot 20 ja 21). Luonto- ja ympäristöalan osalta ero ei ollut niin merkittävä, sillä pojista kiinnostuneita oli 20 % ja tytöistä 18 %.

Kuvio 21. Luonnonvara-alan kiinnostavuus sukupuolen (n=1118) ja asuinpaikan mukaan (n=1205)

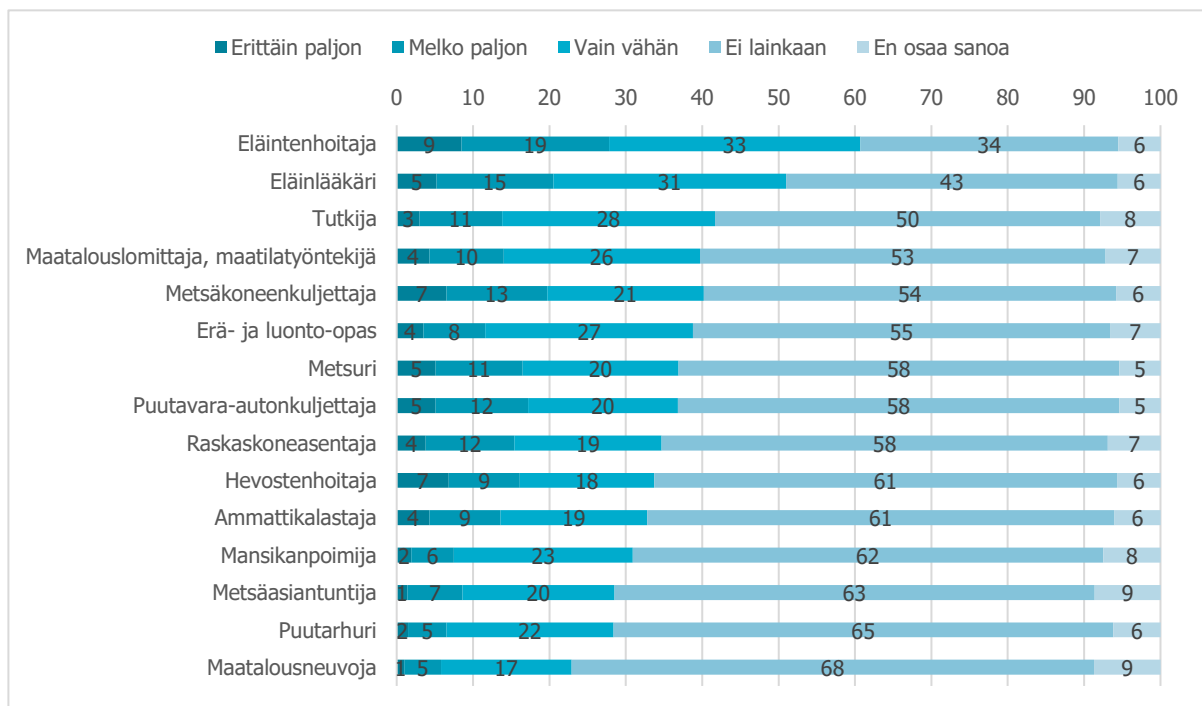
Kiinnostus maaseutuammattaja kohtaan

Nuorten kiinnostusta ammattikohtaisesti selvitettiin viisiportaisella vastausasteikolla, jossa vastausvaihtoehdot olivat erittäin paljon; melko paljon; vain vähän; ei lainkaan ja en osaa sanoa (kuviot 22 ja 23). Kerran

tai useammin "ei lainkaan" valinneet nuoret (n=1153) vastasivat jatkokysymykseen, jossa kartoitettiin syitä miksi ammatti ei kiinnosta. Ammatteihin valittiin sekä korkea-asteen, että alemman asteen koulutuksen vaativia ammatteja, sekä ammatteja, joissa on työvoimapulaa.

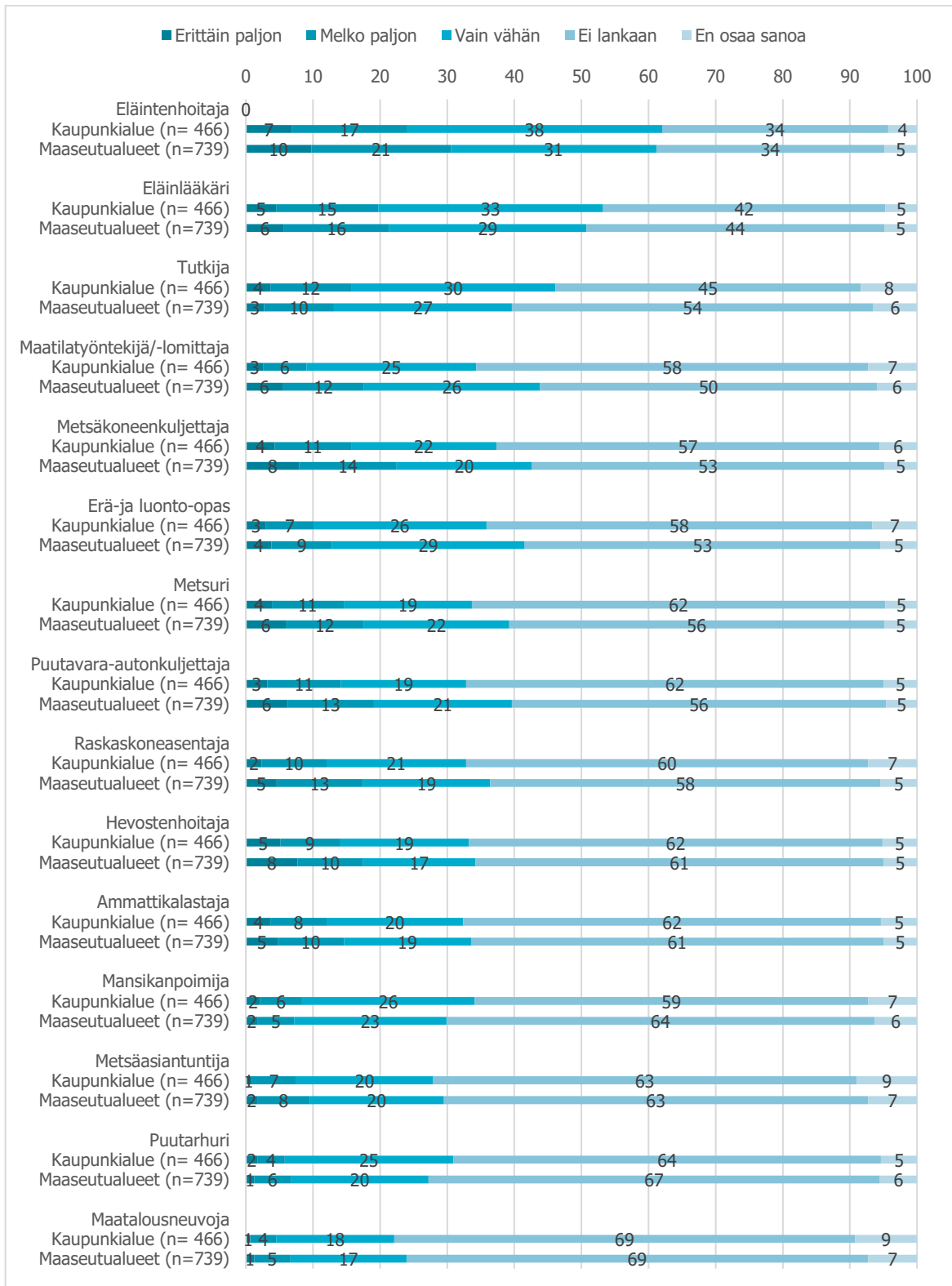
Kiinnostavimmat ammatit olivat eläintenhoitaja (28 %), eläinlääkäri (21 %) ja metsäkoneenkuljettaja (20 %). Nuoria ei lainkaan kiinnostavien ammattien järjestys oli tasaisempi, mutta viimeisenä olivat maatalousneuvoja (68 %), puutarhuri (65 %) ja metsäasiantuntija (63 %). Jokaisen ammatin kohdalla viidestä yhdeksään prosenttia nuorista vastasi "en osaa sanoa".

Kuvio 22. "Kuinka paljon kyseiset ammatit kiinnostavat?" (n=1241)

Kuviosta 23 on nähtävissä samat havainnot ammattien sukupuolittuneisuudesta, kuin kysymys nuorten toiveammattista osoitti. Metsäalaa ja koneisiin liittyvät ammatit, kuten metsäkoneenkuljettaja, metsuri, puutavara-autonkuljettaja ja raskaskoneasentaja, kiinnostivat merkittävästi enemmän poikia. Tytöt taas ovat selkeästi kiinnostuneempia eläimiin ja kasvienhoitoon liittyvistä ammateista, kuten eläintenhoitaja, eläinlääkäri, hevostenhoitaja, puutarhuri ja mansikanpoimija. Poikkeuksena maatilatyöntekijän ammatti, josta pojat olivat tyttöjä kiinnostuneempia. Luontoon liitettävistä ammateista pojat olivat selkeästi kiinnostuneempia ammattikalastuksesta, kun taas vähemmän eroa kiinnostuksessa on erä- ja luonto-opan ammattiin. Korkea-asteen ammateista tytöt olivat kiinnostuneempia eläinlääkäriä ammatista, kun taas pojat tutkijan, metsäasiantuntijan ja maatalousneuvojan ammateista. Asuinpaikan osalta oli mielenkiintoista huomata, etteivät erot kaupunki- ja maaseutualueilla asuvien kiinnostuksessa olleet niin suuria, kuin olisi voinut olettaa (kuvio 23). Maaseutualueilla asuvat nuoret olivat keskimäärin kiinnostuneempia maaseutuammateista.

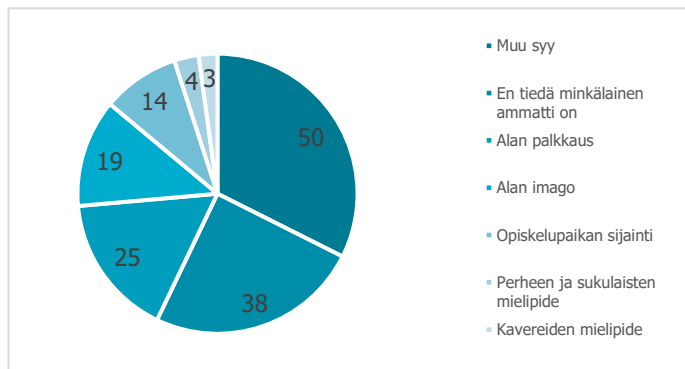
Kuvio 23. "Kuinka paljon kyseiset ammatit kiinnostavat sinua?" asuinpaikan mukaan (% , n=1205)

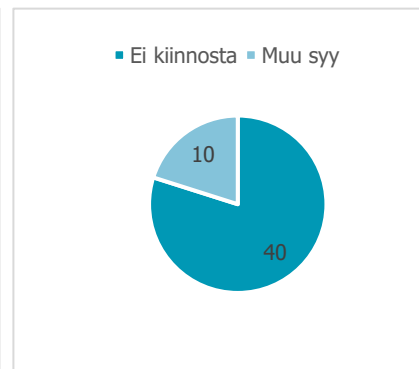
Ammattien kiinnostamattomuuden syytä kysyttiin nuorilta itseltään, jotta saataisiin selville, minkälaiset tekijät heidän mielikuvaansa ja päätöksiinsä alaa kohtaan vaikuttavat. Tämä mahdollistaa myös vaikut-

tamisen mahdollisiin ennakkoluuloihin. Nuori vastasi kysymykseen, mikäli hän oli valinnut jonkin ammatin kohdalla "ei kiinnosta lainkaan". Vaihtoehdot olivat opiskelupaikan sijainti, alan palkkaus, alan imago, perheen ja sukulaisten mielipide, kavereiden mielipide tai en tiedä minkälainen ammatti on. Lisäksi vastaajan oli mahdollista kirjoittaa muu syy avoimeen tekstikenttään. Kuvio 24 esittää nuorten valitsemissa syistä siihen, miksi maaseutuammatti ei ollut kiinnostanut häntä. Kysymykseen vastasi 1153 (92 %) nuorta ja vastausten lukumäärä oli 1765 kappaletta. Puolet kysymykseen vastanneista nuorista (50 %) valitsi kohdan "Muu syy", josta voitiin erottaa uusi syy "Ei kiinnosta" (kuvio 25). Tämän jälkeen valinnan "Muu syy" osuudeksi jäi 10 %. On hyvä huomata, että vaikka nuorista 40 % vastasi syyksi "ei kiinnosta", lukeutuu näihin nuoria, jotka kuitenkin ovat kiinnostuneita alasta. Tuloksen tulkintaa hankaloittaa se, että nuori on esimerkiksi voinut olla erittäin paljon kiinnostunut eläintenhoitajan työstä ja ei lainkaan kiinnostunut metsurin työstä, jolloin hän on voinut vastata jatkokysymykseen metsurin ammatista "ammatti ei vain kiinnosta", vaikka kiinnostusta luonnonvara-alaa kohtaan löytyy.

Kuvio 24. "Jos vastasit edelliseen kysymykseen kerran tai useammin ei lainkaan", miksi kyseinen ammatti ei kiinnosta sinua?" (% , n=1153)

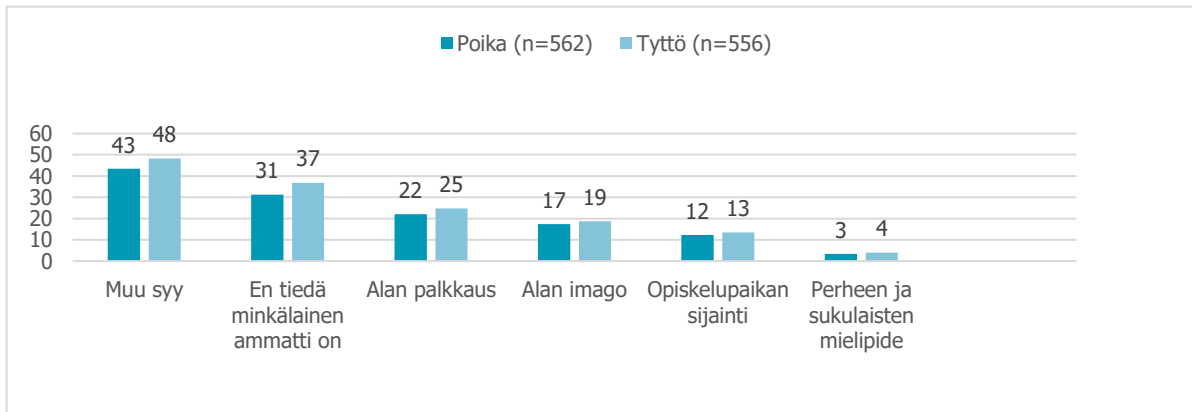

Kuvio 25. Muu syy jakautuminen

Kysymykseen vastanneista nuorista 38 %, pojista 31 % ja tytöistä 37 %, vastasi syyksi, ettei tunne minkälainen ammatti on. Tuloksen perusteella tytöt tunsivat ammatteja poikia vähemmän (kuvio 26). Nuorista 25 % valitsi syyksi alan palkkauksen, 19 % alan imagon ja 14 % opiskelupaikan sijainnin. Poikien ja tyttöjen vastausten ero oli muutamia prosentteja. Perheen ja sukulaisten mielipiteen merkitys vaikuttaa jäävän huomattavasti näitä vähäisemmäksi, sillä sen vastasi vain neljä prosenttia.

Kuvio 26. "Jos vastasit edelliseen kysymykseen kerran tai useammin ei lainkaan", miksi kyseinen ammatti ei kiinnosta sinua?" sukupuolen mukaan (% , n=1118)

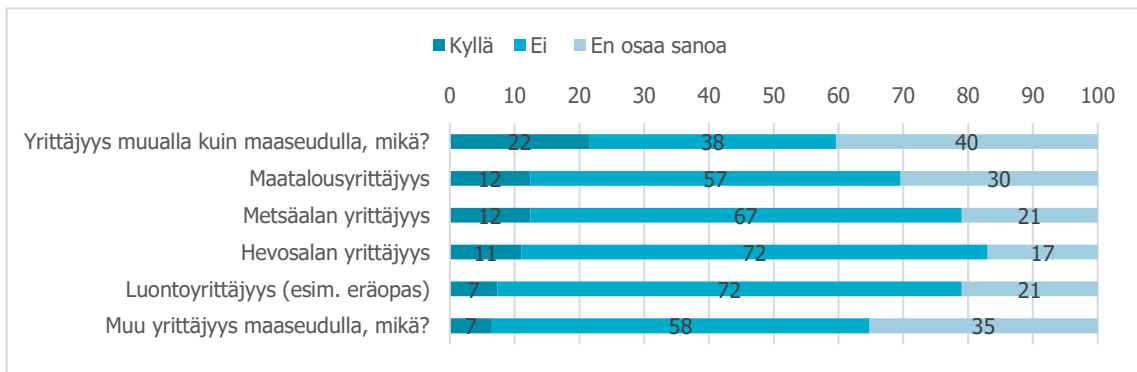

Tiedon ja alan tuntemuksen lisäämisellä on mahdollista vaikuttaa osaan kiinnostuksen puutteen aiheuttavista syistä. Keskeinen osa ammatinvalintaa omien taitojen, vahvuuksien ja kiinnostuksen kohteiden kartoittamisen ohella on riittävä tieto asiasta. Voidakseen kiinnostua ammatista nuoren tulee saada tarpeeksi tietoa työtehtävistä ja siihen johtavista koulutuksista. Tänä päivänä tiedon saatavuus ei ole niinkään haaste, vaan tiedon paljous, jota sosiaalinen media ja internet tarjoavat. Ammatinvalintaa tekeville on esimerkiksi tarjolla useita erilaisia ammatinvalintatestejä. Nuoret ovat aktiivisia käyttämään erilaisia sosiaalisen median sovelluksia ja osaavat myös käyttää mediaa tiedonhakuun. Toisaalta myös yhtä helposti on saatavilla negatiivinen tai virheellinen tieto, kun kuka tahansa voi esiintyä verkossa tai mediassa "alan asiantuntijana" hyvin uskottavasti. Tietoa tulisi olla saatavilla erilaisista luotettavista lähteistä ja erilaisilla tavoilla, jolla voimme saavuttaa suuremman joukon kiinnostuksen kynnyksen. Tiedonhaku ei voida jättää nuoren oman kiinnostuksen varaan hakea tietoa asiasta.

Yrittäjyys urapolkuna

Nuorilta kysyttiin näkevätkö he yrittäjyyden urapolkuna (kuvio 27). Esittämällä kysymys yrittäjäksi suuntaamisesta nuorille, saadaan merkkejä yrittäjyyden muutoksista ja niiden mahdollisesta suunnasta. Vastaajille annettiin vaihtoehdot maatalousyrittäjyys, metsäalan yrittäjyys, luontoyrittäjyys sekä muu yrittäjyys maaseudulla ja yrittäjyys muualla kuin maaseudulla. Keskiarvo kysymyksen vastauksista oli 2,2 ja pääpaino vastauksissa "Ei". Tulos kuitenkin näyttää, että nuorten yrittäjyysaiheet ovat kohtuullisen korkealla, vaikka vastaajana on 14-vuotias nuori, joista moni etsii vielä "omaa juttuaan".

Kuvio 27. "Näetkö yrittäjyyden urapolkuna?" (% , n=1241)

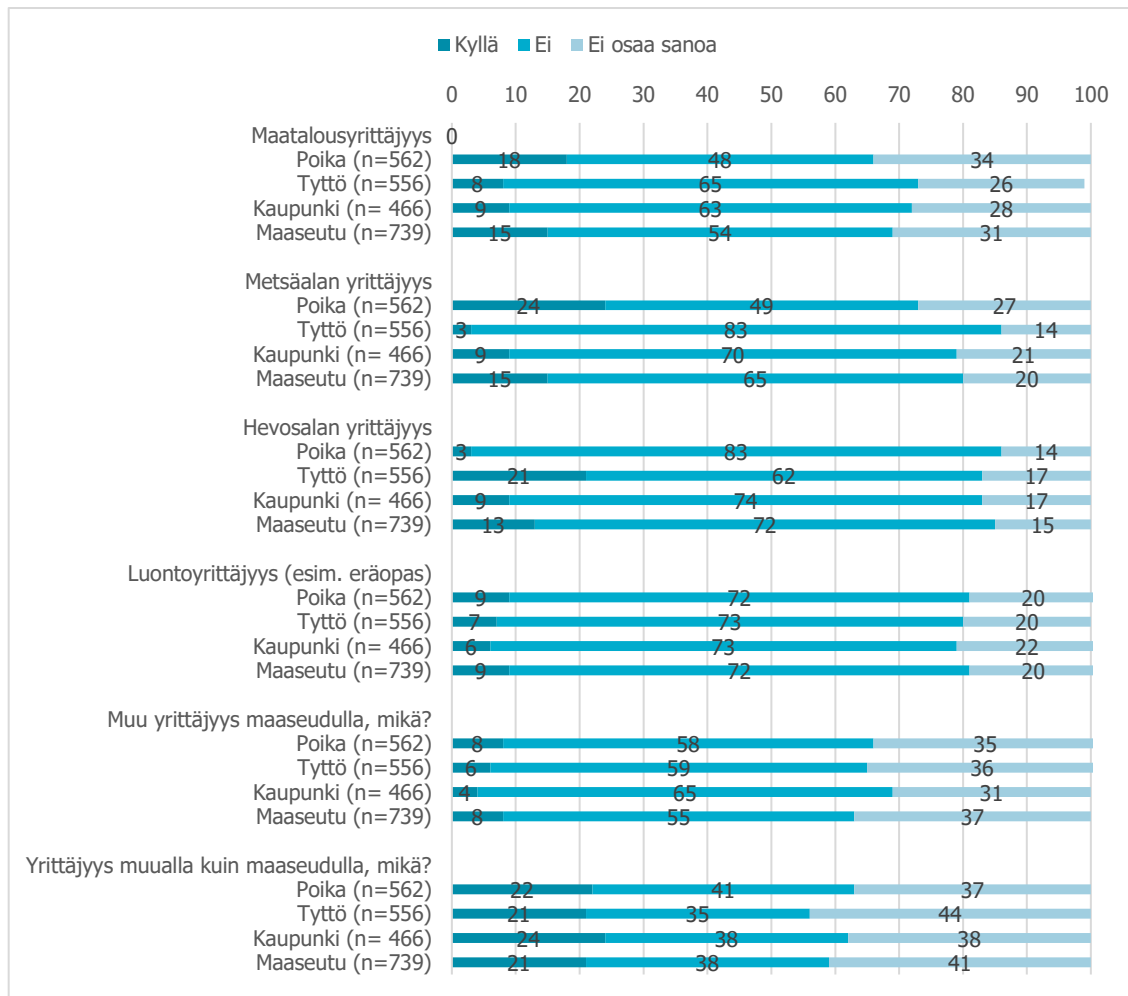

Vastaajista 22 %, pojista 22 % ja tytöistä 21 %, näki yrittäjyyspolkuna todennäköisimpänä muualla kuin maaseudulla, mikä oli myös vastausvaihtoehdoista suosituin valinta. Tämän valinnan avoimeen tekstikenttään vastasi 261 nuorta, ja nuorten vastaamia yrittäjyydenaloja olivat liikenne ja kuljetusala (9 %), sosiaali- ja terveysala (8 %), kaupanala (8 %), matkailu- ja ravintola-ala (7 %), tekniikan ja rakennusala (7 %), kulttuuri- ja taideala (7 %), maa- ja metsätalousala (7 %) ja muu palveluala (6 %). Avoimeen kenttään vastanneista 15 % ei tiennyt vielä yrittäjyyden alaa tai ammattia. Suurin osa näistä vastauksista (29 %) luokiteltiin kategoriaan "muut", joita olivat symbolit tai sanat, joita ei voitu muuten luokitella. Tuloksesta voi päätellä, että yrittäjyys kiinnostaa nuoria, mutta he eivät tiedä minkä alan yrittäjiä he tahtoisivat olla. Muualla kuin maaseudulla harjoitettavaa maaseutuammattihin liitettävää yrittäjyyttä olivat nuorten vastauksissa muun muassa eläintenhoitajan ja eläinlääkärin ammatit. Yrittäjyyden urapolkuna muualla kuin maaseudulla näkevät sekä kaupungissa, että maaseudulla asuvat nuoret (kuvio 28). Khiin neliö -testin osoitti, että kaupungissa (n=466) ja maaseudulla (n=748) asuvien nuorien vastauksessa ei ole eroa: $df=2$; $X^2(2)=2,223$; $p=0,329$.

Maa- ja metsätalouden yrittäjyyden urapolkuna näkee 12 % vastaajista. Erot sukupuolten välillä luonnonvara-alan yrittäjyyttä kohtaan olivat selkeitä ja vahvistivat edellisten kysymysten tuloksia maaseutuammattien sukupuolittuneisuudesta (kuvio 28). Pojat näkivät tyttöjä useammin maa- ja metsätalouden yrittäjyyden urapolkuna, kun taas tytöt hevosalan yrittäjyyden. Luontoyrittäjyyden ja maaseutuyrittäjyyden (muu yrittäjyys maaseudulla) osalta ei ollut vastaavaa sukupuolittuneisuutta. Kyselyn taustakysymyksistä selvisi, että 11 %:lla nuorten perheillä on metsätila ja 8 %:lla yritys maaseudulla.

Nuorista seitsemän prosenttia valitsi vaihtoehdon "Muu yrittäjyys maaseudulla". Tämän valinnan avoimeen tekstikenttään tuli 170 vastausta, joista 33 % vastasi: "En tiedä". Vastauksista tunnistettavia yrittäjyydenaloja olivat maatalous (20 %), liikenne- ja kuljetus (5 %), metsä (2 %), kalastus (2 %) ja luonto (1 %). Maatalousalan vastauksista suurin osa oli maanviljelijä tai eläintenhoitaja. Avoimiin vastauksiin tuli paljon vastauksia ammattinimikkeillä, mikä kertoo, etteivät nuoret tiedä välttämättä minkä alan yrittäjyyttä kyseinen ammatti on. Vastaajalle voi myös olla haastavaa hahmottaa yrittäjyyden eroa maaseudulla ja maaseudun ulkopuolella, koska alueiden rajat ovat häilyviä ja saman alan yrityksiä löytyy niin maaseudulta kuin kaupungista.

Kuvio 28. "Näetkö yrittäjyyden urapolkuna?" sukupuolen (% , n=1118) ja asuinpaikan mukaan (% , n=1205)

6 NUORTEN VAIKUTTAMINEN KOTIKUNNASSA JA ASUMISEN HAAVEET

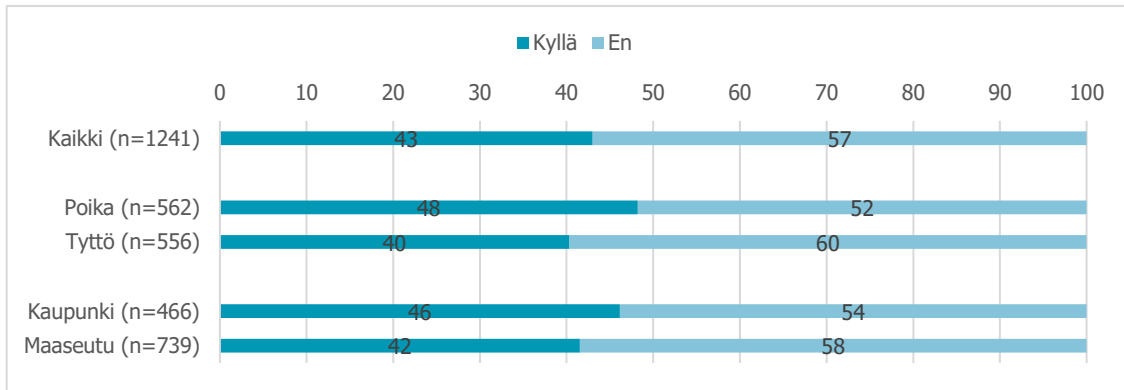
Nuoria toivotaan enenevissä määrin mukaan paikalliseen kehittämistyöhön ja alueelliseen päätöksentekoon, jotta he pääsevät vaikuttamaan oman elämänsä tarpeisiin ja asuinpaikkaansa, sekä sitä kautta sitoutuvat alueelle vahvemmin. Tähän liittyen kyselyssä selvitettiin millä tavoin nuorten roolia voisi lisätä maaseudun kehittämissä kysymällä nuorten kokemusta omista vaikuttamismahdollisuuksista, ylpeydestä omaa kotiseutua kohtaan sekä mitä heidän näkökulmastaan kotikunnassa tulisi muuttaa, jotta se olisi mielekkäämpi paikka asua. Kotiseutuylpeydellä tiedetään olevan suuri merkitys seutujen vireänä pysymiselle. Saadut tulokset tukevat Pohjois-Savon kehittämissyhdistysten tavoitteita löytää keinoja nuorten vaikuttamistoiminnan lisäämiseen, ja kuulla nuorten toiveita kotiseudun kehittämistarpeista.

Kyselyssä selvitettiin myös nuorten tulevaisuuden asumisen haaveita ja asioita, joita he kokevat tärkeänä omassa asuinpaikassaan. Vuonna 2020 alkaneen koronapandemian on nähty jo lyhyessä ajassa muuttavan asumisen haaveita, esimerkiksi nuoret aikuiset arvostavat aiempaa enemmän sekä omakotiasumista että luontoa osana hyvinvointia. Asumisen Ihanteet 2021-tutkimuksesta käy ilmi, että 93 % alle 25-vuotiaista aikuisista pitää luontoa merkittävänä hyvinvoinnin tekijänä ja yhä harvemmalle (24 %) kaupungeista löytyvä luonto riittää kodin läheiseksi luonnoksi. Alle 25-vuotiaista 68 % pitää omakotitaloa ihanteellisimpana asumisen muotona, mikä on lisännyt kiinnostusta oman talon rakentamiseen tai rakennuttamiseen. (Hassinen & Aranko, 2021.) Paikkakuntien näkökulmasta nuoret ja nuoret aikuiset ovat tavoiteltavia asukkaita, sillä he tuovat mukanaan monipuolista ja ajantasaista osaamista ja uutta sukupolvea paikkakunnalle. Kunnat ja kaupungit etsivätkin jatkuvasti keinoja lisätä vetovoimaisuuttaan erityisesti nuorten aikuisten silmissä.

Osallistumisvalmiudet ja tieto vaikuttamismahdollisuuksista

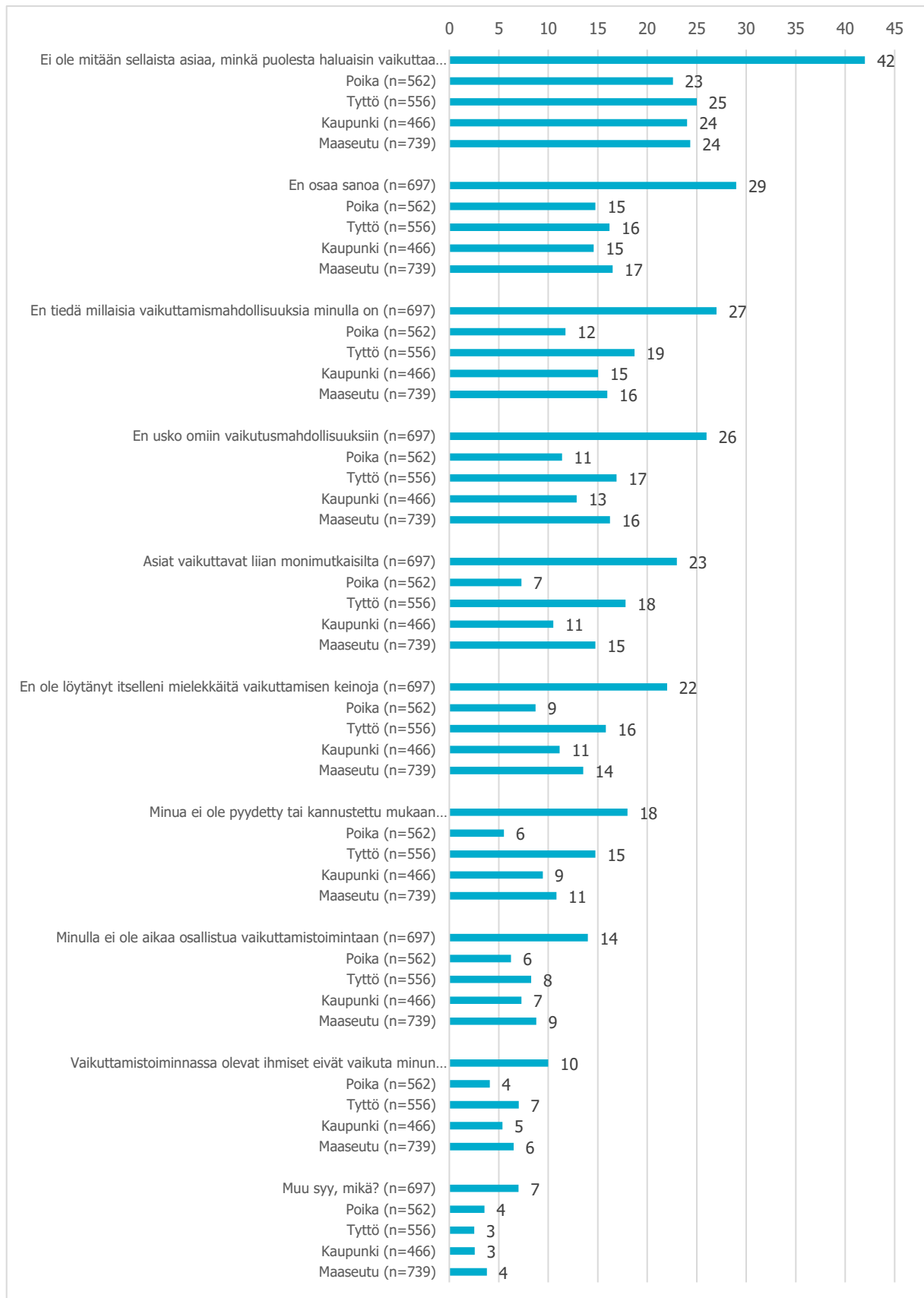
Kyselyssä nuorilta kysyttiin kaksiosaisella kysymyssarjalla, kuinka he kokevat omat vaikuttamismahdollisuutensa kotikunnassaan. Ensimmäisessä kysymyksessä kartoitettiin, kokevatko nuoret voivansa vaikuttaa itselleen tärkeisiin asioihin kotikunnassaan, jonka jälkeen esitettiin jatkokysymys ”Miksi et koe voivasi vaikuttaa?”, mikäli nuori vastasi ensimmäiseen kysymykseen ”En”. Vastaajista 43 %, pojista 48 % ja tytöistä 40 %, koki voivansa vaikuttaa itselleen tärkeisiin asioihin kotikunnassaan (kuvio 29). Vaikuttamisen kokemuksessa ei ollut suurta eroa myöskään kaupunki- ja maaseutualueilla asuvien nuorten välillä.

Kuvio 29. "Koetko voitasi vaikuttaa itsellesi tärkeisiin asioihin kotikunnassasi?" sukupuolen (% , n=1118) ja asuinpaikan mukaan (% , n=1205)

Jatkokysymykseen vastasi 56 % nuorista, jotka eivät kokeneet voivansa vaikuttaa itselleen tärkeisiin asioihin kotikunnassaan. Jatkokysymyksessä valittujen vastausten määrä oli 1527 kappaletta. Eniten vastattu syy oli nuoresta itsestään lähtöisin, sillä 42 % ei kokenut, että hänellä olisi sellaista asiaa, minkä puolesta haluaisi vaikuttaa. Tytöt kokivat näin poikia useammin. Nuorista 29 % vastasi, ettei osaa sanoa syytä, mikä kertoisi siitä, ettei asiasta ole selkeää kantaa. Tuloksista selvisi, että pojat kokevat vaikuttamismahdollisuutensa riittävämpinä kuin tytöt. Pojista tyttöjä useampi kokee tuntevansa paremmin vaikuttamismahdollisuuksia, uskoo enemmän omiin vaikuttamismahdollisuuksiinsa, eikä vaikuttamiseen liittyvät asiat vaikuta heistä niin monimutkaisilta (kuvio 30). Asuinpaikan osalta puolestaan kaupungissa asuva nuori koki maaseudulla asuvaa nuorta useammin pystyvänsä vaikuttamaan itselleen tärkeisiin asioihin sekä tuntevansa paremmin vaikuttamismahdollisuuksia. Avoimeen tekstikenttään nimesi muun syyn 44 nuorta. Muita syitä olivat, etteivät he koe vaikuttamisella olevan vaikutusta (23 %), vaikuttaminen ei kiinnosta (20 %) ja ikä (14 %).

Kuvio 30. "Miksi et koe voivasi vaikuttaa?" sukupuolen (% , n=1118) ja asuinpaikan mukaan (% , n=1205)

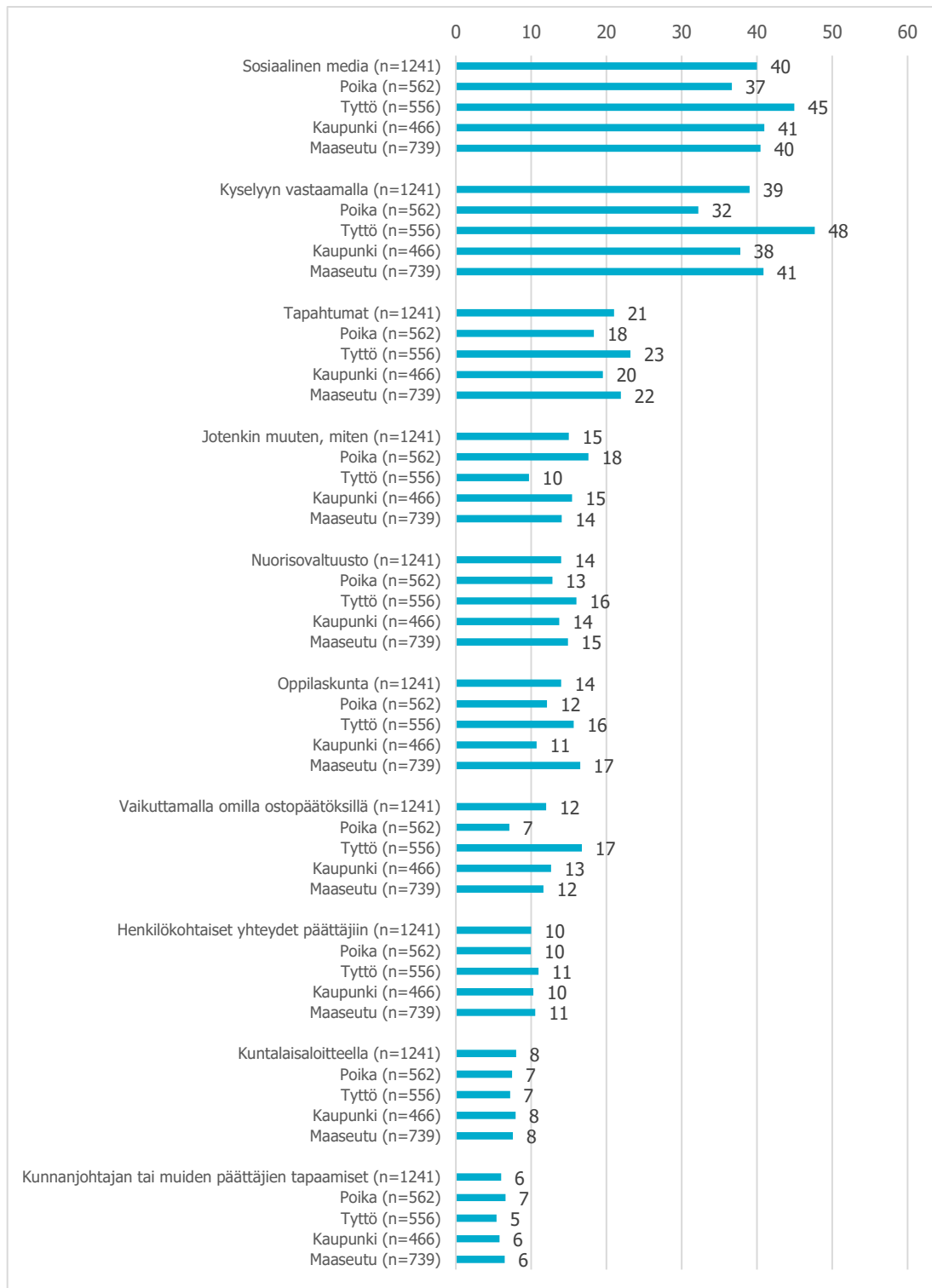

Nuorten vaikuttamisen keinot

Selvitimme kyselyssä nuorten toivomia vaikuttamisen keinoja kysymyksellä ”Mitä kautta haluaisit vaikuttaa sinulle tärkeisiin asioihin kotikunnassasi?”. Kuvioon 31 on koottu nuorten osallistuminen kymmenen eri vaikuttamismuotoon. Tulosten perusteella yleisimmät selvitetystä vaikuttamismuodoista ovat sosiaalinen media (40 %), kyselyyn vastaaminen (39 %) ja tapahtumat (21 %). Nuorten vaikuttamista on tutkittu myös Nuorisobarometreissä, jossa yleisimmät nuorten vastaamat vaikuttamismuodot olivat äänestäminen ja ostopäätökset (Pekkarinen & Myllyniemi, 2018). Äänestäminen ei ollut kyselymme vaihtoehtoissa vastaajien iän takia. Vaikuttaminen ostopäätöksillä ei noussut suosituimpien vaikuttamismuotojen joukkoon kyselyssä, minkä pääteltiin myös johtuvan iästä.

Sukupuolierot vaikuttamisen tavoissa olivat suurimmat kyselyyn vastaamisen, ostopäätöksillä vaikuttamisen ja sosiaalisen median osalta, jotka olivat tytöille mieluisampia vaikuttamisen tapoja kuin pojille. Avoimen tekstikentän vastausvaihtoehtoon ”Jotenkin muuten, miten?” vastasi 15 % vastaajista, pojista 18 % ja tytöistä 10 %. Vastaajista 34 % vastasi ”En tiedä” ja 29 % ”En mitenkään”.

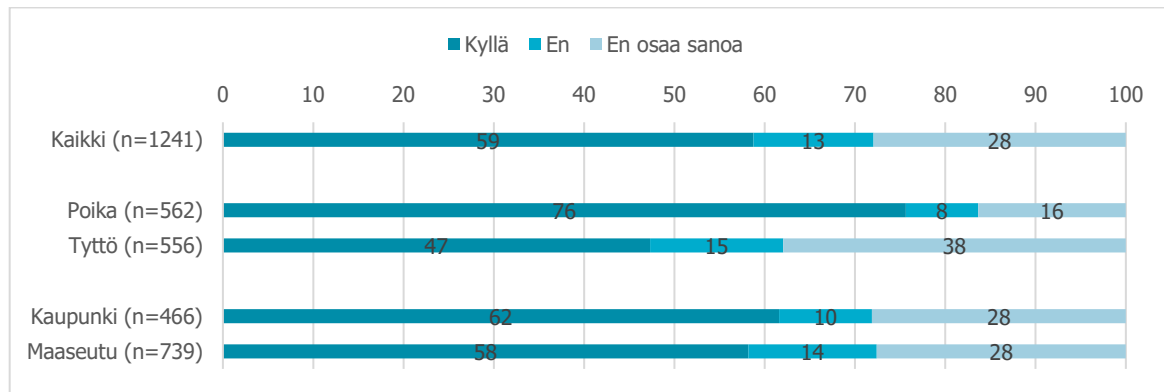
Kuvio 31. "Mitä kautta haluaisit vaikuttaa sinulle tärkeisiin asioihin kotikunnassasi?" sukupuolen (%
n=1118) ja asuinpaikan mukaan (%
n=1205)

Oletko ylpeä kotikunnasta

Nuorilta kysyttiin ovatko he ylpeitä kotikunnastaan, koska sillä tiedetään olevan suuri merkitys seutujen vireänä pysymiselle. Vastaajista 59 %, pojista 76 % ja tytöistä 47 % vastasi olevansa ylpeä kotikunnastaan. Pojat ovat tuloksen mukaan tyttöjä ylpeämpiä ja tytöt puolestaan epävarmempia asiasta (kuvio 32). Khiin neliötesti vahvistaa, että poikien ja tyttöjen mielipiteessä on selkeä ero. Nuorten asuinpaikalla ei tuloksen mukaan ole merkittävää eroa nuoren kotikuntaansa kohtaan tuntemassa ylpeydessä.

Kuvio 32. "Oletko ylpeä kotikunnastasi?" sukupuolen (% , n=1118) ja asuinpaikan mukaan (% , n=1205)

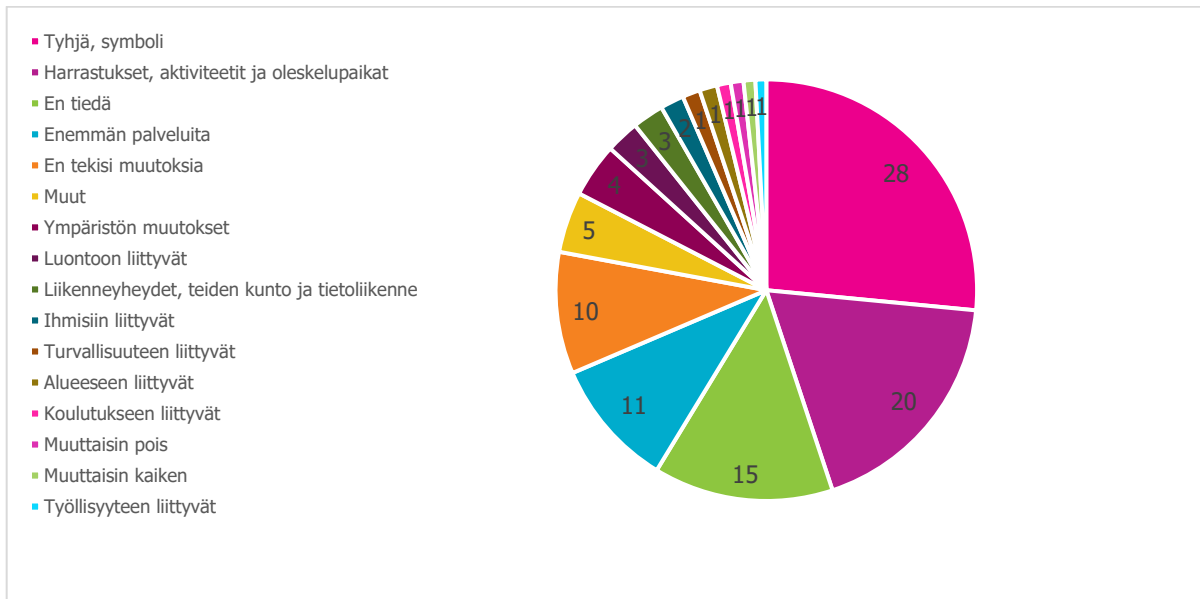

Kotikuntaan vaikuttaminen

Nuorilta kysyttiin, millaisia muutoksia he tekisivät kotikuntaansa, että se olisi mielekkäämpi paikka asua. Kysymys oli avoin tekstikenttä ja vastaaminen vapaaehtoista. Vastaajien määrä oli 934 (75 %), jolloin vastaamatta jätti joka neljäs (25 %). Tutkimustie Oy luokitteli aineistosta yhteensä 1327 vastausta, joista muodostettiin kuviossa 33 olevat luokat. Vastauksista suurin osa (28 %) oli tyhjä vastaus tai symboli, jota ei voitu luokitella. Vastaajista 15 % vastasi "En tiedä" ja 10 % ei tekisi muutoksia kotikuntaansa, mistä pääteltiin nuoren olevan tyytyväinen kotikuntansa sen hetkiseen tilanteeseen.

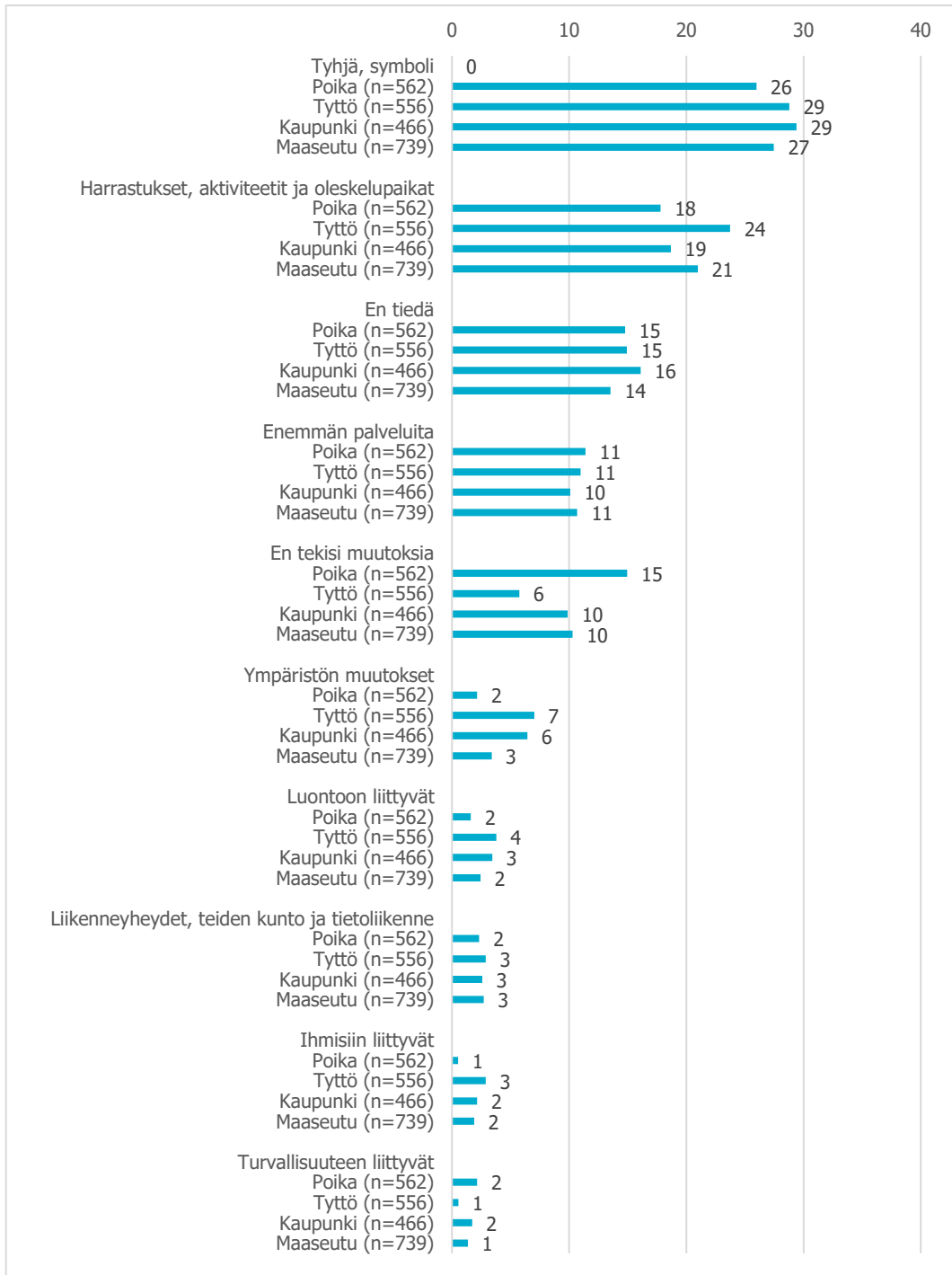
Vastaajien eniten toivomat muutokset kotikunnassaan olivat harrastusten, aktiviteettien ja oleskelupaikkojen (20 %) sekä palveluiden (11 %) lisääminen. Ympäristön muutokseen (4 %) liittyviä toiveita olivat paikkojen kunnostaminen, viihtyisyyden lisääminen, modernisointi ja siisteydestä huolehtiminen. Luontoon liittyvien -luokkaan (3 %) liitettiin ekologisuuteen, luonnonsuojeluun ja ilmastonmuutokseen liittyvät kommentit, kuten luonnon ja eläimien määrän lisääminen ja metsien säilyttäminen. Vastauksissa näkyi myös nuorten huolta kansa ihmisistä (2 %) ja turvallisuuden tunteesta (1 %). Nuoret toivoivat ystävällisyyttä, ymmärrystä nuoria kohtaan, toisista huolehtimista, toisaalta enemmän ihmisiä paikkakunnalle ja toisaalla vähemmän ihmisiä. Turvallisuuden tunteeseen liittyen luokiteltiin vastukset, joissa toivottiin vähemmän päihteitä, huumeidenkäyttäjiä ja alkoholisteja. Lisäksi nuoret toivoivat enemmän opiskelu- ja työpaikkoja.

Kuvio 33. "Mitä muutoksia tekisit kotikuntaasi, että se olisi mielekkäämpi paikka asua?" (% , n=1241)

Kotikunnan muutostoiveiden osalta ei nouse merkittäviä sukupuolieroja poikien ja tyttöjen välille (kuvio 34). Tytöt vastasivat poikia useammin toivovansa lisää harrastusmahdollisuuksia ja oleskelupaikkoja sekä heillä oli enemmän ympäristöön liittyviä muutostoiveita, kuten ympäristön siisteydestä huolehtiminen ja paikkojen kunnostus. Pojat puolestaan vastasivat tyttöjä useammin, etteivät muuttaisi kotipaikkakunnallaan mitään. Asuinpaikalla ei tuloksen mukaan ollut merkittävää vaikutusta nuorten muutostoiveisiin, sillä harrastusmahdollisuudet, oleskelupaikat ja palvelut olivat niin kaupunkilais- kuin maaseutu- nuorien toiveissa.

Kuvio 34. "Mitä muutoksia tekisit kotikuntaasi, että se olisi mielekkäämpi paikka asua?" sukupuolen ja asuinpaikan mukaan (%)

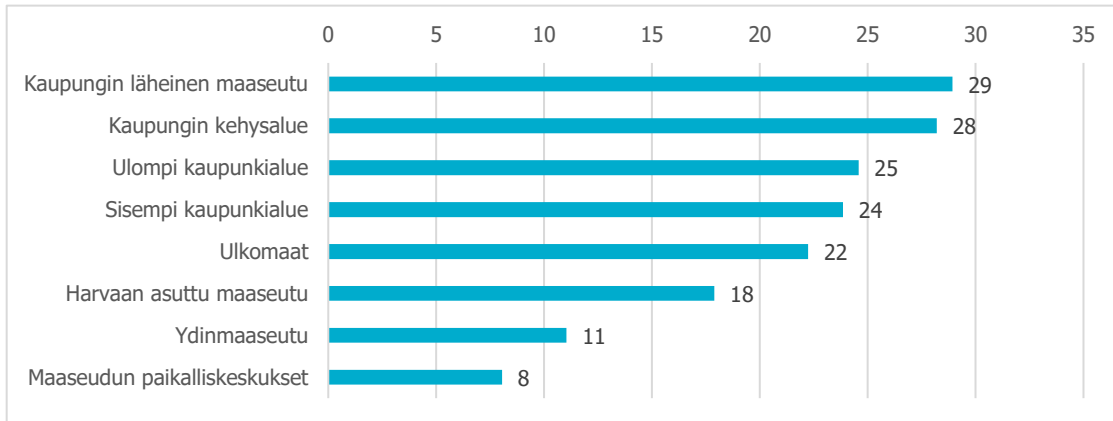

Haave tulevaisuuden asuinpaikasta

Nuorilta kysyttiin, millaisessa paikassa he haluaisivat asua 30-vuotiaana (kuvio 35). Vaihtoehtoina olivat samat maaseutu-kaupunki-luokituksen mukaiset luokat kuin nuorten nykyistä asuinpaikkaa koskevassa kysymyksessä. Kysymyksen yhteydessä käytettiin myös samaa kuvaa Pohjois-Savon vuoden 2018 kaupunki-maaseutu -luokituksesta (kuva 1). Nuoret valitsivat vaihtoehdoista useampia asuinpaikka

toiveita, mikä kertoo tulevaisuuden asuinpaikan haaveen olevan vielä monelle avoin. Suosituimmat valinnat olivat kaupungin läheinen maaseutu (29 %) ja kaupungin kehysalue (28 %). Vähiten valitut vaihtoehdot olivat puolestaan ydinmaaseutu (11 %) ja maaseudun paikalliskeskukset (8%).

Kuvio 35. "Millaisessa paikassa haluaisit asua 30-vuotiaana?" (% , n=2045)

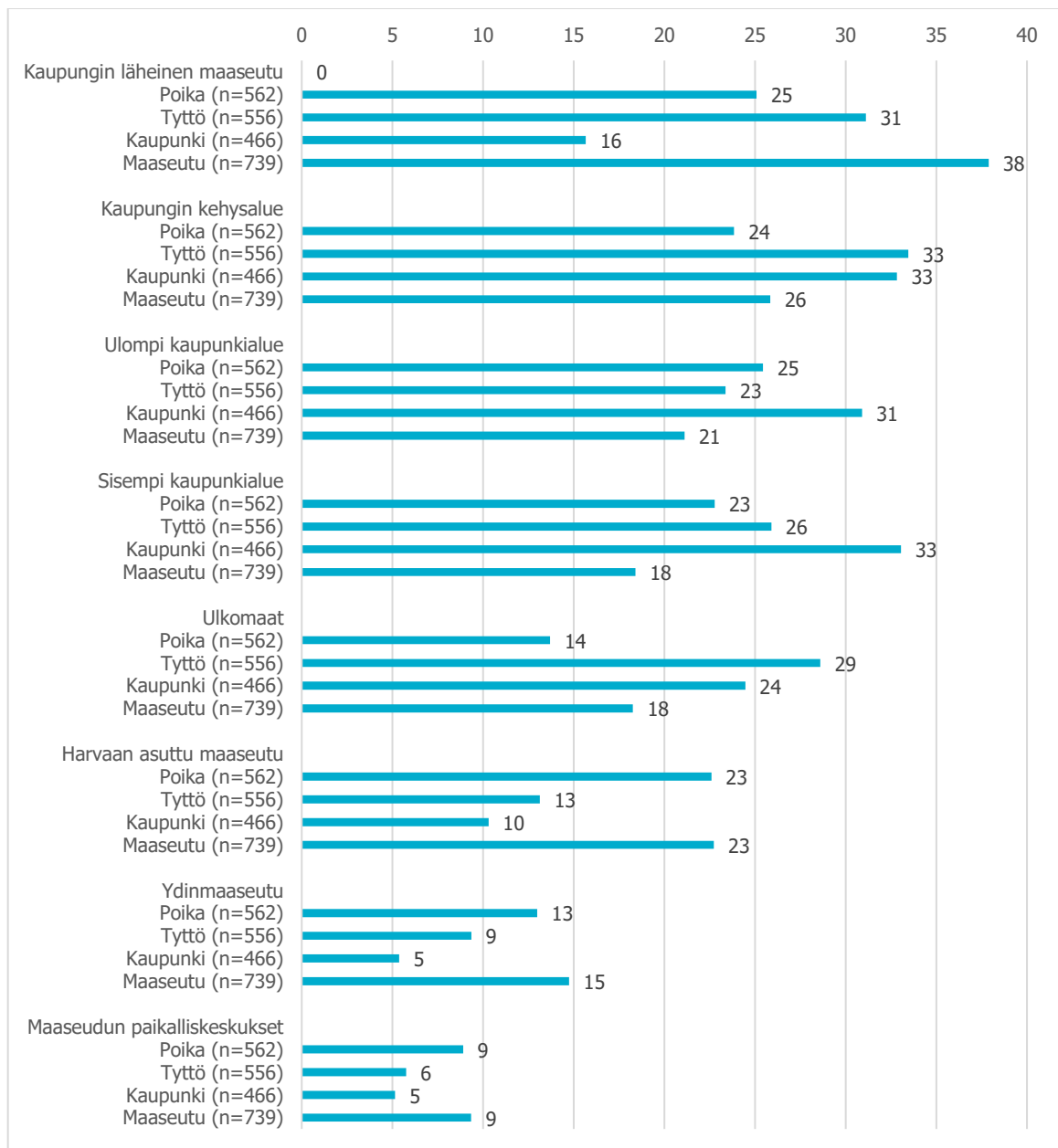
Tuloksissa nähtiin selkeitä eroja poikien ja tyttöjen haaveissa, siitä missä he haluaisivat asua 30-vuotiaana (kuvio 36). Tytöt vastasivat poikia useammin haluavansa asua kaupungin läheisellä maaseudulla, kaupungin kehysalueella, sisemmällä kaupunkialueella tai ulkomailla. Pojat haaveilevat tyttöjä useammin asuvansa ulommalla kaupunkialueella, harvaan asutulla maaseudulla, ydinmaaseudulla tai maaseudun paikalliskeskukissa. Kyselyn tulos vahvistaa yleistä käsitystä ja aikaisempia tutkimuksia, jossa nuoret miehet jäävät maaseudulle, kun naiset muuttavat pois. Sukupuolijakauma harvaan asutulla maaseudulla nuorten aikuisten ikäluokassa on lähes 140 miestä 100 naista kohden, minkä vuoksi maaseudun naiskato on puhututtanut pitkään (Sireni ym. 2017).

Pohdittaessa mahdollisia syitä maaseutuasumisen sukupuolierojen taustalla, nousee kyselyn tuloksista yhtenä havaintona poikien parempi tuntemus maaseudun ammasteista, koulutus ja työllistymismahdollisuuksista sekä heidän yrittäjyysaaveensa maaseudulla. Asioiden tuntemuksella voidaan nähdä olevan yhteys siihen, että pojat näkevät maaseudulla enemmän mahdollisuuksia työllistyä ja siten mielekkäämpänä asuinympäristönä. Lisäksi maaseutuun voi liittyä miesvaltaisia mielikuvia ja konservatiivisia stereotyyppioita, joissa mies on perheen pää ja nainen kuuluu kotiin, vaikka suomalaisen maaseudun nainen on aktiivisesti mukana työelämässä (Latvakoski 2019). Kyselyn tuloksissa nähdään positiivisena tyttöjen kiinnostus saada lisätietoa maaseudun TET- ja kesätyöpaikoista, ammasteista, opiskelu- sekä työllistymismahdollisuuksista, jotka ovat avaintekijöitä siihen, että myös naiset näkevät maaseudulla mahdollisuuksia. Tämän osalta tulee erityisesti kiinnittää huomiota myös tytöille suunnattuun viestintään ja sen tavoitavuuteen.

Sukupuolen lisäksi nuoren asuinpaikalla oli vaikutusta tulevaisuuden asuinpaikan haaveeseen. Maaseudulla asuvien nuorten keskuudessa kolme suosituinta valintaa olivat kaupungin läheinen maaseutu (38 %), kaupungin kehysalue (26 %) ja harvaan asuttu maaseutu (23 %). Kaupungissa asuvien nuorten

toiveet olivat kaupungin kehysalue (33 %), sisempi kaupunkialue (33 %) ja ulompi kaupunkialue (31 %) (kuvio 36).

Kuvio 36. "Millaisessa paikassa haluaisit asua 30-vuotiaana?" sukupuolen (% , n=1118) ja asuinpaikan mukaan (% , n=1205)

Asuinpaikan valintaan vaikuttavat tekijät

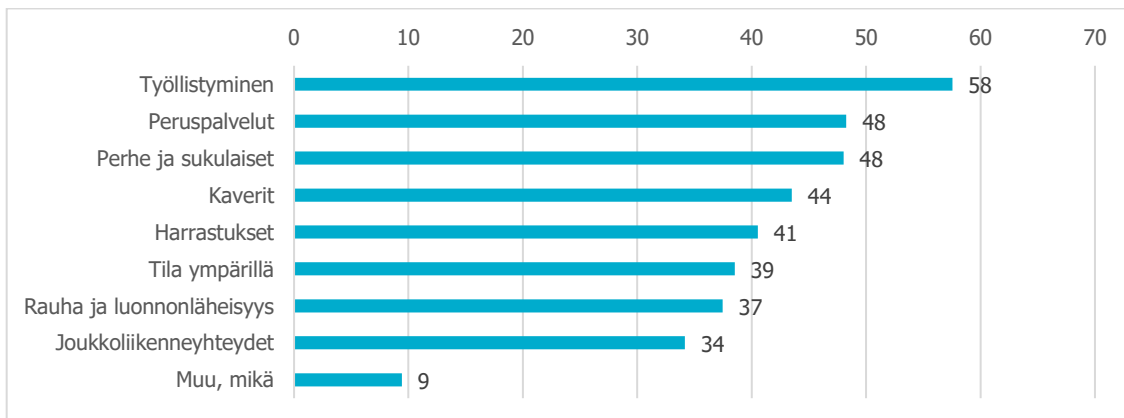
Kyselyssä nuoria pyydettiin vastamaan, mitkä annetuista vaihtoehdoista vaikuttavat heidän asuinpaikansa valintaan tulevaisuudessa. Vastausvaihtoehdot olivat joukkoliikenneyhteydet, peruspalvelut, tila ympärillä, rauha ja luonnonläheisyys, työllistyminen, harrastukset, perhe ja sukulaiset, kaverit ja muu,

mikä. Kysymällä nuorten asuinpaikan valintaan vaikuttavia asioita saadaan tietoa, millaisia asioita he kokevat arjessaan tärkeänä.

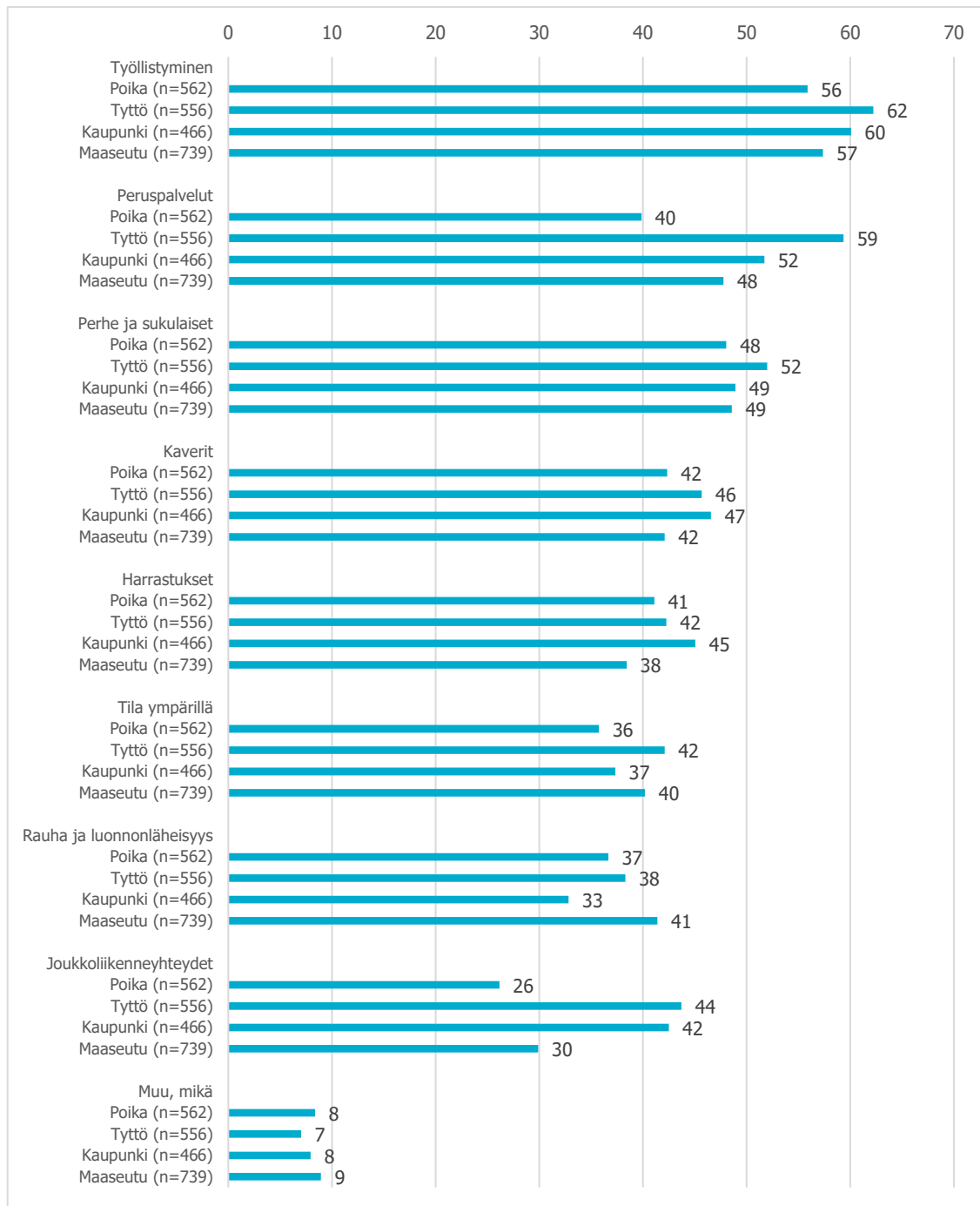
Kuviosta 37 ja 38 nähdään, että nuorille tärkein asuinpaikan valintaan vaikuttava asia on työllistyminen, jonka vastasi 58 % nuorista, pojista 56 % ja tytöistä 62 %. Toiseksi tärkeimmät asuinpaikan valintaan vaikuttavat asiat olivat 48 %:n mielestä peruspalvelut sekä perhe ja sukulaiset. Tämän jälkeen tulivat kaverit (44 %), harrastukset (41 %), tila ympärillä (39 %), rauha ja luonnonläheisyys (37 %) sekä joukkoliikenneyhteydet (34 %). Vastaajista 9 % vastasi ”Muu, mikä”, jonka avoimesta tekstikentästä vastauksia luokiteltiin 98 kappaletta: asuinympäristöön liittyvät toiveet (23 %), en tiedä (16 %), opiskelupaikka (10 %), työhön liittyvät (9 %) ja ihmisiin liittyvät (6 %).

Suurimmat sukupuolierot olivat peruspalveluiden (tytöt 59 % / pojat 40 %) ja joukkoliikenneyhteyksien (tytöt 44 %/ pojat 26 %) osalta, jotka olivat merkittävämpiä asuinpaikan valintaan vaikuttavia tekijöitä niin tytöille kuin pojille (kuvio 38). Tytöille asuinpaikan valintaan vaikuttavat poikia enemmän myös työllistyminen ja tila ympärillä. Kaupunkialueella asuva nuori vastasi maaseutualueella asuvaa nuorta useammin asuinpaikan valintaan vaikuttavaksi tekijäksi työllistymisen, peruspalvelut, kaverit, harrastukset ja joukkoliikenne yhteydet. Kun maaseutualueella asuva nuori koki kaupunkialueella asuvaa nuorta useammin asuinpaikan valintaan vaikuttavaksi tekijäksi tilan ympärillä sekä rauhan ja luonnonläheisyyden. Perhe ja sukulaiset olivat yhtä merkittävä asuinpaikan valintaan vaikuttava tekijä asuinpaikasta riippumatta.

Kuvio 37. ”Mitkä seuraavista asioista vaikuttavat oman asuinpaikkasi valintaan tulevaisuudessa?” (% , n=1241)

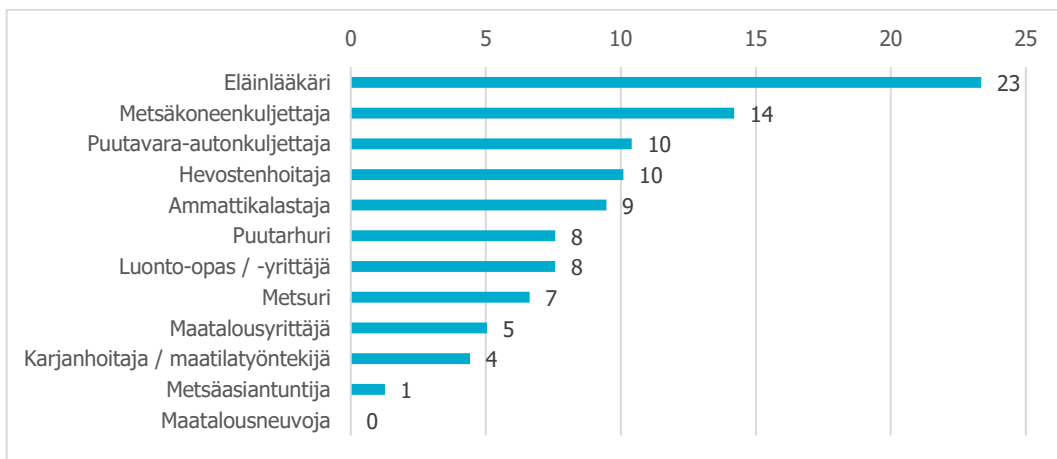

Kuvio 38. "Mitkä seuraavista asioista vaikuttavat oman asuinpaikkasi valintaan tulevaisuudessa?" sukupuolen (% , n=1118) ja asuinpaikan mukaan (% , n=1205)

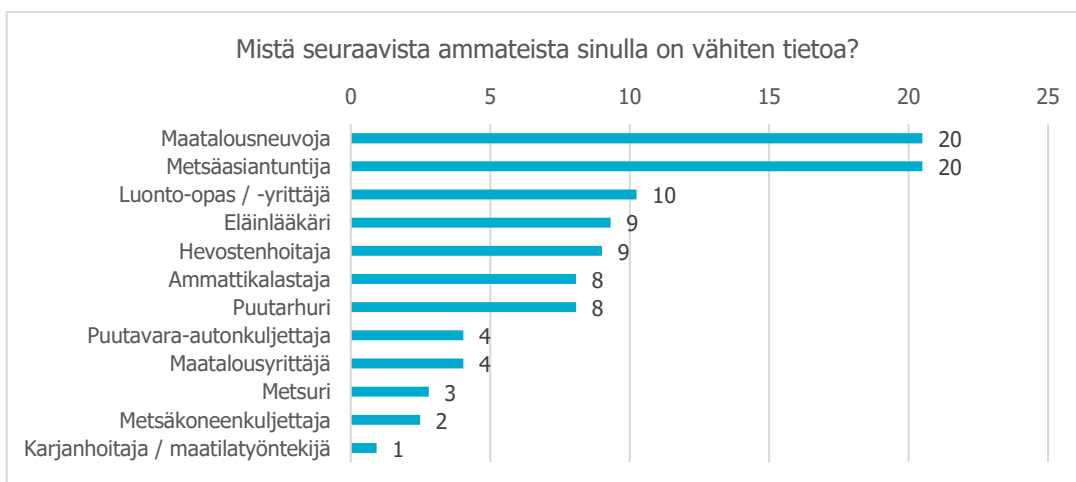

Nuorten kiinnostusta ja tuntemusta maaseutuammattaja kohtaan syvennettiin myös kysymyksillä ”Mikä seuraavista ammattiteistä on mielestäsi kiinnostavin?” ja ”Mistä seuraavista ammattiteistä sinulla on vähiten tietoa?”. Vastausvaihtoehdot olivat metsäkoneenkuljettaja, metsuri, puutavara-autonkuljettaja, maatalousneuvoja, maatalousyrittäjä, karjanhoitaja / maatilatyöntekijä, hevostenhoitaja, ammattikalastaja, metsäasiantuntija, puutarhuri, luonto-opas / -yrittäjä ja eläinlääkäri. Tulosten yhteenvedossa eläinlääkäri oli vastausvaihtoehtona olleista ammattiteistä kiinnostavin ja sen vastasi 23 % työpajaan osallistuneista nuorista (kuvio 39). Kolme seuraavaksi kiinnostavinta olivat metsäkoneenkuljettaja (14 %), puutavara-autonkuljettaja (10 %) ja hevostenhoitaja (10 %). Tuloksista on hyvä huomioida, että nuoria kaksi vähiten kiinnostavaa ammattiteistä, metsäasiantuntija ja maatalousneuvoja, olivat myös kaksi selkeästi vähiten tunnettua ammattiteistä (kuvio 40). Tulos vahvistaa Nuoret ja maaseutu -kyselyn tulosta, jossa nuoret tuntevat heikommin alan jatkokoulutusmahdollisuuksia ja korkea-asteen koulutuksen vaativia ammattiteitä.

Kuvio 39. ”Mikä seuraavista ammattiteistä on mielestäsi kiinnostavin?”

Kuvio 40. ”Mistä seuraavista ammattiteistä sinulla on vähiten tietoa?”

Kysyimme nuorilta ”Mitä tarkoittaa mielestäsi maaseutuammatti”, nähdäksemme millaisen mielikuvan yhdistyksen nimi ”Maaseutuammattiin ry” nuorissa herättää. Nuorille sanasta heräävä mielikuva liittyi

vahvasti yrittäjyyteen tai ammattiin maaseudulla sekä maaseudulla asumiseen ja työskentelyyn eläinten tai luonnon parissa (kuva 3).

Kuva 3. "Mitä tarkoittaa mielestäsi maaseutuammatti?", nuorten työpaja

Maaseudun vetovoimatekijät ja muutoskohteet

Maaseudun vetovoimatekijöitä ja kehityskohteita kartoitettiin työpajassa kysymyksillä "Mikä on parasta maaseudulla?" ja "Mitä muuttaisit maaseudulla?". Nuorien mielestä parasta maaseudussa on rauha, luonto ja eläimet (kuva 4). Vastaukset olivat samankaltaisia niin maaseutu- kuin kaupunkikoulujen nuorilla. Kaupungissa asuvat vastasivat usein myös maisemat, metsä ja puhdas ilma. Suuri osa nuorista oli tyytyväisiä maaseutuun, ja etenkin maaseudulla asuvat nuoret vastasivat usein, etteivät muuttaisi maaseudulla mitään. Mainittuja muutostoiveita olivat tekemisen ja palveluiden lisääminen, liikenneyhteyksien parantaminen ja liian pitkät välimatkat (kuva 5). Myös haju ja hyönteiset mainittiin usein.

Kuva 4. "Mikä on parasta maaseudulla?"

Kuva 5. "Mitä muuttaisit maaseudulla?"

Ryhmättyöt

Nuoret pohtivat pareittain tai pienissä ryhmissä eri ammattien näkökulmasta millaista osaamista, taitoja tai vahvuuksia ammatissa tarvitaan, ammatin plussia ja miinuksia, sekä työpaikkoja. Ammattikorteissa olevat ammatit olivat metsuri, metsäkoneenkuljettaja, karjanhoitaja, kengittäjä, puutarhuri, puutavara-autonkuljettaja, maatalousyrittäjä, hevosalan yrittäjä ja luontoyrittäjä, eläinlääkäri, maatalousalan asiantuntija ja metsähoidon asiantuntija. Luokkakoon mukaan nuoret valitsivat yhden tai kaksi eri ammattia, josta tekivät esityksen.

9-luokkalaisten työpaja toisti saman havainnon, kuin 8-luokkalaisille tehty Nuoret ja maaseutu -kysely, siitä että korkea-asteen ammatit olivat nuorilla heikommin tiedossa. Tuloksen mukaan nuorten tietämys alan korkea-asteen ammanteista ei ollut kasvanut siirryttäessä 8-luokalta 9-luokalle. Ryhmätöissä maatalousalan asiantuntijan ja metsänhoidon asiantuntija -ammattikortit koettiin haastavina ja niiden osalta nuoria autettiin pääsemään alkuun kertomalla ryhmälle ammanteista. Korkea-asteen ammanteista eläinlääkäri oli parhaiten tunnettu. Eläinlääkärin ammattia pohtivat nuoret kuvasivat ammatissa tarvittaviksi taidoiksi tarkkuuden, eläintenhoitotaidot, kyvyn kohdata ikäviä asioita ja sosiaaliset taidot. Ammatin hyviä puolia ovat eläimet ja niiden auttaminen, työn monipuolisuus ja hyvä palkkaus. Haasteina nähtiin pitkä koulutus, kiire, työssä siedettävät likaiset työt, kuolema ja eläimien kivun näkeminen.

Eläimiin liittyvissä ammanteissa, kuten karjanhoitaja ja kengittäjä, nuoret kokivat tärkeäksi osaamiseksi eläinten käsittelytaidot, niiden kanssa toimeen tulemisen, vastuullisuuden ja hyvän fyysisen kunnon. Näiden ammattien hyvänä puolena nähtiin eläinten kanssa työskentely ja liikunnallisuus, mutta toisaalta työn haasteena nähtiin fyysinen rasitus, likaiset työt, työolosuhteet (turvallisuus ja ergonomia). Puutarhurin työn osaamista olivat kasvien hoidon tuntemus sekä ominaisuutena hyvä fyysinen kunto. Hyvänä puolena monipuolisuus, ulkoilu, helppo koulutus ja työ, mutta toisaalta haasteena työn fyysisyys, työn kausiluontoisuus, heikko työergonomia ja palkkaus.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Koko Pohjois-Savon 14 -vuotiaiden ikäluokkaa hyvin edustavassa Nuoret ja maaseutu -kyselyn tuloksista voidaan tehdä 14 keskeistä johtopäätöstä. Ensimmäisenä johtopäätöksenä **pohjoissavolaisen yläasteikäisen nuoren mielikuva maaseudusta on perinteinen**¹. Nuoren mielikuvissa maaseutu piirtyi hyvin perinteisenä ja maatalouspainotteisena ydinmaaseutuna, johon yhdistyy vahvasti myös idyllinen maalaismaisema, luonnonläheisyys ja rauha. Maaseudun luonto ja rauha miellyttävätkin hyvin suurta osaa nuorista, sillä lähes neljä viidestä vastasi metsän olevan hänelle tärkeä virkistytymispaikka ja Monta mahista -työpajoissa koulusta riippumatta oli nuorten mielestä maaseudussa parasta luonto, rauha ja eläimet.

Puolestaan **mielikuva maaseudun trendikkydestä, mietitytti selkeäsi nuoria**², koska lähes joka toinen ei ollut samaa, eikä eri mieltä väittämän ”Maaseutu on trendikäs” kanssa. Tämä asettaa viestinnälle selkeitä tavoitteita monipuolistaa maaseudun mielikuvaa, jossa maaseutu ei ole vain luontoa ja rauhaa, jonne ihmisen on hyvä mennä lepäämään ja rauhoittumaan, vaikka ne juuri omalta osaltaan ovatkin myös maaseudun vetovoimatekijöitä. Kyselyn tulos tukee käsitystä, jossa puhekielessä maaseutua kuvaillaan usein yhtenä yhteneväisenä alueena, jossa ei tunneta maaseudun erilaisia puolia, kuten kaupunginläheistä maaseutua, saaristoa tai pikkukaupunkeja, vaikka ne kaupunki-maaseutu luokituksen mukaan sitä olisivatkin. Nuorille suunnatussa viestinnässä tulee kiinnittää edelleen yhä enemmän huomiota mielikuvan luomiseen, jossa maaseutu on myös kaikkea aktiivista ja innovatiivista tarjontaa monenlaista yrittäjyyttä, työllistymistä ja asumista. Kun maaseudulle annetaan yhä moninaisempia merkityksiä ja se nähdään rentoutumisen työssijan lisäksi vetovoimaisena, innovoivana, työmahdollisuuksia tarjoavana asuinpaikkana, myös käsitys maaseudun trendikkydestä voisi muuttua.

Maaseudun tuntemus ja maaseutuasenteet kulkevat käsikädessä³. Yleiskuva nuorten maaseutuasenteista on positiivinen, mutta niiden voidaan huomata olevan vahvasti sidoksissa nuoren tuntemukseen alasta, mikä näkyi tuloksissa myös esimerkiksi asenteiden sukupuolittuneisuudessa. Vastaaajista 70 % tunsu kotimaista ruoantuotantoa ja samalla vastaajista peräti 86 % allekirjoitti väitteen kotimaisen ruoan syömisen tärkeydestä sekä 77 % suomalaisen ruoantuotannon vastuullisuudesta. Tämän perusteella voidaan nähdä yhteys, jossa tuntemus vaikuttaa positiiviseen asenteeseen elinkeinosta. Juuri kotimaisen ruoantuotannon tuntemuksessa oli tyttöjen ja poikien välillä vähäisin (2 %) sukupuoliero, kun puolestaan merkittävin (17 %) ero oli Suomen metsien hoitotapojen ja hyödyntämiskohteiden tuntemuksessa. Ero nuoren tuntemuksessa näkyi myös esimerkiksi selkeänä asenne erona poikien ja tyttöjen välillä väitteeseen Suomen metsätalouden kestävydestä. Sukupuoliero täysin samaa mieltä olevien kesken oli verrattain iso; pojista täysin samaa mieltä oli 44 % ja tytöistä 21 %. Tytöistä 42 %:lla valinta painottui osittain samaa mieltä valintaan ja 34 % ei osannut ottaa selkeää kantaa, mikä viestii metsien hoitotapojen ja hyödyntämiskohteiden tuntemuksen puutteesta. Sama havainto tehtiin myös asuinpaikan osalta; maaseutualueilla asuvat nuoret tunsivat paremmin kyselyn aihealueina olleita maaseudun asioita sekä heidän maaseutuasenteensa olivat positiivisempia.

Maaseutuammattien tuntemus painottuu perinteikkäisiin maa- ja metsätalouden ammatteihin ja alan jatkokoulutusmahdollisuuksia ei tunneta⁴. Nuorista kolme viidestä vastasi tuntevansa erittäin tai melko hyvin maaseutuammattaja, mutta heidän mielikuvissaan maaseutuammattit vaativat hyvää fyysistä kuntoa ja jatkokoulutusmahdollisuuksista oltiin epävarmoja. Tämä viittaa siihen, että alan asiantuntija-ammattaja, toimistotyöluontoisia ja fyysisesti kevyempiä ammattaja ei tunneta, joita on kuitenkin laaja valikoima niin maa- kuin metsätaloudella. Käsitys maaseutuammattista nojaa vahvasti perinteikkäisiin maa- ja metsätalouden ammatteihin, kuten metsuri, metsäkoneenkuljettaja, karjanhoitaja ja maanviljelijä. Samat havainnot tehtiin myös 9-luokkalaisten Monta mahista -työpaikoissa, jotka toteutettiin kahdeksassa pohjoissavolaisessa koulussa. Johtopäätökset kolme ja neljä vahvistavat Maaseutuammattiin ry:n yläkouluille ja lukioilla tarjoamien opintoretkien ja luentojen tärkeyttä alan tunnetuksi tuomisessa. Nuoret ja maaseutu -kyselyn tulosten avulla kehitetään yhdistyksen toimintaa vastaamaan entistä paremmin alan tarpeita viestiä nuorille monipuolisesti. Huomiota kiinnitetään edelleen erityisesti alan koulutus- ja työmahdollisuuksien mielikuvan monipuolistamiseen, jatkokoulutusmahdollisuuksien tuntemukseen, tyttöjen metsäalan tuntemukseen ja ammattien sukupuolittuneisuuden hälventämiseen.

Alan TET- ja kesätyöpaikat sekä ammatit kiinnostavat nuoria, mutta tieto on hukassa⁵.

Maaseudun TET- ja kesätyöpaikat sijoittuivat nuoria kiinnostavimpien maaseudun aihealueiden joukkoon, mutta kyselyn tulosten perusteella ne ovat nuorille näkymättömissä, sillä vastaajista heikosti tai ei lainkaan TET-paikkoja vastasi tuntevansa enemmän kuin kaksi kolmesta nuoresta. Luonnonvara-alan koulutusmahdollisuudet kiinnostivat neljäsosaa vastaajista ja alan työllistymismahdollisuudet joka kymmenettä nuorta. Nuorista yli puolet tunsivat huonosti ja kuusi prosenttia ei lainkaan maaseudun työllistymismahdollisuuksia, joka voidaan nähdä myös syynä kiinnostuksen puutteeseen alan työllistymismahdollisuuksista. Suomessa on pula osaavista tekijöistä useilla aloilla, myös maa- ja metsätaloudessa, joten yritysten panostaminen nuoren myönteiseen ensikosketukseen työelämässä on keskeisessä roolissa nuoren kiinnostuksen heräämisessä alaa kohtaan. Talous ja nuoret TAT:n (2020) julkaiseman tutkimuksen mukaan iso osa nuorista innostui TET-kokemuksensa myötä toimialasta. Tulokset puoltavat tarvetta Maaseutuammattiin ry:n parhaillaan suunnittelemaalle hankkeelle, jonka tavoitteena on kerätä maaseutuammattajaissa tarjolla olevat TET- ja kesätyöpaikat nuorille yhdelle tietoaalustalle helposti löydettäväksi. Lisäksi suunnitteilla on nuoret mahdollisimman kattavasti tavoitettava markkinointikampanja, joka omalta osaltaan parantaisi maaseudun työpaikkojen ja mahdollisuuksien näkyvyyttä nuorille. Yhdeksi hankkeen innoittajaksi on Maaseutuammattiin ry:n toiminnanjohtaja Niina Mäntyniemi sanonut kuopiolaisen yläkoululaisen antaman palautteen opintoretken jälkeen: "Oli hyvä nähdä maaseudun työpaikkoja, kun kuvittelin, että niitä ei ole".

Nuori haluaa tietoa maaseudun asioista koulussa oppitunneilla ja aitojen toiminnallisten kokemusten kautta⁶. Tulokset osoittavat koulun merkittävän roolin maaseututuntemuksen edistäjänä ja maaseudun asioiden viestimisessä, koska kaksi viidestä halusi saada tietoa maaseudun asioista oppi-

tuntien kautta ja kolmelle viidestä **tärkein tietolähde maaseudun työmahdollisuuksista oli opettaja**⁷. Nuoren tehdessä omaa koulutus- ja työpolkuaan määrittävä valinta peruskoulusta siirtyessään toiselle asteelle, tulisi hänellä olla valinnan onnistumiseksi riittävästi tietämystä alasta, ammatin työtehtävistä, koulutusvaihtoehdoista sekä tietoisuus omista ominaisuuksista, jotka tukevat valitun alan opiskelua. Neljäsosa nuorista toivoi tietoa maaseudun asioista yritysvierailuiden ja opintoretkien kautta, mikä vahvistaa käsitystä aitojen ja konkreettisten kokemusten saamisen tärkeydestä. Maaseutuammattiin ry:n kohderyhmää ovat niin alasta kiinnostuneet yksittäiset ryhmät, kuin koko koulun ikäryhmät kattavasti. Tiedon ja aitojen kokemusten tarjoaminen myös nuorille, jotka eivät ole kiinnostuneita alasta, on tärkeää niin alan imagon kuin mahdollisen kiinnostuksen heräämisen kannalta. Maaseutuammattiin ry:n yhteistyö opettajien kanssa sekä kouluille tarjottavat vierailu- ja opintoretkimahdollisuudet vastaavat kyselyn tulosten tarpeeseen konkreettisesti. Opettajien työpajoissa selvitettiin, kuinka Maaseutuammattiin ry voi tukea entistä tiiviimmin opettajien työtä nuorten maaseutuasioiden ja luonnonvara-alan koulutuksen tuntemuksen lisäämiseksi. Työpajoissa nousseita asioita olivat opettajien alan tuntemuksen lisääminen mm. opettajien opintoretkillä, TET – ja VESO-päivillä.

Alan tiedonhakukanavana **sosiaalisen median merkitys jäi vähäiseksi. YouTube (16 %) oli suosituin valinta, jonka jälkeen tuli TikTok (12 %)**⁸. Siitä huolimatta tiedotus ja näkyvillä olo myös sosiaalisessa mediassa on tärkeää erilaisten kohderyhmien tavoittamiseksi. Keskeinen osa Maaseutuammattiin ry:n toimintaa on viestiminen eri kohderyhmille. Vuosien varrella yhdistys on ottanut erilaisia viestintäkanavia käyttöön; Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, nettisivut ja sidosryhmäviestintä uutiskirjeen muodossa. Sosiaalisen median kanavista TikTok otetaan käyttöön Maaseutuammattiin ry:n viestintäkanavana nuorille.

Luonnonvara-alasta kiinnostuneiden määrä on kasvanut, mutta ammattikohtainen kiinnostus edelleen sukupuolittunutta⁹. Kyselyyn vastanneista nuorista maa- ja metsätalousalasta kiinnostuneita oli 22 % (271 hlö) ja luonto- ja ympäristöalasta 19 % (227 hlö), mikä on lähes kaksinkertainen määrä edellisiin vuosiin verrattuna. Pohjois-Savossa luonnonvara- ja ympäristöalan koulutuksen (1. hakutoive) hakeneiden määrän keskiarvo vuosien 2016–2020 välillä oli 156 hakijaa (Maaseutuammattiin ry vaikuttavuustilasto). Maa- ja metsätalousalan kiinnostuksessa oli selkeä ero poikien ja tyttöjen välillä, sillä pojista alasta kiinnostuneita oli 36 % kun tytöistä vastaava määrä oli 9 %. Luonto- ja ympäristöalan osalta ero sukupuolten välillä ei ollut niin merkittävä, sillä pojista kiinnostuneita oli 20 % ja tytöistä 18 %. Myös ammattikohtaisessa kiinnostuksessa oli sukupuolieroja ja vastaukset mukailivat yhteiskunnassa vallitsevia näkemyksiä jaosta naisten ja miesten ammatteihin. Tyttöillä painottuivat eläimiin liittyvät ammatit, kuten eläinlääkäri, eläinten- tai hevostenhoitaja, kun taas pojilla koneisiin liittyvät, kuten metsäkoneenkuljettaja ja maatalousyrittäjä. Nuorista metsäalan ammatin toiveammattikseen nimenneet olivat yksinomaan poikia. Maatalousalan ammateista eläinlääkäriin tai eläintenhoitoon liittyvän ammatin nimenneistä suurin osa oli tyttöjä ja maatalousyrittäjyydestä kiinnostuneista suurin osa poikia. Asuinpaikan osalta maaseutuammattin toiveammattikseen valinneista noin neljä viidestä asuu maaseutualueilla ja yksi viidestä kaupunkialueilla.

Nuorten yrittäjyysaikeet ovat kohtuullisen korkealla, vaikka vastaajana on 14-vuotias nuori, joista moni etsii vielä ”omaa juttuaan”¹⁰. Kahdeksannella luokalla toiveammatin tai alan valintaan liittyy vielä paljon epävarmuutta ja monipuolisen tiedonsaannin merkitys eri vaihtoehtoista korostuu. Lähes 40 % nuorista ei määritellyt toiveammattiaan, mikä erottui selkeästi muista vastauksista. Heistä neljäsosa ei tiennyt toiveammattiaan tai sellaista ei ollut ja joka kymmenes jätti vastaamatta kysymykseen. Yrittäjyysaikeiden osalta nuorista 22 % näki yrittäjyyspolkunsa todennäköisimpänä muualla kuin maaseudulla, mikä oli myös vastausvaihtoehtoista suosituin valinta. Maa- ja metsätalouden alan yrittäjyyden urapolkuna näkee 12 % vastaajista. Erot sukupuolten välillä luonnonvara-alan yrittäjyyttä kohtaan olivat selkeitä; pojat näkivät tyttöjä useammin maa- ja metsätalouden yrittäjyyden urapolkuna, kun taas tytöt hevosalan yrittäjyyden. Luontoyrittäjyyden ja maaseutuyrittäjyyden osalta ei ollut vastaavaa sukupuolittuneisuutta.

Haaveena asua kaupungin läheisellä maaseudulla ja kaupungin kehysalueella¹¹. Vaikka kyselyn tulokset osoittivat, että luonto on monelle nuorelle tärkeä virkistäytymispaikka ja he arvostavat maaseudun luontoa ja rauhaa, niin ne eivät kuitenkaan yksin riitä maallemuuton perusteeksi. Tärkeimmiksi tulevaisuuden asuinpaikan valintaan vaikuttaviksi asioiksi nousivat työllistyminen ja palvelut. Näiden lisäksi tärkeitä asioita ovat teiden kunnossapito ja toimivat tietoliikenneyhteydet, jotka nousivat esille myös Monta mahista -työpajoissa nuorten pohtiessa, mitä he muuttaisivat maaseudulla paremmaksi. Näistä asioista muodostuu myös nuorten mielikuva maaseudusta hyvän elämän mahdollistajana. Nuorten haave asua 30-vuotiaana kaupungin läheisellä maaseudulla (29 %) tai kaupungin kehysalueella (28 %) tukevat näitä edellä mainittuja **tarpeita, jossa työpaikat ja palvelut ovat lähellä, mutta on tarjolla myös oma tilaa ja luonnon läheisyyttä¹².**

Poikien ja tyttöjen mieltymyksen tulevaisuuden asuinpaikan suhteen erosivat toisistaan. Tytöt vastasivat poikia useammin haluavansa asua kaupungin läheisellä maaseudulla, kaupungin kehysalueella, sisemällä kaupunkialueella tai ulkomailta, kun taas pojat haaveilevat tyttöjä useammin asuvansa tulevaisuudessa ulommalla kaupunkialueella, harvaan asutulla maaseudulla, ydinmaaseudulla tai maaseudun paikalliskesköksissä. Kyselyn tulos vahvistaa yleistä käsitystä ja aikaisempia tutkimuksia, jossa **nuoret miehet jäävät maaseudulle, kun naiset muuttavat pois¹³.** Sukupuolijakauma harvaan asutulla maaseudulla nuorten aikuisten ikäluokassa on lähes 140 miestä 100 naista kohden, minkä vuoksi maaseudun naiskato on puhututtanut pitkään (Sireni ym. 2017). Pohdittaessa mahdollisia syitä maaseutuasumisen sukupuolierojen taustalla, nousee kyselyn tuloksista yhtenä havaintona poikien parempi tuntemus maaseudun ammasteista, koulutus ja työllistymismahdollisuuksista sekä heidän yrittäjyyshaaveensa. Asioiden tuntemuksella voidaan nähdä olevan yhteys siihen, että pojat näkevät maaseudulla enemmän mahdollisuuksia työllistyä ja siten mielekkäämpänä asuinympäristönä. Nuoret ja maaseutu -kyselyn tuloksissa positiivisena nähtiin tyttöjen kiinnostus saada lisätietoa maaseudun TET- ja kesätyöpaikoista, ammasteista, opiskelu- sekä työllistymismahdollisuuksista, jotka ovat avaintekijöitä siihen, että myös naiset näkevät maaseudulla mahdollisuuksia. Tämän osalta tulee erityisesti kiinnittää huomiota myös tytöille suunnattuun viestintään ja sen tavoittavuuteen.

Maalta kotoisin olevalle nuorelle muutto kaupunkiin on usein itsestäänselvyys opiskelu- tai työpaikan myötä ja se palaavatko he takaisin maaseudulle, vaikuttaa kokemus siitä onko maaseutu tarjonnut hänelle asuinpaikkana hyvän elämän edellytykset. Kaupungistumisen ja kontaktien puutteen maaseudulle tiedetään vieraannuttavan maaseudusta ja sen todellisuudesta, mikä johtaa epäilyyn maaseudun elinvoimaisuudesta ja maalla elämisen mahdollisuuksista etenkin kaupunkilaisnuorissa. Työtä tarvitaan edelleen uskomusten muuttamiseen, jotka liittyvät maaseudun pysähtyneisyyteen ja työpaikkojen olemattomuuteen. Maaseutukuntien kehittämällä ja viestinnällä sekä imagolla on keskeinen merkitys siihen, kuinka houkuttelevana nuoret, joilla ei ole aiempaa kokemusta asuinpaikasta, kokevat sen tarjoamat hyvän elämän edellytykset.

Tekemistä ja oleskelupaikkoja kaivataan nykyistä enemmän ja kotiseutu halutaan säilyttää luonnonläheisenä¹⁴. Lähes joka toinen nuorista mainitsi jonkin muutostoiveen kotikuntaansa. Näitä olivat erityisesti nuorille suunnatut aktiviteetit, oleskelupaikat ja palvelut. Tytöt vastasivat poikia useammin toivovansa lisää harrastusmahdollisuuksia ja oleskelupaikkoja sekä ympäristöön liittyviä muutostoi-veita, kuten ympäristön siisteydestä huolehtiminen ja paikkojen kunnostus. Nuorista lähes puolet koki voivansa vaikuttaa itselleen tärkeisiin asioihin kotikunnassaan, kun lähes sama osuus vastaajista koki, ettei hänellä ole sellaista asiaa, minkä puolesta haluaisi vaikuttaa. Nuorten roolia maaseudun kehittämistyössä voidaan lisätä vastaavanlaisilla kyselyillä tai tapahtumilla, joissa pyydetään nuorilta mielipi-teitä ja toiveita halutuista näkökulmista sekä kerrotaan heidän vaikuttamismahdollisuuksistaan. Tapah-tumat voisivat olla myös verkossa toteutettuja, koska sosiaalinen media oli nuorten keskuudessa suosituin (40 %) vaikuttamisen keino. Tämän jälkeen tulivat kyselyyn vastaaminen (39 %) ja tapahtumat (21 %).

Lähes joka toisella vastaajista ei ollut muutostoi-veita kotikuntansa osalta ja kolme viidestä nuoresta on ylpeä kotikunnastaan, minkä kertoo myös nuorten tyytyväisyydestä omaan kotikuntaansa. Pojat vastasivat tyttöjä useammin, etteivät tekisi muutoksia kotikuntaansa ja olivat myös merkittävästi tyttöjä yl-peämpiä kotikunnastaan sekä tietoisempia omista vaikuttamismahdollisuuksistaan. Nuorten maaseutu-tuntemuksen lisäksi on tärkeää kiinnittää huomiota kotiseututuntemuksen lisäämiseen sekä myönteis-ten maaseutu- ja yritystarinoiden esiintuomiseen. Maaseudun vetovoimaan tai luotaantyöntävyyteen vaikuttaa pitkälti, millaiseksi sen imago rakentuu nuorten mielissä. Myös kaupunkilaisten kiinnostus maaseutua kohtaan on herännyt etenkin korona-aikana ja etätöiden yleistyttyä. Pandemian aikana on alettu puhua myös termistä monipaikkaisuus. Maaseudun imagon rakentamisessa isossa roolissa on maaseudun asukkaiden oma tuntemus ja ylpeys omasta kotiseudusta sekä keskustelussa menestystari-noiden esiintuominen.

LÄHTEET

- EBRAND GROUP OY ja Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalvelut 2019. Suomessa asuvien 13-29 -vuotiaiden nuorten sosiaalisen median palveluiden käyttäminen ja läsnäolo. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2022-02-21]. Saatavissa: 2. Suosituimmat sosiaalisen median palvelut - SoMe ja Nuoret 2019 - katsaus nuorten sosiaalisen median käytöstä (ebrand.fi)
- HAIKKOLA, Lotta ja MYLLYNIEMI, Sami 2019. Hyvää työtä! Nuorisobarometri 2019. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2022-02-10]. Saatavissa: <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2020/12/nuorisobarometri2019-netti.pdf>
- HASSINEN, Matti ja ARANKO, Arno 2021. Asumisen Ihanteet 2021- kyselytutkimuksen tulokset. Noren Oy. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2022-05-06]. Saatavissa: [Asumisen_ihanteet_2021_tulosyhteenvedo.pptx \(live.com\)](#)
- HELMINEN, Ville, NURMIO, Kimmo ja VESANEN, Sampo 2020. Kaupunki-maaseutu-alueuokitus 2018 [verkkojulkaisu]. Suomen ympäristökeskus (SYKE). [Viitattu 2021-12-17.] Saatavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/315440/SYKEra_21_2020_Kaupunki_maa-seutu_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- HYYRYLÄINEN, Torsti ja RYYNÄNEN Toni 2018. Maaseutukuvat ja -mielikuvat maaseudun kehittämässä. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2022-02-15]. Saatavissa: [hyrylainen-ja-ryynanen.pdf \(mua-lehti.fi\)](#)
- LATVAKOSKI, Laura 2019. Osana maaseudun naiskatoa. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2022-02-16]. Saatavissa: [Maaseutupolitiikka.fi | Osana maaseudun naiskatoa](#)
- MÄNTYNIEMI, Niina 2021. Maaseutuammattiin ry:n vaikuttavuustilasto. Excel. Maaseutuammattiin ry.
- PEKKARINEN, Elina ja MYLLYNIEMI, Sami 2017. Opinpolut ja pientareet. Nuorisobarometri 2017. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2022-02-10]. Saatavissa: [Nuorisobarometri 2017 - tietoanuorista.fi](#)
- PEKKARINEN, Elina ja MYLLYNIEMI, Sami 2018. Vaikutusvaltaa Euroopan laidalla. Nuorisobarometri 2018. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2022-02-21]. Saatavissa: [Nuorisobarometri 2018 - tietoanuorista.fi](#)
- SALASUO, Mikko 2020. Harrastamisen äärellä. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2020. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 2022-02-16]. Saatavissa: [\(tietoanuorista.fi\)](#)
- SIRENI, Maarit, HALONEN, Maija, HANNONEN, Olga, HIRVONEN, Timo, JOLKKONEN, Arja, KAHILA, Petri, KATTILAKOSKI, Mari, KUHMONEN, Hanna-Mari, KURVINEN, Arja, LEMPONEN, Virpi, RAUTIAINEN, Simo, SAUKKONEN, Pasi ja ÅSTRÖM, Christell 2017. Maaseutukatsaus

2017. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisu 7/2017. Maa- ja metsätalousministeriö, Helsinki 2017. [Verkkójulkaisu]. [Viitattu 2022-02-16]. Saatavissa: [MMM_7_2017_low.pdf](#) (valtioneuvosto.fi)

SUOMEN YMPÄRISTÖHALLINTO 2020. Kartat ja tilastot. [Verkkójulkaisu]. [Viitattu 2021-12-15]. Saatavissa: https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Yhdyskuntarakenne/Tietoa_yhdyskuntarakenteesta/Kaupunkimaaseutu_luokitus/Kartat_ja_tilastot

TAT & T-Media, TET-tutkimus 2020. [Verkkójulkaisu]. [Viitattu 2022-02-10]. Saatavissa: https://tat.fi/wp-content/uploads/2021/11/TET-2020_laaja-raportti.pdf

TILASTOKESKUS, koulutus 2020. Peruskoulun oppilaat, 2020. [Verkkójulkaisu]. [Viitattu 2021-12-15]. Saatavissa: https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__kou__opiskt__pop/statfin_opiskt_pxt_133w.px/

KUVAT:

Kuva 1: Pohjois-Savon kaupunki-maaseutu -alueluokitus. Pohjois-Savon aluerakenne 2020 [verkkójulkaisu]. Pohjois-Savon Liitto. [Viitattu 2022-01-17.] <https://www.pohjois-savo.fi/media/liitetiedostot/aluesuunnittelu/maakuntakaava-2040/kaavaselvitykset/psmk2040-aluerakenneselvitys.pdf>

Kuvat 2–6 Nuorten Monta mahista -työpajat 2022, Noora Ratilainen, Maaseutuammattiin ry

LIITE 1: KYSELYLOMAKE

Nuoret ja maaseutu -kysely

Pakolliset kentät merkitään asteriskilla (*) ja ne tulee täyttää lomakkeen viimeistelemiseksi.

Tervetuloa vastaamaan Nuoret ja maaseutu -kyselyyn!

Kysely on osa Nuorten maaseutuasenteet -hanketta, joka on suunnattu Pohjois-Savon yläkoulujen kahdeksasluokkalaisille ja heidän opettajilleen. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja sen tekemiseen kuluu aikaa noin 20 minuuttia. Vastaa kyselyyn anonyymisti, jolloin sinua ei voida yhdistää vastauksiisi.

Kysely on avoinna 7.4.-20.4.2021.

Vastaamalla annat meille tärkeää tietoa pohjoissavolaisten nuorten maaseutua koskevista näkemyksistä ja asenteista sekä siitä, millaisia mielikuvia maaseutu herättää. Kyselyn avulla haluamme kehittää toimintaamme ja luoda uudenlaista nuorille suunnattua viestintää.

Nuorten maaseutuasenteet -hanke on saanut rahoituksen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2014–2020 ja se on alueiden välinen hanke, jota tukevat Leader-ryhmät Kalakukko ry, Mansikka ry ja Ylä-Savon Veturi ry. Hankkeen toteuttamisesta vastaa Maaseutuammattiin ry.

1. Osallistun vapaaehtoisesti tähän kyselyyn *

a) Kyllä

2. Kerro kolmella sanalla tai asialla, mitä tulee mieleen sanasta "maaseutu"?

1. * Vapaa tekstikenttä
2. * Vapaa tekstikenttä
3. * Vapaa tekstikenttä

3. Kuinka hyvin tunnet *

(1=Erittäin hyvin, 2=Melko hyvin, 3= Melko huonosti, 2= Erittäin huonosti, 1= Ei lainkaan)

- a) Maaseutuammatteja
- b) Maa- ja metsätalouseläminen koulutusmahdollisuuksia
- c) Maaseudun TET -paikkoja
- d) Maaseudun kesätyöpaikkoja
- e) Maaseutuyrittäjyyttä
- f) Kotimaista ruoantuotantoa
- g) Suomen metsien hoitotapoja ja hyödyntämiskohteita

4. Mikä on toiveammattisi?

Tyhjä tekstikenttä

5. Kuinka paljon seuraavat koulutusalat kiinnostavat sinua?*

(1=Erittäin paljon, 2=Melko paljon, 3= Vain vähän, 2= Ei lainkaan, 1= Eos)

- a) Tekniikan ala

- b) Taide, musiikki, käsityö, muotoilu
- c) Opetus, kasvatus ja psykologia
- d) Kauppa-, talous- ja rahoitusala
- e) Liikenne- ja kuljetusala
- f) Luonnontieteet (matematiikka, kemia, fysiikka)
- g) Maa- ja metsätalous
- h) Luonto- ja ympäristöala
- i) Matkailu- ja ravintola-ala
- j) Sosiaali- ja terveysala, ravitsemus- ja lääketiede
- k) Yhteiskuntatieteet

6. Monissa maaseutuammateissa tarvitaan osaavia työntekijöitä. Mitkä seuraavista ammateista kiinnostavat sinua?*

(1=Erittäin paljon, 2=Melko paljon, 3= Vain vähän, 2= Ei lainkaan, 1= Eos)

- a) Metsäkoneenkuljettaja
- b) Metsuri
- c) Puutavara-autonkuljettaja
- d) Erä- ja luonto-opas
- e) Maatalouslomittaja, maatilatyöntekijä
- f) Eläintenhoitaja
- g) Eläinlääkäri
- h) Ammattikalastaja
- i) Puutarhuri
- j) Tutkija
- k) Maatalousneuvoja
- l) Metsäasiantuntija
- m) Hevostenhoitaja
- n) Raskaskoneasentaja
- o) Mansikanpoimija

7. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kerran tai useammin "ei lainkaan",niin miksi kyseinen ammatti ei kiinnosta sinua? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- a) Opiskelupaikan sijainti
- b) Alan palkkaus
- c) Alan imago
- d) Perheen ja sukulaisten mielipide
- e) Kavereiden mielipide
- f) En tiedä minkälainen ammatti on
- g) Muu syy

8.Näetkö itsellesi yrittäjyyden urapolkuna?*

(1=Kyllä, 2=Ei, 3=Eos)

- a) Maatalousyrittäjyys
- b) Metsäalan yrittäjyys
- c) Hevosalan yrittäjyys

- d) Luontoyrittäjyys (esim. eräopas)
- e) Muu yrittäjyys maaseudulla, mikä?
- f) Yrittäjyys muualla kuin maaseudulla, mikä?

9. Mistä olet saanut tietoa maaseudun työmahdollisuuksista?* Voit valita useamman vaihtoehdon.

- a) Opettaja
- b) Alan oppilaitokset (esim. YSAO ja Sakky)
- c) Yritysvierailut ja opintoretket
- d) Perhe ja sukulaiset
- e) Kaverit
- f) Youtube (voit kertoa esimerkin)
- g) Facebook (voit kertoa esimerkin)
- h) Instagram (voit kertoa esimerkin)
- i) Tiktok (voit kertoa esimerkin)
- j) Nettisivut
- k) En ole saanut tietoa
- l) Muu, mikä?

10. Mistä maaseudun aihealueista haluaisit lisätietoa?* Voit valita useamman vaihtoehdon.

- a) Ammatit
- b) Opiskelumahdollisuudet
- c) Työllistymismahdollisuuksista maa- ja metsätaloudessa
- d) Työllistymismahdollisuuksista hoiva- ja palvelualoilla
- e) Maaseudun etätyömahdollisuudet
- f) TET- ja kesätyöpaikat
- g) Harrastusmahdollisuudet
- h) Tuotanto-/kotieläimet
- i) Luonto ja ympäristö
- j) Kalastus
- k) Metsästys
- l) Koneet
- m) Biotalous ja biotalouden innovaatiot/keksinnöt
- n) Uusiutuvat energianlähteet
- o) Maaseudun kehittämismahdollisuudet
- p) Ilmastonmuutos
- q) Ruuantuotanto
- r) Muu, mikä
- s) En halua lisätietoa

11. Mitä kautta haluaisit saada lisätietoa edellä mainituista asioista?*

- a) Oppitunnit
- b) Maaseutuun liittyvä valinnaisaine
- c) Yritysvierailut ja opintoretket
- d) Oppilaitosvierailut
- e) Esittelymateriaalit
- f) Tapahtumat
- g) Nettisivut
- h) Youtube

- i) Facebook
- j) Instagram
- k) Tiktok
- l) Lehdet ja kirjallisuus
- m) Muu, mikä?
- n) En halua saada lisätietoa

12. Miten suhtaudut seuraaviin väitteisiin?*

(1=Täysin samaa mieltä 2=Osittain samaa mieltä, 3= Ei samaa eikä eri mieltä, 2= Osittain eri mieltä, 1=Täysin eri mieltä)

- a) Metsä on tärkeä harrastus- ja virkistytymispaikka.
- b) Suomessa luontoa suojellaan riittävän hyvin.
- c) On tärkeää syödä kotimaista ruokaa.
- d) Teen arjessani valintoja ympäristöystävällisemmän yhteiskunnan puolesta.
- e) Maaseutuammateissa on jatkokoulutusmahdollisuuksia.
- f) Suomalainen ruoka tuotetaan vastuullisesti.
- g) Suomen luonto tarjoaa työ- ja yrittäjyys mahdollisuuksia.
- h) On hyvä, että metsistä saatavaa puuta käytetään erilaisten hyödykkeiden valmistamiseen.
- i) Suomessa metsätalous on kestävä.
- j) Maaseutuammatit vaativat hyvää fyysistä kuntoa.
- k) Maaseutu on trendikäs.
- l) Maaseudulla on menestyviä yrityksiä.
- m) Maaseudulla on mahdollisuuksia työllistyä.

13. Oletko ylpeä omasta kotikunnastasi?*

(1=Kyllä, 2=Ei, 3=Eos)

14. Mitä muutoksia tekisit kotikuntaasi, että se olisi mielekkäämpi paikka asua? Kerro lyhyesti.

Tyhjä tekstikenttä

15. Koetko voivasi vaikuttaa itsellesi tärkeisiin asioihin kotikunnassasi?*

(1=Kyllä, 2=En)

16. Miksi et koe voivasi vaikuttaa? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- a) Ei ole mitään sellaista asiaa, minkä puolesta haluaisin vaikuttaa
- b) En ole löytänyt itselleni mielekkäitä vaikuttamisen keinoja
- c) En usko omiin vaikutusmahdollisuuksiin
- d) Asiat vaikuttavat liian monimutkaisilta
- e) En tiedä millaisia vaikuttamismahdollisuuksia minulla on
- f) Minulla ei ole aikaa osallistua vaikuttamistoimintaan
- g) Minua ei ole pyydetty tai kannustettu mukaan vaikuttamistoimintaan
- h) Vaikuttamistoiminnassa olevat ihmiset eivät vaikuta minun tyyppisiltäni ihmisiltä
- i) En osaa sanoa
- j) Muu syy, mikä?

17. Mitä kautta haluaisit vaikuttaa sinulle tärkeisiin asioihin kotikunnassasi?*

- a) Sosiaalinen media
- b) Nuorisovaltuusto
- c) Oppilaskunta
- d) Henkilökohtaiset yhteydet päättäjiin
- e) Kyselyyn vastaamalla
- f) Kuntalaisaloitteella
- g) Kunnanjohtajan tai muiden päättäjien tapaamiset
- h) Vaikuttamalla omilla ostopäätöksillä
- i) Tapahtumat
- j) Jotenkin muuten, miten

18. Millaisessa paikassa haluaisit asua 30-vuotiaana?* Katso kartasta kaupunki-maaseutu -luokitus ja valitse sen jälkeen sopivin vaihtoehto.

- a) Sisempi kaupunkialue
- b) Ulompi kaupunkialue
- c) Kaupungin kehysalue
- d) Maaseudun paikalliskeskukset
- e) Kaupungin läheinen maaseutu
- f) Ydinmaaseutu
- g) Harvaan asuttu maaseutu
- h) Ulkomaat

19. Mitkä seuraavista asioista vaikuttavat oman asuinpaikkasi valintaan tulevaisuudessa?* Voit valita useamman vaihtoehdon.

- a) Joukkoliikenneyhteydet
- b) Peruspalvelut
- c) Tila ympärillä
- d) Rauha ja luonnonläheisyys
- e) Työllistyminen
- f) Harrastukset
- g) Perhe ja sukulaiset
- h) Kaverit
- i) Muu, mikä

TAUSTAKYSYMYKSET

20. Sukupuoli*

- a) Poika
- b) Tyttö
- c) Muu
- d) En halua sanoa

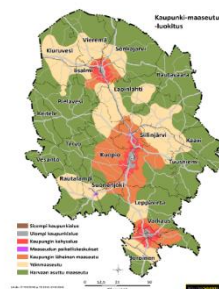
21. Asuinkunta* Kuopion liitoskunnista valittavissa erikseen Karttula, Maaninka, Nilsiä, Juankoski, Vehmersalmi ja Riistavesi

- a) Iisalmi
- b) Juankoski
- c) Joroinen
- d) Kaavi

- e) Karttula
- f) Keitele
- g) Kiuruvesi
- h) Kuopio
- i) Lapinlahti
- j) Leppävirta
- k) Maaninka
- l) Nilsjä
- m) Pielavesi
- n) Rautalampi
- o) Rautavaara
- p) Riistavesi
- q) Siilijärvi
- r) Sonkajärvi
- s) Suonenjoki
- t) Tervo
- u) Tuusniemi
- v) Varkaus
- w) Vehmersalmi
- x) Vesanto
- y) Vieremä

22. Minkälaisella alueella asut tällä hetkellä?* Katso kartasta, kuinka asuinpaikkasi sijoittuu kaupunki- maaseutu -luokituksessa. Valitse kartan jälkeen sopivin vaihtoehto.

- a) Sisempi kaupunkialue
- b) Ulompi kaupunkialue
- c) Kaupungin kehysalue
- d) Maaseudun paikalliskeskukset
- e) Kaupungin läheinen maaseutu
- f) Ydinmaaseutu
- g) Harvaan asuttu maaseutu
- h) Ulkomaat

23. Mitä harrastat?* Voit valita useamman vaihtoehdon.

- a) Vapaa-ajan liikunta
- b) Joukkuelajit
- c) Luonnossa liikkuminen
- d) Metsästys, kalastus tai eräily
- e) Suunnistus tai vaeltaminen
- f) Kuvataide
- g) Musiikki
- h) Teatteri
- i) Lukeminen
- j) Tietotekniikka ja media
- k) Mopot ja koneiden korjaus
- l) Moottoriurheilu
- m) Käsityöt
- n) Muu, mikä?

24. Vietätkö aikaa maaseudulla?* Voit valita useamman vaihtoehdon.

- a) Asun maaseudulla
- b) Perheelläni on yritys maaseudulla
- c) Perheelläni on metsätila
- d) Harrastuksen parissa
- e) Perheelläni on maaseudulla kesämökki tai loma-asunto
- f) Vierailen sukulaisten luona maaseudulla
- g) Vierailen kavereiden luona maaseudulla
- h) En vietä aikaa maaseudulla
- i) Muu vaihtoehto, mikä?

LIITE 2: VASTAAJAT TAUSTAMUUTTUJITTAIN

Sukupuoli	n	%
Poika	562	45
Tyttö	556	45
Muu tai En halua sanoa	123	10
Yhteensä		
Asuinkunta	n	%
Iisalmi	73	5,9%
Juankoski	28	2,3%
Joroinen	15	1,2%
Kaavi	17	1,4%
Karttula	22	1,8%
Keitele	13	1 %
Kiuruvesi	0	0 %
Kuopio	438	35,3%
Lapinlahti	72	5,8%
Leppävirta	85	6,9%
Maaninka	46	3,7%
Nilsjä	49	4 %
Pielavesi	34	2,7%
Rautalampi	31	2,5%
Rautavaara	5	0,4%
Riistavesi	5	0,4%
Siilijärvi	177	14,3%
Sonkajärvi	38	3,1%
Suonenjoki	14	1,1%
Tervo	10	0,8%
Tuusniemi	15	1,2%
Varkaus	4	0,3%
Vehmersalmi	3	0,2%
Vesanto	13	1 %
Vieremä	34	2,7%
Minkälaisella alueella asut tällä hetkellä?	n	%
Sisempi kaupunkialue	132	10,6%
Ulompi kaupunkialue	159	12,8%
Kaupungin kehysalue	175	14,1%
Maaseudun paikalliskeskukset	46	3,7%
Kaupungin läheinen maaseutu	198	16 %
Ydinmaaseutu	264	21,3%
Harvaan asuttu maaseutu	231	18,6%
Ulkomaat	36	2,9%
Mitä harrastat?	n	%
Vapaa-ajan liikunta	670	54 %
Joukkuelajit	274	22,1%
Luonnossa liikkuminen	301	24,3%
Metsästys, kalastus tai eräily	217	17,5%
Suunnistus tai vaeltaminen	63	5,1%
Kuvataide	182	14,7%
Musiikki	214	17,2%
Teatteri	30	2,4%
Lukeminen	167	13,5%
Tietotekniikka ja media	165	13,3%
Mopot ja koneiden korjaus	244	19,7%

Moottoriturheilu	167	13,5%
Käsityöt	120	9,7%
Muu, mikä?	298	24 %

Vietätkö aikaa maaseudulla?

	n	%
Asun maaseudulla	506	40,8%
Perheelläni on yritys maaseudulla	97	7,8%
Perheelläni on metsätila	136	11 %
Harrastuksen parissa	157	12,7%
Perheelläni on maaseudulla kesämökki tai loma-asunto	310	25 %
Vierailen sukulaisten luona maaseudulla	370	29,8%
Vierailen kavereiden luona maaseudulla	151	12,2%
En vietä aikaa maaseudulla	242	19,5%
Muu vaihtoehto, mikä?	72	5,8%

Kaupunkialueet:

1. Sisempi kaupunkialue

Kaupunkien tiivis yhtenäinen tehokkaasti rakennettu alue.

2. Ulompi kaupunkialue

Sisemmän kaupunkialueen reunasta yhtenäisesti jatkuvan taajamarakenteen reunalle ulottuva kaupunkimaisen tehokkuuden alue.

3. Kaupungin kehysalue

Kaupunkiin välittömästi kytkeytyvä osa kaupungin ja maaseudun välivyöhykkeestä.

Maaseutualueet:

Maaseutualueet rajataan kaupunkien kehysalueiden ulkopuolelle. Kaupungin ja maaseudun raja ei kuitenkaan ole yksiselitteinen, joten luokitus huomioi joustavasti näiden välivyöhykkeen, jota voidaan tarkastella omana kokonaisuutena esimerkiksi yhdistämällä kaupunkien kehysalue ja kaupunkien läheinen maaseutu.

4. Maaseudun paikalliskeskukset

Suurempien kaupunkialueiden ulkopuolella sijaitsevat taajamakeskukset, pikkukaupungit ja isot kirkonkylät.

5. Kaupungin läheinen maaseutu

Maaseutumainen alue, joka on toiminnallisesti ja fyysisesti lähellä kaupunkialueita.

6. Ydinmaaseutu

Intensiivistä maankäyttöä ja/tai paikallistasolla elinkeinorakenteeltaan monipuolista suhteellisen tiiviisti asuttua maaseutua.

7. Harvaan asuttu maaseutu

Harvaan asuttua aluetta, jossa toiminnoiltaan monipuolisia keskittymiä ei ole tai ne ovat pieniä ja sijaitsevat etäällä toisistaan. Alueen maa-alueesta suurin osa on metsää.

LIITE 4: NUORTEN MONTA MAHISTA -TYÖPAJAN OHJELMA

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Hei!

Tervetuloa mukaan X koulun 9- luokkalaisten Nuorten maaseutuasenteet -hankkeen työpajan maanantaina pvm!

PÄIVÄN OHJELMA

Luokka A (X oppilasta)

klo 9.00	Esittely
klo 9.10	Päivään orientoituminen ja oma pohdinta
<i>Puhelimet käytössä.</i>
klo 9.20	Monta mahista -työpaja
klo 9.45	Välitunti
klo 10.00	Työpajojen purku
<i>Nuorten tekemien ammattikorttien esittely</i>
klo 10.15	Koulutuspolkuja ja ammattitarinoita -esitys
klo 10.45	Työpaja päättyy